

GŁOS POLSKI

LA VOZ DE POLONIA

ÓRGANO DE PRENSA DE LA UNIÓN DE LOS POLACOS EN LA REPÚBLICA ARGENTINA

ORGAN PRASOWY ZWIĄZKU POLAKÓW W ARGENTYNIE – ZAŁOŻONY W 1922 ROKU

Rok CIV Nr 3 (5313)

Buenos Aires, Marzo - Marzec 2026

Pax Polonica: Orden Perdido, *Pax Polonica. Utracony ład,* Responsabilidad Recuperada *odzyskiwana odpowiedzialność*

Waldemar BINIECKI

Periodista, editor y promotor de la prensa de la diáspora polaca. Editor jefe de "Kuryer Polski" en Milwaukee, Wisconsin. Galardonado con el Premio Maciej Płaziński, el galardón más importante que reconoce la labor de periodistas y medios de comunicación al servicio de los polacos en el extranjero.

En la actualidad, Pax Polonica no significa la dominación de la región por parte de Polonia. Significa la capacidad de co-crear un orden basado en la

Waldemar BINIECKI

Dziennikarz, wydawca i propagator prasy polonijnej. Redaktor naczelny „Kuryera Polskiego” w Milwaukee (Wisconsin). Laureat Nagrody im. Macieja Płazińskiego - najważniejszej nagrody honorującej pracę dziennikarzy i mediów służących Polonii.

Współcześnie Pax Polonica nie oznacza dominacji Polski nad regionem. Oznacza zdolność do współtworzenia ładu opartego na suwerenności narodów,

soberanía nacional, la seguridad energética, la resiliencia de la información y el respeto por la identidad. Es lo opuesto al imperialismo, tanto el brutal y oriental como el blando, burocrático-ideológico, escribe Waldemar BINIECKI.

En busca de la Pax Polonica en la historia de Polonia
A lo largo de la historia, el concepto de Pax Polonica no ha sido una doctrina consagrada en una sola ley ni el programa de un solo gobernante. Más bien, fue un estado civilizacional que se manifestó siempre que existió un estado polaco fuerte y soberano, un estado capaz de imponer el orden no mediante la violencia, sino mediante la autoridad de la cultura, la ley y la costumbre.

Ya en la época de Mieszko I, las tierras polacas funcionaban como un espacio de seguridad en el que, como sostenía la tradición, «ni un cabello podía ser tocado en la cabeza de los visitantes», no por la fuerza del terror, sino por una costumbre universalmente respetada. La adopción del cristianismo —significativamente, no a manos alemanas, sino en un contexto cultural eslavo— fue un acto de soberanía, no de sumisión. Fue la primera elección civilizacional consciente que dio forma al modelo polaco de Estado.

La Pax Polonica se materializó posteriormente en el Congreso de Gniezno —la primera gran conferencia internacional en suelo polaco—, en la fundación de la Academia de Cracovia en 1364, en la idea de una unión entre la Corona del Reino de Polonia y el Gran Ducado de Lituania, y más tarde en el poder de la Mancomunidad Polaco-Lituana, un proyecto de un estado de derecho multinacional único en Europa. Esta misma tradición incluye: la diplomacia de Paweł Włodkowic, quien en el Concilio de Constanza socavó los fundamentos ideológicos del imperialismo teutónico; la victoria sobre la Orden Teutónica; la constitución nihil novi, que estableció el principio de «nada sobre nosotros sin nosotros»; la poesía humanista de Jan Kochanowski; la visión republicana de Andrzej Frycz Modrzewski de un Estado moderno, contenida en Sobre la Mejora de la República; y, finalmente, los descubrimientos de Nicolás Copérnico, que cambiaron para siempre nuestra percepción del mundo.

La Pax Polonica también abarca la tolerancia religiosa, garantizada formalmente en la Confederación de Varsovia de 1573, en una época en que Europa Occidental estaba sumida en guerras religiosas y París aún recordaba la masacre de los hugonotes. Es el ethos de la noble libertad, resumido en las palabras de Stefan

bezpieczeństwie energetycznym, odporności informacyjnej i szacunku dla tożsamości. Jest przeciwieństwem imperializmu – zarówno tego brutalnego, wschodniego, jak i tego miękkiego, biurokratyczno-ideologicznego – pisze Waldemar BINIECKI

Poszukiwanie Pax Polonica w polskiej historii

Na przestrzeni dziejów pojęcie Pax Polonica nie było doktryną zapisaną w jednym akcie prawnym ani programem jednego władcy. Było raczej stanem cywilizacyjnym, który ujawniał się zawsze wtedy, gdy istniało silne, suwerenne państwo polskie – państwo zdolne narzucać porządek nie przemocą, lecz autorytetem kultury, prawa i obyczaju.

Już w czasach Mieszka I ziemie polskie funkcjonowały jako przestrzeń bezpieczeństwa, w której – jak głosiła tradycja – gościom „nie mógł spaść włos z głowy”, nie z mocy terroru, lecz powszechnie respektowanego zwyczaju. Przyjęcie chrześcijaństwa – co znamienne, nie z rąk niemieckich, lecz w słowiańskim kontekście kulturowym – było aktem suwerenności, a nie uległości. Był to pierwszy świadomy wybór cywilizacyjny, który ukształtował polski model państwowości.

Pax Polonica materializowała się następnie w zjeździe gnieźnieńskim – pierwszej wielkiej konferencji międzynarodowej na ziemiach polskich – w powołaniu Akademii Krakowskiej w 1364 roku, w idei unii Korony Królestwa Polskiego z Wielkim Księstwem Litewskim, a później w potęgze Rzeczypospolitej Obojga Narodów – unikatowego w skali Europy projektu wielonarodowego państwa prawa.

Do tej samej tradycji należą: dyplomacja Pawła Włodkowica, który na soborze w Konstancji podważył ideologiczne podstawy krzyżackiego imperializmu; zwycięstwo nad Zakonem Krzyżackim; konstytucja nihil novi, ustanawiająca zasadę „nic o nas bez nas”; humanistyczna poezja Jana Kochanowskiego; republikańska wizja nowoczesnego państwa Andrzeja Frycza Modrzewskiego zawarta w O poprawie Rzeczypospolitej; wreszcie odkrycia Mikołaja Kopernika, które na zawsze zmieniły sposób postrzegania świata.

Pax Polonica to również tolerancja religijna, formalnie zagwarantowana w konfederacji warszawskiej w 1573 roku – w czasie, gdy Europa Zachodnia pogrążona była w wojnach wyznaniowych, a Paryż pamiętał jeszcze rzeź hugenotów. To etos szlacheckiej wolności, streszczony w słowach Stefana Czarnieckiego: „Jam nie z roli ani soli, jeno z tego, co mnie boli”. To wreszcie militarna osłona europejskiej cywilizacji: zwycięstwo Jana III Sobieskiego pod Wiedniem i legenda niezwyciężonej husarii.

Czarniecki: «No soy de la tierra ni de la sal, sino de lo que me duele». Finalmente, es el escudo militar de la civilización europea: la victoria de Juan III Sobieski en Viena y la leyenda de los húsares invencibles.

En su encarnación moderna, la Pax Polonica se manifestó en la Constitución del 3 de Mayo, en el pensamiento de Stanisław Staszic, en los levantamientos nacionales, pero también en la lucha «por nuestra libertad y la vuestra», desde la Guerra de Independencia de los Estados Unidos hasta la Primavera de las Naciones. Es la tríada romántica de Mickiewicz-Słowacki-Norwid, el patriotismo de Chopin, la Gran Emigración, la tragedia de los niños de Września, la hazaña de la Primera Compañía de Cuadros, el Ejército Azul y el Milagro del Vístula: el momento en que Polonia volvió a convertirse en una barrera civilizatoria para Europa.

La diplomacia también jugó un papel clave. Los esfuerzos de Ignacy Jan Paderewski y Roman Dmowski en Estados Unidos llevaron al presidente Woodrow Wilson, en el punto 13 de su discurso, a reiterar las demandas fundamentales de la emigración polaca y los memoriales de Dmowski. La culminación fue el discurso de cinco horas de Dmowski en la Conferencia de Paz de Versalles, pronunciado simultáneamente en inglés y francés, y la firma, junto con Paderewski, del Tratado de Versalles el 28 de junio de 1919, que reinstauró a Polonia en el mapa mundial. En el siglo XX, la Pax Polonica también incluyó a Józef Piłsudski y la idea del Intermarium, las Cinco Verdades de los Polacos adoptadas en Berlín en 1938 —un acto de extraordinaria valentía frente al creciente nazismo—, Gdynia como símbolo de la modernidad, Westerplatte, el lema «Dios, Honor, Patria», el capitán de caballería Witold Pilecki, los Soldados Indomables, el Primado del Milenio, Juan Pablo II, y el sindicato Solidaridad. Todo esto constituye la Pax Polonica: no un mito, sino una experiencia continua en la que Polonia, siempre que fue ella misma, se convirtió en una fuente de orden, libertad y estabilidad para los demás. Por eso debemos hablar y escribir sobre la Pax Polonica no solo a nivel local, en polaco, sino a nivel global, en muchos idiomas y en diversos foros. Debemos dirigir esta narrativa tanto a los ignorantes globales como a los enemigos conscientes de Polonia.

La ausencia de una historia sobre la Pax Polonica siempre termina con alguien más escribiendo la historia por nosotros, y nunca para nuestro propio beneficio.

Pax Polonica no es solo un recuerdo del antiguo poder ni un regreso sentimental a los mapas previos a la partición. Es una idea de orden. Un orden que Polonia logró crear no mediante la fuerza del imperio, sino mediante la

W nowożytniej odstonie Pax Polonica objawiła się w Konstytucji 3 maja, w myśli Stanisława Staszica, w powstaniach narodowych, ale także w walce „za wolność naszą i waszą” – od wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych po Wiosnę Ludów. To romantyczna triada Mickiewicz–Słowacki–Norwid, patriotyzm Chopina, Wielka Emigracja, dramat dzieci wrzesińskich, czyn Pierwszej Kompanii Kadrowej, Błękitna Armia i Cud nad Wisłą – moment, w którym Polska ponownie stała się zaporą cywilizacyjną Europy.

Kluczową rolę odegrała również dyplomacja. Wysiłki Ignacego Jana Paderewskiego i Romana Dmowskiego w Stanach Zjednoczonych doprowadziły do tego, że prezydent Woodrow Wilson w punkcie 13 swojego orędzia powtórzył zasadnicze postulaty polskiej emigracji i memoriałów Dmowskiego. Kulminacją była pięciogodzinna mowa Dmowskiego na konferencji pokojowej w Wersalu – wygłoszona równoległe po angielsku i francusku – oraz złożenie przez niego i Paderewskiego podpisów pod traktatem wersalskim 28 czerwca 1919 roku, który przywrócił Polskę na mapę świata.

W XX wieku Pax Polonica to również Józef Piłsudski i idea Międzymorza, Pięć Prawd Polaków uchwalonych w Berlinie w 1938 roku – akt niezwyklej odwagi wobec narastającego nazizmu – Gdynia jako symbol nowoczesności, Westerplatte, dewiza „Bóg, Honor, Ojczyzna”, rotmistrz Witold Pilecki, Żołnierze Niezłomni, Prymas Tysiąclecia, Jan Paweł II i „Solidarność”.

To wszystko składa się na Pax Polonica – nie mit, lecz ciągłość doświadczenia, w którym Polska, ilekroć była sobą, stawiała się źródłem ładu, wolności i stabilności dla innych. Dlatego o Pax Polonica musimy mówić i pisać nie tylko lokalnie, w języku polskim, lecz globalnie – w wielu językach i na wielu forach. Musimy adresować tę narrację zarówno do globalnych ignorantów, jak i do świadomych wrogów Polski.

Brak opowieści o Pax Polonica zawsze kończy się tym, że ktoś inny pisze historię za nas – i nigdy nie robi tego w naszym interesie

Pax Polonica nie jest tylko wspomnieniem dawnej potęgi ani sentymentalnym powrotem do map sprzed rozbiorów. Jest ideą porządku. Ładu, który Polska potrafiła wytworzyć nie siłą imperium, lecz siłą państwa rozumianego jako wspólnota wolnych ludzi, narodów i kultur, związanych prawem, a nie przemocą. Dziś, w świecie rozpadających się gwarancji bezpieczeństwa, pojęcie to wraca nie jako

fuerza de un Estado entendido como una comunidad de personas, naciones y culturas libres, regidas por la ley, no por la violencia. Hoy, en un mundo donde las garantías de seguridad se desmoronan, este concepto regresa no como nostalgia, sino como necesidad.

La Mancomunidad Polaco-Lituana, con todas sus deficiencias, fue durante siglos un espacio de relativa paz en una región en constante conflicto. No era un imperio. No impuso lengua, religión ni identidad. Construyó un orden basado en el acuerdo político, la autonomía y el principio de que el poder está limitado por la ley. Este era el verdadero significado de Pax Polonica: estabilidad derivada de la libertad, no libertad suprimida en nombre de la estabilidad. Este modelo fue destruido no por ser débil, sino por ser inconveniente para los imperios. Rusia, Prusia y Austria no desmembraron a Polonia por su anarquía, sino por su existencia. Polonia era una alternativa civilizatoria: prueba de que Europa Central y Oriental no tenía por qué ser un interior ruso ni una Mitteleuropa alemana. Por lo tanto, las particiones fueron un acto de desmantelamiento del orden, no un Estado en sentido administrativo.

Después de 1989, Polonia no intentó reconstruir la Pax Polonica. La Tercera República Polaca no fue un proyecto de soberanía, sino un proyecto de adaptación. En lugar de pensar en términos de su propio orden regional, asumió el papel de beneficiario periférico de los sistemas de seguridad extranjeros. La política oriental quedó en manos de expertos en "realismo", y la Polonia en el extranjero fue relegada al folclore y excluida sistemáticamente. El Estado polaco aprendió a administrar, pero desaprendió a pensar estratégicamente. Mientras tanto, la Pax Polonica no puede existir sin una Polonia sustancial. Es imposible construir el orden estando únicamente sujeta a las decisiones de otros. Polonia no está condenada al papel de amortiguador. Puede ser un pilar. Pero un pilar no es decorativo; debe soportar la carga de la responsabilidad. Esto implica su propia política de seguridad, su propia narrativa histórica y su propia base cultural e informativa.

Polonia es el mayor recurso inexplorado de la razón de ser de Polonia. Aquí es donde entra Polonia: el mayor recurso inexplorado de la razón de ser de Polonia. Durante décadas, tratada como un país extranjero, un asunto consular o un añadido sentimental a las ceremonias oficiales, fue y es, de hecho, un vehículo para la continuidad del Estado. Fue Polonia quien preservó la soberanía polaca en una época en que era imposible en casa. Sin su inclusión, Pax Polonica sigue siendo un eslogan, no un proyecto.

nostalgia, lecz jako konieczność.

Rzeczpospolita Obojga Narodów – ze wszystkimi swoimi wadami – była przez wieki przestrzenią względnego pokoju w regionie permanentnych konfliktów. Nie była imperium. Nie narzucała języka, religii ani tożsamości. Budowała porządek oparty na umowie politycznej, autonomii i zasadzie, że władza jest ograniczona prawem. To był właśnie sens Pax Polonica: stabilność wynikająca z wolności, a nie wolność dławiona w imię stabilności.

Ten model został zniszczony nie dlatego, że był słaby, lecz dlatego, że był niewygodny dla imperiów. Rosja, Prusy i Austria nie rozebrały Polski z powodu jej anarchii, lecz z powodu jej istnienia. Polska była alternatywą cywilizacyjną – dowodem, że Europa Środkowo-Wschodnia nie musi być ani rosyjskim zapleczem, ani niemiecką Mitteleuropą. Rozbiory były więc aktem likwidacji porządku, a nie państwa w sensie administracyjnym.

Po 1989 roku Polska nie podjęła próby odbudowy Pax Polonica. III RP nie była projektem suwerenności, lecz projektem adaptacyjnym. Zamiast myśleć kategoriami własnego ładu regionalnego, przyjęto rolę peryferyjnego beneficjenta cudzych systemów bezpieczeństwa. Polityka wschodnia została oddana ekspertom od „realizmu”, a Polonia – zdegradowana do roli folkloru i systemowo wykluczona. Państwo polskie nauczyło się administrować, ale oduczyło się myśleć strategicznie.

Tymczasem Pax Polonica nie może istnieć bez podmiotowej Polski. Nie da się budować ładu, będąc wyłącznie przedmiotem cudzych decyzji. Polska nie jest skazana na rolę bufora. Może być filarem. Ale filar nie jest dekoracją – musi przenosić ciężar odpowiedzialności. To oznacza własną politykę bezpieczeństwa, własną narrację historyczną i własne zaplecze kulturowe oraz informacyjne.

Polonia to największy niewykorzystany zasób polskiej racji stanu

Wtym miejscu pojawia się Polonia – największy niewykorzystany zasób polskiej racji stanu. Przez dekady traktowana jak zagranica, jak problem konsularny albo sentymentalny dodatek do oficjalnych uroczystości, w rzeczywistości była i jest nośnikiem ciągłości państwa. To Polonia przechowała polską suwerenność w czasach, gdy w kraju była ona niemożliwa. Bez jej włączenia Pax Polonica pozostaje hasłem, nie projektem.

Współcześnie Pax Polonica nie oznacza dominacji Polski nad regionem. Oznacza zdolność do współtworzenia

Contemporáneamente, Pax Polonica no significa la dominación de la región por parte de Polonia. Significa la capacidad de co-crear un orden basado en la soberanía nacional, la seguridad energética, la resiliencia de la información y el respeto por la identidad. Es lo opuesto al imperialismo, tanto al brutal imperialismo oriental como al blando imperialismo burocrático-ideológico. Propone un orden en el que Polonia no es un discípulo ni un cliente, sino un socio. La Pax Polonica no puede reconstruirse sin romper con las mentiras fundacionales de la Tercera República Polaca. Sin restaurar la continuidad entre la Segunda República Polaca, el Estado Clandestino, la emigración independentista y la Polonia contemporánea. Sin reconocer que la soberanía no es un don de la historia, sino una obligación política.

La Pax Polonica no es una promesa de paz a cualquier precio. Es un compromiso de responsabilidad con la región, con el propio Estado y con la propia diáspora. O Polonia emprende este esfuerzo y vuelve a ser una fuente de orden, o sigue siendo un espacio para proyectos ajenos. No hay una tercera vía.

ładu opartego na suwerenności narodów, bezpieczeństwie energetycznym, odporności informacyjnej i szacunku dla tożsamości. Jest przeciwieństwem imperializmu – zarówno tego brutalnego, wschodniego, jak i tego miękkiego, biurokratyczno-ideologicznego. Jest propozycją porządku, w którym Polska nie jest uczniem ani klientem, lecz partnerem.

Nie da się odbudować Pax Polonica bez zerwania z kłamstwami założycielskimi III RP. Bez przywrócenia ciągłości między II Rzeczpospolitą, państwem podziemnym, emigracją niepodległościową i współczesną Polską. Bez uznania, że suwerenność nie jest darem historii, lecz obowiązkiem politycznym.

Pax Polonica to nie obietnica pokoju za wszelką cenę. To zobowiązanie do odpowiedzialności za region, za własne państwo i za własną diasporę. Albo Polska podejmie ten wysiłek i znów stanie się źródłem ładu, albo pozostanie przestrzenią cudzych projektów. Trzeciej drogi nie ma.

Año del Centenario de la Unión de los Polacos

100 años, 100 historias

Para acompañar a las celebraciones y eventos del centenario se ha lanzado la convocatoria a todas las Asociaciones y a sus integrantes a redactar historias familiares desde la llegada de los ancestros a este suelo argentino hasta el presente.

La memoria viva de los descendientes debe quedar como memoria escrita, con datos, fotos, documentos, fojas de servicio, condecoraciones, y recuerdos familiares.

Ya hemos empezado en esta edición del Głos Polski con la nota de las hermanas Potocki.

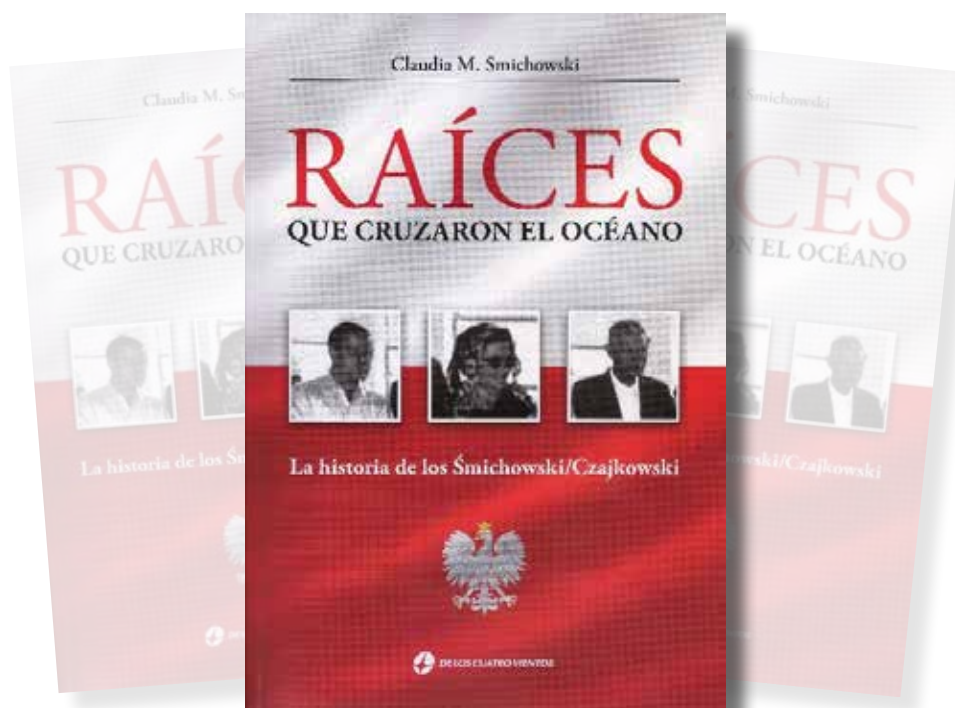
Queremos alentar a todos los lectores a que emulen su ejemplo, e incluso tomen también la iniciativa que inauguró Claudia Śmichowska con su libro **Raíces**, que reseñamos en la edición de febrero.

En el horizonte de este año, y con estas 100 historias tenemos en vista la publicación de un libro.

La Unión de los Polacos
y la Asociación Cultural Argentino Polaca
invitan a la presentación del libro

Raíces que cruzaron el océano
de Claudia Smichowska

Viernes 20 de marzo 19,30 h
Dom Polski, Borges 2076, CABA

Polacos en Hispanoamérica *Polacy w Hiszpanoameryce*

Witold Roman Starża-Kopytyński

Las particiones de Polonia y el auge de la emigración (1760-1800)

1.1. Polonia a finales del siglo XVIII: Estado, nación y cultura

A finales del siglo XVIII, la Mancomunidad de Polonia-Lituania se encontraba en una profunda crisis estructural, que no se limitaba a las esferas política o militar, sino que abarcaba la totalidad de su vida institucional, cultural y espiritual. Era un Estado con una larga tradición política arraigada en las ideas de la libertad noble, el republicanismo y el universalismo cristiano, pero al mismo tiempo un organismo cada vez más incapaz de defender eficazmente su soberanía frente a las presiones de las monarquías absolutistas modernas. La paradoja de esta situación residía en que, en un momento de máxima debilidad estatal, la cultura política y religiosa de la nación polaca alcanzó un alto nivel de autoconciencia que, tras la pérdida de la condición de Estado, se convertiría en la base de la supervivencia de la comunidad.

La Mancomunidad Polaco-Lituana era una entidad multinacional y multiconfesional, pero el catolicismo sirvió como eje de la integración, especialmente entre las élites políticas e intelectuales. La Iglesia Católica no era simplemente una institución religiosa, sino también uno de los principales vehículos de educación, literatura y formación moral. Una red de parroquias, escuelas monásticas y colegios jesuitas creó un espacio de comunicación cultural en el que los conceptos de nación, derecho natural y responsabilidad cívica se transmitieron a las generaciones posteriores. En este sentido, la cultura polaca de finales del siglo XVIII estaba profundamente arraigada en una visión cristiana de la humanidad y la comunidad, un concepto que desempeñaría un papel clave en la posterior experiencia de emigración.

Al mismo tiempo, el sistema político de la Mancomunidad Polaco-Lituana, basado en el principio del liberum veto y el dominio de la szlachta, revelaba cada vez más sus disfunciones. Los mecanismos que pretendían proteger

Rozbiory Polski i narodziny emigracji (1760–1800)

1.1. Polska u schyłku XVIII wieku: państwo, naród i kultura

U schyłku XVIII wieku Rzeczpospolita Obojga Narodów znajdowała się w stanie głębokiego kryzysu strukturalnego, który nie ograniczał się jedynie do sfery politycznej czy militarnej, lecz obejmował całość życia instytucjonalnego, kulturowego i duchowego. Było to państwo o długiej tradycji ustrojowej, zakorzenionej w idei wolności szlacheckiej, republikanizmu i chrześcijańskiego uniwersalizmu, a zarazem organizm coraz bardziej niezdolny do skutecznej obrony własnej suwerenności wobec presji nowoczesnych monarchii absolutystycznych. Paradoks tej sytuacji polegał na tym, że w momencie największej słabości państwowej kultura polityczna i religijna narodu polskiego osiągnęła wysoki poziom samoświadomości, który po utracie państwowości stanie się fundamentem przetrwania wspólnoty.

Rzeczpospolita była bytem wielonarodowym i wielowyznaniowym, jednak katolicyzm pełnił w niej funkcję osi integracyjnej, zwłaszcza wśród elit politycznych i intelektualnych. Kościół katolicki nie był jedynie instytucją religijną, lecz także jednym z głównych nośników edukacji, piśmiennictwa i formacji moralnej. Sieć parafii, szkół zakonnych oraz kolegiów jezuickich tworzyła przestrzeń komunikacji kulturowej, w której pojęcia narodu, prawa naturalnego i odpowiedzialności obywatelskiej były przekazywane kolejnym pokoleniom. W tym sensie kultura polska końca XVIII wieku była głęboko zakorzeniona w chrześcijańskiej wizji człowieka i wspólnoty, co odegra kluczową rolę w późniejszym doświadczeniu emigracyjnym.

Jednocześnie system polityczny Rzeczypospolitej, oparty na zasadzie liberum veto i dominacji magnaterii, coraz wyraźniej ujawniał swoją dysfunkcjonalność. Mechanizmy, które w XVII wieku miały chronić wolność szlachecką, w XVIII stuleciu stały się narzędziem paraliżu państwa i obcej ingerencji. Kryzys ten był szeroko komentowany przez współczesnych publicystów i reformatorów, którzy

la libertad de la szlachta en el siglo XVII se convirtieron, en el siglo XVIII, en una herramienta para paralizar el Estado e impedir la injerencia extranjera. Esta crisis fue ampliamente comentada por periodistas y reformistas contemporáneos, quienes reconocieron la necesidad de modernizar el sistema sin romper con sus fundamentos culturales tradicionales. Este debate alcanzó su punto álgido con la adopción de la Constitución del 3 de mayo de 1791, un intento de reconciliar la tradición republicana con las exigencias de un Estado moderno.

La Constitución del 3 de mayo de 1791 tuvo un significado no solo legal sino también simbólico. Se convirtió en expresión de la madurez política de la nación y testimonio de su capacidad de autorreflexión y reforma. En la historiografía polaca, este documento se interpreta a veces como el «último acto de soberanía», pero desde la perspectiva de la historia cultural, también debe verse como un momento de intensificación del pensamiento nacional, en el que el concepto de nación comenzó a trascender la reducida comprensión como la comunidad de la szlachta. En este sentido, finales del siglo XVIII fue un período de transición, durante el cual nació la idea moderna de una nación cultural, capaz de sobrevivir incluso sin un estado propio.

Cabe destacar que la conciencia nacional a finales del siglo XVIII no era uniforme ni estática. Existía una tensión entre la comprensión tradicional de la nación como comunidad política y los nuevos conceptos que enfatizaban la lengua, la cultura y la religión como elementos constitutivos de la identidad. Es en este contexto que el papel posterior de la emigración debe entenderse como un espacio en el que la idea de nacionalidad se "transferiría" del territorio del Estado al ámbito de la cultura y la memoria. La emigración, por lo tanto, no representa una ruptura con la tradición de la Mancomunidad Polaco-Lituana del siglo XVIII, sino más bien su continuidad específica en ausencia de soberanía.

Desde la perspectiva de la historiografía europea, la situación de Polonia a finales del siglo XVIII se ha interpretado a menudo en términos de un "retraso en la modernización". Estos enfoques, particularmente dominantes en la historiografía occidental de los siglos XIX y XX, no tienen en cuenta la especificidad de la experiencia cultural polaca. La modernidad polaca no fue una simple imitación de modelos occidentales, sino un intento de adaptar las ideas universales de la Ilustración a las tradiciones republicanas y católicas locales. Desde esta perspectiva, la pérdida de la condición de Estado no

dostrzegali konieczność modernizacji ustroju bez zerwania z tradycyjnymi fundamentami kulturowymi. Debata ta znalazła swoje apogeum w uchwaleniu Konstytucji 3 maja 1791 roku, będącej próbą pogodzenia republikańskiej tradycji z wymogami nowoczesnego państwa.

Konstytucja 3 maja miała znaczenie nie tylko prawne, lecz także symboliczne. Stała się wyrazem dojrzałości politycznej narodu oraz świadectwem zdolności do autorefleksji i reformy. W historiografii polskiej dokument ten bywa interpretowany jako „ostatni akt suwerenności”, ale z perspektywy historii kultury należy go widzieć także jako moment intensyfikacji myślenia narodowego, w którym pojęcie narodu zaczęło wykraczać poza wąsko rozumianą wspólnotę szlachecką. W tym sensie końcówka XVIII wieku była okresem przejściowym, w którym rodziła się nowoczesna idea narodu kulturowego, zdolnego przetrwać nawet bez własnego państwa.

Warto podkreślić, że świadomość narodowa końca XVIII wieku nie była jednolita ani statyczna. Istniało napięcie pomiędzy tradycyjnym rozumieniem narodu jako wspólnoty politycznej a nowymi koncepcjami, akcentującymi język, kulturę i religię jako elementy konstytutywne tożsamości. To właśnie w tym kontekście należy rozumieć późniejszą rolę emigracji jako przestrzeni, w której idea narodu zostanie „przeniesiona” z terytorium państwowego do sfery kultury i pamięci. Emigracja nie będzie więc zerwaniem z tradycją XVIII-wiecznej Rzeczypospolitej, lecz jej specyficzną kontynuacją w warunkach braku suwerenności.

Z perspektywy historiografii europejskiej sytuacja Polski końca XVIII wieku bywała często interpretowana w kategoriach „opóźnienia modernizacyjnego”. Tego rodzaju ujęcia, dominujące zwłaszcza w historiografii zachodniej XIX i XX wieku, nie uwzględniają jednak specyfiki polskiego doświadczenia kulturowego. Polska nowoczesność nie była prostym naśladownictwem modeli zachodnich, lecz próbą adaptacji uniwersalnych idei oświecenia do lokalnych tradycji republikańskich i katolickich. Z tej perspektywy utrata państwowości nie oznaczała całkowitego załamania projektu cywilizacyjnego, lecz jego przekształcenie.

To właśnie owo przekształcenie stanie się kluczem do zrozumienia fenomenu emigracji polskiej w XIX wieku. Elity intelektualne i duchowne, uformowane jeszcze w realiach Rzeczypospolitej, wyniosą ze sobą poza granice dawnego państwa nie tylko pamięć polityczną, lecz także określone wizję kultury, narodu i misji historycznej. Poniżej zobaczymy, że ta wizja znajdzie swoje przedłużenie

significó un colapso total del proyecto de civilización, sino más bien su transformación.

Esta transformación será clave para comprender el fenómeno de la emigración polaca en el siglo XIX. Las élites intelectuales y clericales, formadas en las realidades de la Mancomunidad Polaco-Lituana, llevarían consigo, más allá de las fronteras del antiguo Estado, no solo memoria política, sino también una visión específica de la cultura, la nación y la misión histórica. Veremos a continuación, que esta visión también se extendería al ámbito hispanoamericano, donde los emigrantes polacos actuarían como portadores de un *habitus* cultural específico, forjado precisamente a finales del siglo XVIII.

1.2. Las particiones de la Mancomunidad de Polonia-Lituania (1772-1795) como una catástrofe civilizatoria

Las particiones de la Mancomunidad de Polonia-Lituania, llevadas a cabo en 1772, 1793 y 1795 por Rusia, Prusia y Austria, constituyen una de las experiencias más dramáticas de la historia moderna de Europa Central y Oriental. En la narrativa tradicional, en términos historiográficos, estos acontecimientos se presentan principalmente como resultado de la debilidad constitucional del Estado polaco y las políticas agresivas de las potencias vecinas. Este enfoque, si bien factualmente preciso, no capta plenamente la profundidad del proceso que condujo a la disolución de la Mancomunidad Polaco-Lituana como entidad política y cultural. Desde una perspectiva histórico-cultural, las particiones deben interpretarse como una catástrofe civilizatoria, que significó no solo la pérdida de territorio y soberanía, sino también la abrupta ruptura de la continuidad institucional y la comunidad simbólica.

La primera partición en 1772 sirvió como señal de alerta, revelando el grado de dependencia de la Mancomunidad Polaco-Lituana de las decisiones externas. Este acontecimiento fue recibido por algunas élites con una sensación de temporalidad, incluso con la falsa esperanza de que un ajuste limitado de las fronteras preservaría la estructura fundamental del Estado. Sin embargo, incluso entonces, ya había comenzado una profunda erosión de la confianza en el orden político existente. La pérdida de tierras no fue solo una pérdida material; También significó la desintegración de las redes administrativas, educativas y eclesiásticas que habían moldeado a las comunidades locales durante siglos. La segunda partición en 1793, llevada a cabo en respuesta directa a las reformas del Sejm de Cuatro Años y la adopción de la Constitución del 3 de Mayo, fue inequívocamente

również w przestrzeni hispanoamerykańskiej, gdzie polscy emigranci będą funkcjonować jako nośnicy określonego habitusu kulturowego, ukształtowanego właśnie u schyłku XVIII wieku.

1.2. Rozbiory Rzeczypospolitej (1772–1795) jako katastrofa cywilizacyjna

Rozbiory Rzeczypospolitej Obojga Narodów, dokonane w latach 1772, 1793 i 1795 przez Rosję, Prusy i Austrię, stanowią jedno z najbardziej dramatycznych doświadczeń w nowożytnej historii Europy Środkowo-Wschodniej. W tradycyjnej narracji historiograficznej wydarzenia te przedstawiane są przede wszystkim jako rezultat słabości ustrojowej państwa polskiego oraz agresywnej polityki mocarstw ościennych. Tego rodzaju ujęcie, choć trafne na poziomie faktograficznym, nie oddaje jednak w pełni głębi procesu, jakim była likwidacja Rzeczypospolitej jako bytu politycznego i kulturowego. Z perspektywy historii kultury rozbiory należy interpretować jako katastrofę cywilizacyjną, oznaczającą nie tylko utratę terytorium i suwerenności, lecz także gwałtowne przerwanie ciągłości instytucjonalnej oraz symbolicznej wspólnoty.

Pierwszy rozbiór w 1772 roku miał charakter sygnału ostrzegawczego, który unaoczniał stopień uzależnienia Rzeczypospolitej od decyzji zewnętrznych. Wydarzenie to zostało przyjęte przez część elit z poczuciem tymczasowości, a nawet złudną nadzieją, że ograniczona korekta granic pozwoli na zachowanie zasadniczej struktury państwa. Jednak już wówczas rozpoczął się proces głębokiej erozji zaufania do dotychczasowego porządku politycznego. Utrata ziem nie była jedynie stratą materialną; oznaczała także rozpad sieci administracyjnych, edukacyjnych i kościelnych, które przez stulecia kształtowały lokalne wspólnoty.

Drugi rozbiór w 1793 roku, dokonany w bezpośredniej reakcji na reformy Sejmu Czteroletniego i uchwalenie Konstytucji 3 maja, miał już jednoznacznie represyjny charakter. Był on wyraźnym sygnałem, że próba modernizacji państwa polskiego zostanie ukarana jego dalszym okrojeniem. Z punktu widzenia historii idei moment ten jest szczególnie istotny, ponieważ ujawnia konflikt między dążeniem do suwerenności a logiką imperialnej dominacji. Reformy ustrojowe, zamiast stać się narzędziem wzmocnienia państwa, przyczyniły się do przyspieszenia jego upadku, co w świadomości zbiorowej utrwaliło poczucie tragicznego paradoksu dziejowego.

Trzeci rozbiór w 1795 roku oznaczał definitywne

represiva. Fue una clara señal de que cualquier intento de modernizar el Estado polaco se vería castigado con su posterior debilitamiento. Desde la perspectiva de la historia de las ideas, este momento es particularmente significativo, ya que revela el conflicto entre la búsqueda de la soberanía y la lógica de la dominación imperial. En lugar de convertirse en una herramienta para fortalecer el Estado, las reformas constitucionales contribuyeron a acelerar su declive, lo que perpetuó en la conciencia colectiva la sensación de una trágica paradoja histórica. La tercera partición en 1795 marcó la desaparición definitiva de Polonia del mapa europeo. Este acto no solo tuvo una dimensión política, sino también simbólica: un Estado que había funcionado durante siglos como un elemento clave del orden europeo fue borrado del escenario internacional. En la historiografía polaca, este momento se conoce a veces como la "muerte del Estado", pero desde una perspectiva cultural, debería considerarse más bien una rápida transformación de la existencia de la nación. El declive de las estructuras estatales obligó a trasladar el peso de la identidad de las instituciones políticas a las esferas de la cultura, la religión y la memoria histórica.

La catástrofe de las particiones también tuvo una dimensión antropológica. Para las élites políticas e intelectuales, la pérdida de la condición de Estado supuso un cuestionamiento radical de sus roles sociales. La szlachta, el clero y los funcionarios se encontraron en una situación en la que sus competencias y prestigio ya no se relacionaban claramente con el centro soberano del poder. En este vacío, surgieron nuevas formas de participación pública, con actividades clandestinas, periodísticas y de emigración ocupando un lugar destacado. Las particiones crearon así las condiciones para el surgimiento de una intelectualidad moderna, cuya identidad no se basaba en el cargo estatal, sino en una misión cultural.

Desde la perspectiva de la Iglesia católica, las particiones exigieron una redefinición de la relación con las autoridades seculares. Dependiendo del poder particionante, la situación del clero varió: desde una relativa autonomía en la partición austriaca hasta un control y una represión de gran alcance en las particiones rusa y prusiana. A pesar de estas diferencias, la Iglesia siguió siendo uno de los pocos referentes nacionales capaces de mantener un sentido de comunidad a través de las nuevas fronteras. Parroquias, monasterios y santuarios se convirtieron en espacios donde la memoria de la antigua Mancomunidad Polaco-Lituana se conservó.

zniknięcie Polski z mapy Europy. Akt ten miał wymiar nie tylko polityczny, lecz również symboliczny: państwo, które przez wieki funkcjonowało jako ważny element europejskiego porządku, zostało wymazane z przestrzeni międzynarodowej. W historiografii polskiej moment ten bywa określany jako „śmierć państwa”, jednak z perspektywy kulturowej należałoby mówić raczej o gwałtownej transformacji form istnienia narodu. Zanik struktur państwowych wymusił przeniesienie ciężaru tożsamości z instytucji politycznych na sferę kultury, religii i pamięci historycznej.

Katastrofa rozbiorów miała również wymiar antropologiczny. Utrata państwowości oznaczała dla elit politycznych i intelektualnych radykalne zakwestionowanie dotychczasowych ról społecznych. Szlachta, duchowieństwo i urzędnicy znaleźli się w sytuacji, w której ich kompetencje i prestiż nie miały już jednoznacznego odniesienia do suwerennego centrum władzy. W tej próżni narodziły się nowe formy zaangażowania publicznego, wśród których szczególnie miejsce zajęła działalność konspiracyjna, publicystyczna oraz emigracyjna. Rozbiory stworzyły tym samym warunki dla wyłonienia się nowoczesnej inteligencji, której tożsamość opierała się nie na urzędzie państwowym, lecz na misji kulturowej.

Z perspektywy Kościoła katolickiego rozbiory oznaczały konieczność redefinicji relacji z władzą świecką. W zależności od zaborcy sytuacja duchowieństwa była zróżnicowana: od względnej autonomii w zaborze austriackim po daleko idącą kontrolę i represje w zaborze rosyjskim i pruskim. Mimo tych różnic Kościół pozostał jednym z nielicznych ogólnopolskich punktów odniesienia, zdolnych do podtrzymywania poczucia wspólnoty ponad nowymi granicami. Parafia, klasztor i sanktuarium stały się przestrzeniami, w których pamięć dawnej Rzeczypospolitej była przechowywana.

W literaturze przedmiotu coraz częściej podkreśla się, że rozbiory Polski nie były jedynie konsekwencją „wewnętrznej anarchii”, lecz także elementem szerszego procesu przebudowy ładu europejskiego. Ekspansja monarchii absolutystycznych i dążenie do homogenizacji terytorialnej stały w sprzeczności z republikańskim i wielonarodowym charakterem Rzeczypospolitej. W tym sensie Polska stała się ofiarą konfliktu między dwoma modelami nowoczesności: imperialnym i republikańskim. Zderzenie to miało długofalowe konsekwencje dla polskiej myśli politycznej, która w XIX wieku będzie rozwijać się w warunkach braku własnego państwa.

La literatura enfatiza cada vez más que las particiones de Polonia no fueron simplemente consecuencia de la "anarquía interna", sino también parte de un proceso más amplio de reestructuración del orden europeo. La expansión de las monarquías absolutistas y la búsqueda de la homogeneización territorial chocaron con el carácter republicano y multinacional de la Mancomunidad Polaco-Lituana. En este sentido, Polonia se convirtió en víctima de un conflicto entre dos modelos de modernidad: el imperial y el republicano. Este choque tuvo consecuencias a largo plazo para el pensamiento político polaco, que se desarrollaría en el siglo XIX en ausencia de un Estado propio. Sin embargo, al interpretar las particiones como una catástrofe civilizatoria, conviene evitar una narrativa puramente martirológica. Es crucial reconocer los mecanismos adaptativos que permitieron la supervivencia de la cultura polaca. Fue en respuesta a las particiones que surgieron nuevas formas de expresión nacional: la literatura de emigración, el culto a los héroes nacionales y el simbolismo religioso del sufrimiento y la redención. Estos elementos sentarían las bases del mesianismo romántico posterior y del ethos de servicio de los emigrantes, que también encontrarían su desarrollo más allá de Europa.

Las particiones de la Mancomunidad Polaco-Lituana constituyen, pues, el punto de partida de la larga experiencia polaca de emigración. Fue a su sombra que se forjó una actitud que podría describirse como «identidad de exilio»: la conciencia de la existencia de una nación independiente de su propio Estado. Más adelante, veremos que esta actitud no fue una mera reacción defensiva, sino que se convirtió en una fuente de actividad cultural e intelectual, una de cuyas áreas de realización fue Hispanoamérica.

1.3. La Iglesia Católica y la pérdida del Estado

La pérdida del Estado consecuencia de las particiones enfrentó a la Iglesia Católica en Polonia a una situación sin precedentes. Una institución que durante siglos había operado en estrecha, aunque heterogénea, conexión con la Mancomunidad Polaco-Lituana se vio obligada a redefinir su papel en condiciones de subordinación a tres órdenes políticos y jurídicos diferentes. A partir de entonces, la Iglesia ya no pudo basar sus actividades en una base estatal soberana, sino que tuvo que encontrar nuevas formas de presencia en la sociedad, convirtiéndose en uno de los principales vehículos de la continuidad cultural y nacional. En el siglo XVIII, la Iglesia católica en la Mancomunidad de Polonia-Lituania cumplía funciones que trascendían con creces el ámbito religioso. Era un elemento crucial de los sistemas

Interpretując rozbiory jako katastrofę cywilizacyjną, należy jednak unikać narracji czysto martyrologicznej. Kluczowe znaczenie ma dostrzeżenie mechanizmów adaptacyjnych, które umożliwiły przetrwanie polskiej kultury. Właśnie w odpowiedzi na rozbiory narodziły się nowe formy ekspresji narodowej: literatura emigracyjna, kult bohaterów narodowych oraz religijna symbolika cierpienia i odkupienia. Te elementy tworzą fundament dla późniejszego romantycznego mesjanizmu oraz dla emigracyjnego etosu służby, który znajdzie swoje rozwinięcie również poza Europą.

Rozbiory Rzeczypospolitej stanowią zatem punkt zerowy długiego trwania polskiego doświadczenia emigracyjnego. To w ich cieniu ukształtowała się postawa, którą można określić mianem „tożsamości wygnańczej” — świadomości istnienia narodu niezależnie od posiadania własnego państwa. Później zobaczymy, że postawa ta nie była jedynie reakcją defensywną, lecz stała się źródłem aktywności kulturowej i intelektualnej, której jednym z obszarów realizacji była Hispanoameryka.

1.3. Kościół katolicki wobec utraty państwowości

Utrata państwowości w wyniku rozbiorów postawiła Kościół katolicki w Polsce wobec sytuacji bez precedensu. Instytucja, która przez stulecia funkcjonowała w ścisłym, choć niejednorodnym związku z państwem Rzeczypospolitej, została zmuszona do redefinicji swojej roli w warunkach podporządkowania trzem różnym porządkom politycznym i prawnym. Odtąd Kościół nie mógł już opierać swojej działalności na suwerennym zapleczu państwowym, lecz musiał odnaleźć nowe formy obecności w społeczeństwie, stając się jednym z głównych nośników ciągłości kulturowej i narodowej.

W XVIII wieku Kościół katolicki w Rzeczypospolitej pełnił funkcje znacznie wykraczające poza sferę religijną. Był on istotnym elementem systemu edukacyjnego, administracyjnego i komunikacyjnego. Duchowieństwo uczestniczyło w życiu publicznym jako mediator pomiędzy lokalnymi wspólnotami a strukturami władzy, a kaznodziejstwo i piśmiennictwo religijne odgrywały kluczową rolę w kształtowaniu języka moralnego i politycznego społeczeństwa. Wraz z upadkiem państwa te funkcje nie zanikły, lecz uległy przesunięciu: Kościół stał się przestrzenią, w której przechowywano pamięć dawnego porządku i reinterpretowano go w nowych warunkach.

Zróznicowanie polityki zaborców wobec Kościoła miało istotny wpływ na formy jego działalności. W zaborze

educativo, administrativo y de comunicación. El clero participaba en la vida pública como mediador entre las comunidades locales y el gobierno, y la predicación y los escritos religiosos desempeñaban un papel clave en la configuración del lenguaje moral y político de la sociedad. Con la caída del Estado, estas funciones no desaparecieron, sino que se transformaron: la Iglesia se convirtió en un espacio donde la memoria del antiguo orden se preservaba y se reinterpretaba en nuevas circunstancias.

Las diversas políticas de las potencias partidistas hacia la Iglesia influyeron significativamente en sus actividades. En la partición austriaca, donde se introdujeron las reformas josefinas que subordinaban la Iglesia al Estado, el clero operó bajo un fuerte control administrativo, pero mantuvo una relativa estabilidad institucional. En la partición prusiana, la Iglesia tuvo que enfrentarse a procesos de germanización e intentos de limitar su influencia en la educación y la vida pública. Sin embargo, la situación más difícil se dio durante la Partición de Rusia, donde la Iglesia católica era percibida como un posible centro de resistencia al régimen zarista y fue sometida a una represión sistemática.

A pesar de estas diferencias, la Iglesia conservó su capacidad de funcionar como referente nacional. La parroquia se convirtió en la unidad básica de la vida comunitaria, donde el idioma polaco, las tradiciones religiosas y la memoria histórica se transmitían de generación en generación. La liturgia, los sermones y las prácticas devocionales cumplían una función no solo religiosa, sino también culturalmente formativa. En ausencia de instituciones estatales, fue la Iglesia la que garantizó el mantenimiento de una mínima continuidad simbólica necesaria para la supervivencia de la nación como comunidad imaginaria.

Otro aspecto significativo de la actividad de la Iglesia fue su papel en el proceso de reinterpretación de la experiencia de la derrota. En el discurso religioso, la pérdida de la condición de Estado se enmarcaba en una teología del sufrimiento y la prueba. La predicación de finales del siglo XVIII y principios del XIX invocaba con frecuencia temas bíblicos de cautiverio y exilio, presentando el destino de Polonia como una experiencia purificadora que a la vez imponía una obligación moral. Estas narrativas no solo aliviaron el trauma de la partición, sino que también sentaron las bases para conceptos mesiánicos posteriores, que desempeñarían un papel significativo en el pensamiento romántico.

austriackim, gdzie wprowadzono józefińskie reformy podporządkowujące Kościół państwu, duchowieństwo funkcjonowało w ramach silnej kontroli administracyjnej, lecz zachowało względną stabilność instytucjonalną. W zaborze pruskim Kościół musiał zmierzyć się z procesami germanizacji oraz z próbami ograniczenia jego wpływu na edukację i życie publiczne. Najtrudniejsza sytuacja panowała jednak w zaborze rosyjskim, gdzie Kościół katolicki był postrzegany jako potencjalne ognisko oporu wobec władzy carskiej i poddawany systematycznym represjom.

Pomimo tych różnic Kościół zachował zdolność do funkcjonowania jako ogólnonarodowy punkt odniesienia. Parafia stała się podstawową jednostką życia wspólnotowego, w której język polski, tradycje religijne i pamięć historyczna były przekazywane kolejnym pokoleniom. Liturgia, kazania oraz praktyki pobożnościowe pełniły funkcję nie tylko religijną, lecz także kulturotwórczą. W warunkach braku instytucji państwowych to właśnie Kościół umożliwiał utrzymanie minimalnej ciągłości symbolicznej, koniecznej do przetrwania narodu jako wspólnoty wyobrażonej.

Istotnym aspektem działalności Kościoła była także jego rola w procesie reinterpretacji doświadczenia klęski. Utrata państwowości została w dyskursie religijnym wpisana w ramy teologii cierpienia i próby. Kaznodziejstwo końca XVIII i początku XIX wieku często odwoływało się do biblijnych motywów niewoli i wygnania, przedstawiając los Polski jako doświadczenie oczyszczające i zarazem zobowiązujące moralnie. Tego rodzaju narracje nie tylko łagodziły traumę rozbiorów, lecz także przygotowywały grunt pod późniejsze koncepcje mesjanistyczne, które odegrają istotną rolę w myśli romantycznej.

Kościół był również przestrzenią formowania elit, które w XIX wieku stanęły się nośnikami kultury emigracyjnej. Seminarium duchowne, zakony oraz środowiska inteligentkie związane z duchowieństwem kształtowały postawy oparte na idei służby i odpowiedzialności za wspólnotę. Wielu przyszłych emigrantów — zarówno duchownych, jak i świeckich — wyniosło z tych środowisk przekonanie, że działanie na rzecz narodu nie wymaga istnienia państwa, lecz zakorzenienia w trwałych wartościach moralnych i religijnych. To przekonanie stało się jednym z fundamentów polskiej obecności w świecie, także poza Europą.

W historiografii przez długi czas dominował obraz Kościoła jako instytucji zachowawczej, skoncentrowanej na obronie własnych przywilejów. Nowsze badania wskazują jednak

La Iglesia también sirvió como espacio para la formación de las élites que, en el siglo XIX, se convertirían en los vectores de la cultura de la emigración. Seminarios, órdenes religiosas y círculos intelectuales asociados al clero fomentaron actitudes basadas en la idea del servicio y la responsabilidad hacia la comunidad. Muchos futuros emigrantes, tanto clérigos como laicos, aprendieron de estos círculos la creencia de que actuar en nombre de la nación no requería la existencia de un Estado, sino una base sólida de valores morales y religiosos perdurables. Esta creencia se convertiría en uno de los fundamentos de la presencia de Polonia en el mundo, incluso más allá de Europa.

La historiografía mantuvo durante mucho tiempo una imagen dominante de la Iglesia como una institución conservadora, centrada en la defensa de sus propios privilegios. Sin embargo, investigaciones más recientes indican una naturaleza más compleja de sus actividades. La Iglesia no era una entidad política unificada, sino un conjunto de prácticas y actitudes diversas, que abarcaban desde el lealismo hasta la oposición silenciosa. Esta ambivalencia le permitió sobrevivir en condiciones cambiantes y, al mismo tiempo, mantener su capacidad de influencia cultural.

Desde la perspectiva de este trabajo, el punto clave es que la Iglesia católica se convirtió en uno de los principales canales de transferencia de la cultura polaca más allá de las fronteras de la antigua Mancomunidad Polaco-Lituana. El clero que participó en la emigración política y misionera del siglo XIX trajo consigo no solo su fe, sino también un modelo específico de relación entre religión, nación y cultura. Este modelo resultaría particularmente compatible con las realidades del mundo hispanoamericano, donde el catolicismo era parte integral del orden social.

La pérdida de la condición de Estado, por lo tanto, no debilitó a la Iglesia como institución formadora de cultura, sino que, paradójicamente, fortaleció su importancia en el proceso de mantenimiento de la identidad nacional. La siguiente sección de este capítulo demostrará cómo esta experiencia sentó las bases para el surgimiento de una actitud de emigración, entendida no como una huida, sino como una forma de continuar la misión histórica de la nación.

1.4. De la lealtad a la emigración: El auge de la actitud de exilio

Inmediatamente después de las particiones, una parte significativa de las élites políticas y sociales de la antigua Mancomunidad de Polonia-Lituania adoptó una actitud

na bardziej złożony charakter jego działalności. Kościół nie był jednolitym podmiotem politycznym, lecz zbiorem różnorodnych praktyk i postaw, od lojalizmu po cichą opozycję. Ta ambiwalencja pozwoliła mu przetrwać w zmieniających się warunkach i jednocześnie zachować zdolność do oddziaływania kulturowego.

Z perspektywy niniejszej pracy kluczowe znaczenie ma fakt, że Kościół katolicki stał się jednym z głównych kanałów transferu polskiej kultury poza granice dawnej Rzeczypospolitej. Duchowieństwo uczestniczące w emigracji politycznej i misyjnej XIX wieku przeniosło ze sobą nie tylko wiarę, lecz także określony model relacji między religią, narodem i kulturą. Model ten okazał się szczególnie kompatybilny z realiami świata hispanoamerykańskiego, gdzie katolicyzm stanowił integralną część porządku społecznego.

Utrata państwowości nie osłabiła więc Kościoła jako instytucji kulturotwórczej, lecz paradoksalnie wzmocniła jego znaczenie w procesie podtrzymywania tożsamości narodowej. W kolejnej części rozdziału zostanie ukazane, w jaki sposób to doświadczenie przygotowało grunt pod narodziny postawy emigracyjnej, rozumianej nie jako ucieczka, lecz jako forma kontynuacji misji historycznej narodu.

1.4. Od lojalności do emigracji: narodziny postawy wygnańczej

Bezpośrednio po rozbiorach znaczna część elit politycznych i społecznych dawnej Rzeczypospolitej przyjęła postawę lojalizmu wobec nowych władz zaborczych. Postawa ta nie była wyłącznie wyrazem oportunizmu, lecz często wynikała z przekonania, że zachowanie spokoju i stabilności pozwoli ochronić podstawowe struktury życia społecznego oraz kulturowego. Wielu przedstawicieli szlachty i duchowieństwa liczyło, iż w ramach nowych porządków politycznych możliwe będzie zachowanie przynajmniej części dawnej autonomii, a nawet stopniowe odbudowanie pozycji narodu na drodze reform i kompromisów.

Nadzieje te okazały się jednak krótkotrwałe. Polityka zaborców, zwłaszcza po 1795 roku, coraz wyraźniej zmierzała do integracji ziem polskich z własnymi strukturami państwowymi, co oznaczało ograniczanie użycia języka polskiego, podporządkowanie systemu edukacyjnego oraz ingerencję w życie Kościoła. Wobec narastających represji postawa lojalistyczna zaczęła być postrzegana jako nieskuteczna, a nawet moralnie problematyczna. W tym kontekście rodziła się alternatywna

de lealtad hacia las nuevas autoridades particionantes. Esta actitud no era simplemente una expresión de oportunismo, sino que a menudo provenía de la creencia de que mantener la paz y la estabilidad protegería las estructuras fundamentales de la vida social y cultural. Muchos miembros de la szlachta y el clero esperaban que, dentro del nuevo orden político, fuera posible preservar al menos parte de la autonomía anterior, e incluso reconstruir gradualmente la posición de la nación mediante reformas y acuerdos. Sin embargo, estas esperanzas resultaron efímeras. Las políticas de las potencias ocupantes, especialmente después de 1795, apuntaron cada vez más a integrar las tierras polacas en sus propias estructuras estatales, lo que implicó limitar el uso del idioma polaco, subordinar el sistema educativo e interferir en la vida de la Iglesia. Ante la creciente represión, las actitudes lealistas comenzaron a percibirse como ineficaces e incluso moralmente problemáticas. En este contexto, surgió una forma alternativa de compromiso, basada en la resistencia, la actividad conspirativa y la disposición al sacrificio.

Un punto de inflexión en el proceso de transición del lealismo al exilio fueron los sucesivos intentos de resistencia armada, que revelaron tanto la determinación como las limitadas capacidades de una nación sin Estado. El Levantamiento de Kościuszko de 1794, a pesar de su trágico final, jugó un papel fundamental en la formación de una nueva conciencia política. Los participantes del levantamiento, forzados a emigrar o al exilio tras su derrota, se convirtieron en la primera generación de exiliados políticos modernos, para quienes abandonar el país no significaba abandonar la actividad pública, sino continuarla en nuevas circunstancias. La emigración, inicialmente temporal y forzada, gradualmente comenzó a adquirir las características de una actitud existencial y cultural duradera. El exilio dejó de ser una mera experiencia individual para convertirse en un elemento de una narrativa colectiva sobre el destino de la nación. El concepto de "emigrante" comenzó a denotar no solo a una persona residente en el extranjero, sino también a un portador de una misión específica: preservar la memoria, representar la causa polaca a nivel internacional y preparar las condiciones para el futuro renacimiento del Estado.

Un elemento crucial de esta transformación fue el papel de los intelectuales y el clero, quienes proporcionaron un marco interpretativo para la experiencia del exilio. Los escritos periodísticos y la predicación en el exilio presentaban motivos inspirados en la tradición bíblica. Estas analogías permitieron una reinterpretación de la

forma zaangażowania, oparta na sprzeciwie, konspiracji i gotowości do poświęcenia.

Przełomowym momentem w procesie przechodzenia od lojalizmu do postawy wygnańczej były kolejne próby zbrojnego oporu, które ujawniły zarówno determinację, jak i ograniczone możliwości narodu pozbawionego państwa. Insurekcja kościuszkowska z 1794 roku, mimo swojego tragicznego finału, odegrała fundamentalną rolę w kształtowaniu nowej świadomości politycznej. Uczestnicy powstania, zmuszeni po klęsce do emigracji lub zesłania, stali się pierwszym pokoleniem nowoczesnych wygnańców politycznych, dla których wyjazd z kraju nie oznaczał rezygnacji z działalności publicznej, lecz jej kontynuację w nowych warunkach.

Emigracja, która początkowo miała charakter doraźny i wymuszony, zaczęła stopniowo nabierać cech trwałej postawy egzystencjalnej i kulturowej. Wygnanie przestawało być jedynie doświadczeniem indywidualnym, a stawało się elementem zbiorowej narracji o losach narodu. Pojęcie „emigranta” zaczęło oznaczać nie tylko osobę przebywającą poza granicami kraju, lecz także nosiciela określonej misji: zachowania pamięci, reprezentowania sprawy polskiej na arenie międzynarodowej oraz przygotowania warunków do przyszłego odrodzenia państwa.

Istotnym elementem tej przemiany była rola intelektualistów i duchowieństwa, którzy nadawali doświadczeniu wygnania ramy interpretacyjne. W pismach publicystycznych i kazaństwie emigracyjnym pojawiały się motywy odwołujące się do tradycji biblijnej. Tego rodzaju analogie pozwalały reinterpretować klęskę polityczną jako próbę moralną, a emigrację jako czas oczyszczenia i przygotowania. W ten sposób wygnanie zyskiwało sens transcendentny, przekraczający doraźne uwarunkowania polityczne.

Proces kształtowania się postawy wygnańczej był również związany z przemianą rozumienia patriotyzmu. O ile w XVIII wieku lojalność wobec państwa była podstawowym wyznacznikiem postawy obywatelskiej, o tyle w warunkach zaborów patriotyzm zaczął być definiowany w kategoriach wierności narodowi, kulturze i wierze. Ta zmiana miała dalekosiężne konsekwencje, ponieważ umożliwiła rozwój form aktywności publicznej niezależnych od struktur państwowych. Emigracja stała się jednym z głównych obszarów realizacji tak rozumianego patriotyzmu.

Warto zauważyć, że postawa wygnańcza nie była jednolita

derrota política como una prueba moral y de la emigración como un tiempo de purificación y preparación. De esta manera, el exilio adquirió un significado trascendente, que trascendió las circunstancias políticas inmediatas. El proceso de formación de la actitud hacia el exilio también estuvo vinculado a un cambio en la comprensión del patriotismo. Mientras que en el siglo XVIII la lealtad al Estado era el determinante fundamental de las actitudes cívicas, durante las particiones, el patriotismo comenzó a definirse en términos de fidelidad a la nación, la cultura y la fe. Este cambio tuvo consecuencias de gran alcance, ya que permitió el desarrollo de formas de actividad pública independientes de las estructuras estatales. La emigración se convirtió en uno de los principales ámbitos para la realización de esta comprensión del patriotismo. Cabe destacar que la actitud hacia el exilio no fue uniforme ni estuvo exenta de tensiones. Entre los emigrantes, las diferencias ideológicas, sociales y generacionales influyeron en la interpretación de la experiencia del exilio. Algunos veían la emigración como un episodio temporal, otros como un estado permanente y otros como un campo de misión civilizadora universal. Esta diversidad de actitudes se convertiría en fuente tanto de debates creativos como de profundos conflictos en el siglo XIX, configurando el pensamiento político y cultural polaco. El surgimiento de la actitud de exilio debe, por lo tanto, entenderse como un proceso a largo plazo en el que la derrota política se transformó en la fuente de una nueva forma de subjetividad. La emigración no fue simplemente una consecuencia de levantamientos fallidos, sino una elección consciente de algunas élites que buscaban mantener la continuidad nacional más allá de las fronteras del país. A continuación, mostraremos cómo esta emigración llegó a percibirse como una categoría cultural e intelectual, no solo como un fenómeno demográfico.

1.5. La emigración como categoría cultural, no demográfica

En la historiografía migratoria, la emigración a menudo se presenta en términos cuantitativos: como un movimiento de personas causado por presión económica, demográfica o política. Este enfoque, particularmente dominante en la investigación sobre historia social y económica, resulta insuficiente, sin embargo, cuando se trata de la experiencia polaca de finales de los siglos XVIII y XIX. La emigración polaca, surgida directamente de la experiencia de las particiones y la pérdida de la condición de Estado, no fue principalmente un fenómeno de masas, sino de élite, y su importancia no residió en su escala numérica, sino en la intensidad de su impacto cultural.

ani wolna od napięć. Wśród emigrantów istniały różnice ideowe, społeczne i pokoleniowe, które wpływały na sposób interpretacji doświadczenia wygnania. Jedni traktowali emigrację jako tymczasowy epizod, inni jako trwały stan, jeszcze inni jako pole uniwersalnej misji cywilizacyjnej. Ta różnorodność postaw stanie się w XIX wieku źródłem zarówno twórczych debat, jak i głębokich konfliktów, które ukształtują polską myśl polityczną i kulturową.

Narodziny postawy wygnańczej należy zatem rozumieć jako proces długotrwały, w którym klęska polityczna została przekształcona w źródło nowej formy podmiotowości. Emigracja nie była jedynie konsekwencją przegranych powstań, lecz świadomym wyborem części elit, dążących do zachowania ciągłości narodowej poza granicami kraju. Następnie pokażemy, jak doszło do tego, że emigracja ta zaczęła być postrzegana jako kategoria kulturowa i intelektualna, a nie tylko zjawisko demograficzne.

1.5. Emigracja jako kategoria kulturowa, nie demograficzna

W historiografii migracyjnej emigracja bywa często ujmowana w kategoriach ilościowych: jako ruch ludności wywołany presją ekonomiczną, demograficzną lub polityczną. Takie podejście, dominujące zwłaszcza w badaniach z zakresu historii społecznej i ekonomicznej, okazuje się jednak niewystarczające w przypadku doświadczenia polskiego końca XVIII i XIX wieku. Emigracja polska, wyłaniająca się bezpośrednio z doświadczenia rozbiorów i utraty państwowości, nie była przede wszystkim zjawiskiem masowym, lecz elitarnym, a jej znaczenie nie polegało na skali liczbowej, lecz na intensywności oddziaływania kulturowego.

Emigranci pierwszego pokolenia rekrutowali się w dużej mierze spośród elit politycznych, wojskowych, intelektualnych i duchownych. Byli to ludzie wyposażeni w kapitał symboliczny, obejmujący wykształcenie, znajomość języków obcych, doświadczenie administracyjne oraz umiejętność poruszania się w przestrzeni idei. W przeciwieństwie do migracji zarobkowej, emigracja ta miała charakter świadomego wyboru egzystencjalnego, związanego z poczuciem odpowiedzialności za los wspólnoty narodowej. Wyjazd poza granice kraju nie oznaczał zerwania z ojczyzną, lecz przeniesienie pola działania.

W tym sensie emigrację należy rozumieć jako kategorię kulturową, a nawet antropologiczną. Była ona przestrzenią, w której kształtowały się nowe formy tożsamości, oparte na

Los emigrantes de primera generación provenían en gran medida de las élites políticas, militares, intelectuales y clericales. Se trataba de individuos dotados de un capital simbólico, como la educación, el conocimiento de idiomas extranjeros, la experiencia administrativa y la capacidad de desenvolverse en el mundo de las ideas. A diferencia de la migración económica, esta emigración fue una elección existencial consciente, vinculada a un sentido de responsabilidad por el destino de la comunidad nacional. Trasladarse más allá de las fronteras del país no significó una ruptura con la patria, sino más bien un cambio en el ámbito de actividad. En este sentido, la emigración debe entenderse como una categoría cultural, incluso antropológica. Fue un espacio donde se forjaron nuevas formas de identidad, basadas en la tensión entre arraigo y movilidad. Los emigrantes funcionaron simultáneamente en varios ámbitos: como participantes en la vida social del país de acogida, como representantes de una nación sin Estado y como actores de una red transnacional de ideas. Esta experiencia multidimensional de la emigración constituye uno de los elementos clave de la cultura política polaca moderna. Desde la perspectiva de la historia de las ideas, la emigración se convirtió en un laboratorio de pensamiento nacional. Fue en la emigración que se desarrollaron los conceptos de nación como comunidad espiritual y cultural, independiente de las fronteras políticas. En las condiciones del exilio, conceptos como «patria», «nación» y «misión» se reinterpretaron, adquiriendo una dimensión universal. Los emigrantes comenzaron a percibirse no solo como víctimas de la historia, sino también como participantes activos, llamados a dar testimonio de la existencia de la nación en el escenario internacional. Un elemento crucial de esta reinterpretación fue el concepto de transferencia cultural. Los emigrantes no funcionaron en el vacío, sino que participaron en intensas interacciones con las culturas de sus países de acogida. Aportaron sus propias experiencias, ideas y competencias, a la vez que adoptaban patrones y prácticas locales. Este proceso fue bidireccional y condujo al surgimiento de formas culturales híbridas que no pueden clasificarse claramente como «polacas» o «extranjeras». Por lo tanto, la emigración fue un espacio de mediación creativa entre diferentes tradiciones. En este contexto, el papel de la Iglesia Católica como institución transnacional cobra especial relevancia. El catolicismo permitió a los emigrantes desenvolverse dentro de una amplia comunidad cultural, trascendiendo las fronteras nacionales y lingüísticas. Las parroquias, las órdenes religiosas y las estructuras eclesásticas proporcionaron puntos de apoyo naturales para los emigrantes polacos, facilitando su integración en las sociedades locales sin

napięciu między zakorzenieniem a mobilnością. Emigrant funkcjonował jednocześnie w kilku porządkach: jako uczestnik życia społecznego kraju przyjmującego, jako reprezentant narodu pozbawionego państwa oraz jako aktor transnarodowej sieci idei. Ta wielowarstwowość doświadczenia emigracyjnego stanowi jeden z kluczowych elementów nowoczesnej polskiej kultury politycznej.

Z perspektywy historii idei emigracja stała się laboratorium myśli narodowej. To właśnie na emigracji rozwijały się koncepcje narodu jako wspólnoty duchowej i kulturowej, niezależnej od granic politycznych. W warunkach wygnania pojęcia takie jak „ojczyzna”, „naród” czy „misja” ulegały reinterpretacji, zyskując wymiar uniwersalny. Emigranci zaczęli postrzegać siebie nie tylko jako ofiary historii, lecz także jako jej aktywnych uczestników, powołanych do świadczenia o istnieniu narodu na arenie międzynarodowej. Istotnym elementem tej reinterpretacji była kategoria transferu kulturowego. Emigranci nie funkcjonowali w próżni, lecz wchodzili w intensywne interakcje z kulturami krajów przyjmujących. Wnosili do nich własne doświadczenia, idee i kompetencje, jednocześnie przyswajając lokalne wzorce i praktyki. Proces ten miał charakter dwukierunkowy i prowadził do powstawania hybrydalnych form kulturowych, które nie dają się jednoznacznie zaklasyfikować ani jako „polskie”, ani jako „obce”. Emigracja była zatem przestrzenią twórczej mediacji między różnymi tradycjami.

W tym kontekście szczególnego znaczenia nabiera rola Kościoła katolickiego jako instytucji transnarodowej. Katolicyzm umożliwiał emigrantom funkcjonowanie w szerokiej wspólnocie kulturowej, przekraczającej granice państw i języków. Parafie, zakony i struktury kościelne stanowiły naturalne punkty zakotwiczenia dla polskich emigrantów, ułatwiając im integrację z lokalnymi społeczeństwami bez utraty własnej tożsamości. Kościół stawał się tym samym jednym z głównych kanałów transferu polskiej kultury w skali globalnej.

Z metodologicznego punktu widzenia analiza emigracji jako kategorii kulturowej wymaga odejścia od prostych modeli przyczynowo-skutkowych. Kluczowe znaczenie mają tu pojęcia długiego trwania, sieci transnarodowych oraz biografii jako źródła historycznego. Badanie emigracji polega nie tylko na rekonstrukcji tras i liczb, lecz przede wszystkim na analizie narracji, praktyk i symboli, za pomocą których emigranci nadawali sens swojemu doświadczeniu. W tym sensie historia emigracji jest nierozłącznie związana z historią pamięci i tożsamości.

perder su identidad. De este modo, la Iglesia se convirtió en uno de los principales canales de transferencia de la cultura polaca a escala global. Desde una perspectiva metodológica, analizar la emigración como categoría cultural requiere alejarse de los simples modelos de causa y efecto. Los conceptos de duración longitudinal, redes transnacionales y la biografía como fuente histórica son cruciales en este contexto. El estudio de la emigración implica no solo la reconstrucción de rutas y cifras, sino sobre todo el análisis de las narrativas, prácticas y símbolos a través de los cuales los emigrantes dieron sentido a su experiencia. En este sentido, la historia de la emigración está inextricablemente ligada a la historia de la memoria y la identidad. Esta perspectiva también permite comprender mejor la especificidad de la presencia polaca en el mundo hispanoamericano. Los emigrantes polacos no llegaron allí como recién llegados anónimos, sino como portadores de un hábito cultural específico, moldeado por la experiencia de la pérdida de su Estado y el exilio. Sus actividades —en los ámbitos de la educación, la ciencia, el arte y la Iglesia— no solo fueron prácticas, sino también simbólicas. Constituyeron una forma de «representación silenciosa» de una nación que formalmente no existía en el mapa político mundial. La emigración como categoría cultural, por lo tanto, es clave para comprender el destino del exilio polaco. Permite establecer la continuidad entre la experiencia de la partición y las subsiguientes formas de presencia polaca fuera de Europa. Seguidamente miraremos cómo esta categoría abre perspectivas para el análisis hispanoamericano, que se convertirá en una de las principales áreas de investigación de este ensayo.

1.6. La perspectiva hispanoamericana como campo de análisis

La elección de la perspectiva hispanoamericana en esta obra no es accidental ni marginal. Por el contrario, se trata de una decisión metodológica consciente que resulta de la necesidad de ampliar el campo de investigación sobre la emigración polaca más allá de las áreas tradicionalmente analizadas de Europa Occidental y América del Norte. Hispanoamérica, entendida como el espacio cultural e histórico de Hispanoamérica, ofrece condiciones únicas para analizar los procesos migratorios a largo plazo y su impacto en la formación de las identidades del exilio polaco. Hasta la fecha, la investigación sobre la emigración polaca se ha centrado principalmente en Francia, Gran Bretaña, Alemania y Estados Unidos. Debido a la magnitud de la migración y su importancia política, estas regiones se han convertido en un foco natural de la historiografía. Sin embargo, una perspectiva tan estrecha conduce a una visión incompleta de la presencia polaca

Zastosowanie takiej perspektywy pozwala również lepiej zrozumieć specyfikę polskiej obecności w świecie hispanoamerykańskim. Polscy emigranci nie pojawiali się tam jako anonimowi przybysze, lecz jako nosiciele określonego habitusu kulturowego, ukształtowanego przez doświadczenie utraty państwa i wygnania. Ich działalność — w sferze edukacji, nauki, sztuki czy Kościoła — miała charakter nie tylko praktyczny, lecz także symboliczny. Była formą „cichej reprezentacji” narodu, który formalnie nie istniał na mapie politycznej świata.

Emigracja jako kategoria kulturowa stanowi zatem klucz do zrozumienia dalszych losów polskiej wygnania. Pozwala ona uchwycić ciągłość między doświadczeniem rozbiorów a późniejszymi formami obecności Polaków poza Europą. Następnie przyjrzymy się, w jaki sposób ta kategoria otwiera perspektywę analizy hispanoamerykańskiej, która stanie się jednym z głównych pól badawczych niniejszej eseju.

1.6. Perspektywa hispanoamerykańska jako przestrzeń analizy

Wybór perspektywy hispanoamerykańskiej nie jest w niniejszej pracy przypadkowy ani marginalny. Przeciwnie, stanowi on świadomą decyzję metodologiczną, wynikającą z potrzeby poszerzenia pola badań nad polską emigracją poza tradycyjnie analizowane obszary Europy Zachodniej i Ameryki Północnej. Hispanoameryka, rozumiana jako przestrzeń kulturowa i historyczna Ameryki Łacińskiej, oferuje wyjątkowe warunki do analizy procesów migracyjnych o charakterze długiego trwania oraz ich wpływu na formowanie się tożsamości diaspor polskich.

Dotychczasowe badania nad polską emigracją koncentrowały się głównie na Francji, Wielkiej Brytanii, Niemczech oraz Stanach Zjednoczonych. Regiony te, ze względu na skalę migracji oraz znaczenie polityczne, stały się naturalnym przedmiotem zainteresowania historiografii. Jednak takie zawężenie perspektywy prowadzi do niepełnego obrazu polskiej obecności w świecie, pomijając obszary, w których oddziaływanie emigrantów było mniej widoczne liczbowo, lecz nie mniej istotne kulturowo. Hispanoameryka należy właśnie do tej kategorii.

Ameryka Łacińska była dla polskich emigrantów przestrzenią szczególną: oddaloną geograficznie, kulturowo odmienną, a zarazem zaskakująco podatną na integrację przybyszów z Europy Środkowo-Wschodniej. Społeczeństwa hispanoamerykańskie XIX i początku XX wieku same znajdowały się w procesie formowania nowoczesnych państw narodowych, co sprzyjało otwartości

en el mundo, omitiendo áreas donde la influencia de los emigrantes fue menos visible numéricamente, pero no menos significativa culturalmente. Hispanoamérica se enmarca en esta categoría. Para los emigrantes polacos, Hispanoamérica era un espacio especial: geográficamente distante, culturalmente distinto y, sin embargo, sorprendentemente receptivo a la integración de los recién llegados de Europa Central y Oriental. Las sociedades hispanoamericanas de los siglos XIX y principios del XX se encontraban en pleno proceso de formación de estados-nación modernos, lo que fomentaba la apertura a extranjeros que aportaban capacidades intelectuales, técnicas y organizativas. Los emigrantes polacos, a menudo con formación y experiencia, podían, en estas circunstancias, desempeñar roles que trascendían los patrones típicos de la migración económica. Desde una perspectiva cultural, Hispanoamérica también constituyó un espacio de diálogo entre la tradición católica y la modernidad. La Iglesia católica, como plataforma cultural común, facilitó la adaptación y el arraigo de los polacos en las nuevas sociedades. Al mismo tiempo, las diferencias en las prácticas religiosas, las mentalidades y las estructuras sociales obligaron a los emigrantes a reinterpretar sus propios patrones culturales. Este proceso fomentó el surgimiento de formas híbridas en las que la identidad polaca se transformó, pero no se borró. Hispanoamérica también fue un espacio para la intensa transferencia de ideas. Los emigrantes polacos participaron en la vida intelectual de la región como profesores, ingenieros, médicos, periodistas y clérigos. Sus actividades contribuyeron a la circulación de las ideas europeas en el mundo hispanoamericano, a la vez que introdujeron la experiencia de Europa Central y Oriental en los debates políticos y culturales locales. En este sentido, la emigración polaca se convirtió en uno de los canales de circulación global de ideas en los siglos XIX y XX. Desde una perspectiva metodológica, una perspectiva hispanoamericana permite aplicar herramientas de la historia transnacional y global. Analizar las relaciones entre los emigrantes y las sociedades de acogida nos permite ir más allá de las narrativas nacionales y centrarnos en las redes, los flujos y las interacciones. Esta perspectiva también facilita la inclusión de microhistorias y estudios de caso que revelan estrategias de adaptación individuales y formas de participación en la vida local. Otro aspecto importante de esta perspectiva es la cuestión de la visibilidad histórica. Los polacos en Hispanoamérica a menudo operaban al margen de las narrativas históricas oficiales, tanto en Polonia como en los países de acogida. Su presencia era a veces dispersa y difícil de captar en las fuentes estadísticas. Por lo tanto, este análisis requiere recurrir a diversos materiales:

na cudzoziemców wnoszących kompetencje intelektualne, techniczne i organizacyjne. Polscy emigranci, często wykształceni i doświadczeni, mogli w tych warunkach odgrywać role wykraczające poza typowe schematy migracji ekonomicznej.

Z perspektywy kulturowej Hispanoameryka stanowiła również przestrzeń dialogu między tradycją katolicką a nowoczesnością. Kościół katolicki, jako wspólna płaszczyzna kulturowa, ułatwiał Polakom adaptację i zakorzenienie w nowych społeczeństwach. Jednocześnie różnice w praktykach religijnych, mentalności oraz strukturach społecznych zmuszały emigrantów do reinterpretacji własnych wzorców kulturowych. Proces ten sprzyjał powstawaniu form hybrydalnych, w których polska tożsamość była przekształcana, lecz nie zanikała.

Hispanoameryka była także przestrzenią intensywnego transferu idei. Polscy emigranci uczestniczyli w życiu intelektualnym regionu jako nauczyciele, inżynierowie, lekarze, publicyści i duchowni. Ich działalność przyczyniała się do krążenia idei europejskich w świecie latynoamerykańskim, jednocześnie wprowadzając doświadczenie Europy Środkowo-Wschodniej do lokalnych debat politycznych i kulturowych. W tym sensie emigracja polska stawiała się jednym z kanałów globalnej cyrkulacji idei w XIX i XX wieku.

Z metodologicznego punktu widzenia perspektywa hispanoamerykańska umożliwia zastosowanie narzędzi historii transnarodowej i globalnej. Analiza relacji między emigrantami a społeczeństwami przyjmującymi pozwala wyjść poza narracje narodowe i skupić się na sieciach, przepływach i interakcjach. Taka perspektywa sprzyja również uwzględnieniu mikrohistorii i studiów przypadku, które ukazują indywidualne strategie adaptacyjne i formy uczestnictwa w życiu lokalnym.

Ważnym aspektem tej perspektywy jest również problem widzialności historycznej. Polacy w Hispanoameryce często funkcjonowali na marginesie oficjalnych narracji historycznych, zarówno w Polsce, jak i w krajach przyjmujących. Ich obecność bywała rozproszona i trudna do uchwycenia w źródłach statystycznych. Dlatego analiza ta wymaga sięgnięcia po różnorodne materiały: archiwa kościelne, korespondencję prywatną, prasę lokalną, pamiętniki oraz relacje wspomnieniowe. Takie podejście pozwala przywrócić głos aktorom historycznym dotychczas pozostającym w cieniu.

archivos eclesiásticos, correspondencia privada, prensa local, diarios y memorias. Este enfoque permite recuperar la voz de actores históricos que antes permanecían en la sombra. Una perspectiva hispanoamericana también permite una reflexión crítica sobre el concepto de periferia. En los enfoques historiográficos tradicionales, Hispanoamérica a veces se percibe como periférica a Europa. Sin embargo, desde la perspectiva de los emigrantes, a menudo fue un espacio de verdaderas oportunidades de acción y progreso social. Analizar la presencia polaca en esta región nos permite cuestionar los modelos simplificados de centro-periferia y revelar la naturaleza multifacética de los procesos históricos.

Finalmente, una perspectiva hispanoamericana es clave para comprender las consecuencias a largo plazo de la emigración polaca. Las huellas de la presencia polaca son visibles en las instituciones educativas, científicas y religiosas de muchos países de la región. Aunque a menudo fragmentadas, crean una red de conexiones que ha perdurado durante generaciones. Analizar estas huellas nos permite comprender la continuidad y el cambio del exilio polaco desde una perspectiva transnacional.

Perspektywa hispanoamerykańska pozwala także na krytyczną refleksję nad pojęciem peryferii. W tradycyjnych ujęciach historiograficznych Ameryka Łacińska bywa postrzegana jako obszar peryferyjny wobec Europy. Tymczasem z punktu widzenia emigrantów była ona często przestrzenią realnych możliwości działania i awansu społecznego. Analiza polskiej obecności w tym regionie pozwala zatem zakwestionować uproszczone modele centrum–peryferia i ukazać wielokierunkowość procesów historycznych.

Wreszcie, perspektywa hispanoamerykańska stanowi klucz do zrozumienia długofalowych konsekwencji emigracji polskiej. Ślady obecności Polaków są widoczne w instytucjach edukacyjnych, naukowych i kościelnych wielu krajów regionu. Choć często mają one charakter fragmentaryczny, tworzą sieć powiązań, która przetrwała kolejne pokolenia. Analiza tych śladów pozwala uchwycić ciągłość i zmienność polskiej diaspory w perspektywie ponadnarodowej.

¡WANDA LA PEQUEÑA POLONIA!

CATARATAS DEL IGUAZÚ

MINAS DE WANDA

PROMO -20%
DESCUENTO EXCLUSIVO

 +54 9 11 6250-1081

 @LOSLAURELESHOSP

 WANDA
MISIONES
Belgrano 67, Barrio Lourdes

"Covenant of Blood: *The Last Soldiers of World War II*"

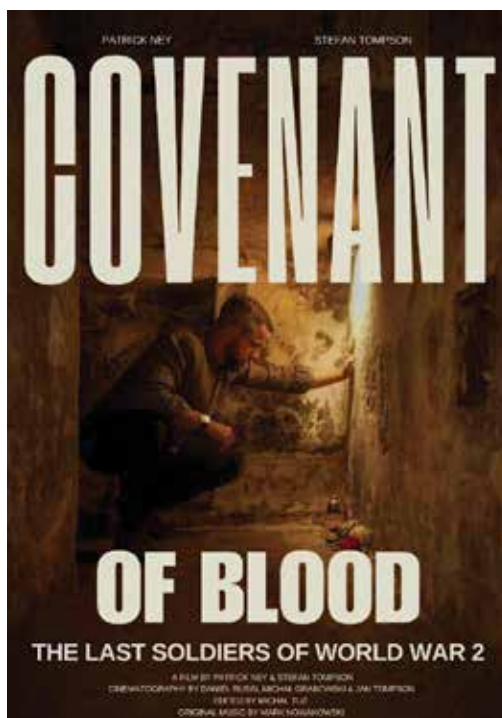
Este conmovedor documental, "Pacto de Sangre: Los Últimos Soldados de la Segunda Guerra Mundial", ha tenido numerosos estrenos y proyecciones especiales en el Museo del Levantamiento de Varsovia y el Instituto de la Memoria Nacional (IPN), donde regularmente llena el teatro y genera importantes debates sobre la heroica lucha de los polacos contra la ocupación alemana y el terror soviético después de 1944. Recibió excelentes críticas por ser el primer largometraje documental en inglés que narra la historia de los Soldados Malditos, los últimos soldados de la Segunda Guerra Mundial que lucharon contra la esclavitud comunista hasta la década de 1950. Constituye un verdadero avance en la difusión internacional de la historia polaca, basada en archivos, testimonios y materiales excepcionales.

Patrick Ney nació en el Reino Unido y se mudó a Polonia en 2010. Desde entonces, ha fundado empresas, escrito libros y realizado cientos de películas sobre la historia de Polonia, especializándose en la experiencia polaca del siglo XX. Sus películas han sido vistas más de 175 millones de veces en todo el mundo. Tiene 240.000 seguidores en redes sociales y ha recibido varios premios por su trabajo cinematográfico, incluyendo el prestigioso Premio Bohateron por su serie sobre el Levantamiento de Varsovia, "63 Días de Valor Extraordinario". En 2020, recibió la ciudadanía polaca del presidente.

Tiene una esposa polaca y dos hijos polacos, y reside en Varsovia. También es paramédico de campo de batalla y técnico de primeros auxilios. Patrick está realizando largometrajes documentales y escribiendo el libro "Polonia: Un Romance", que describe sus experiencias al mudarse a Polonia y el proceso de convertirse en polaco. Ha sido descrito como el mejor embajador no oficial de Polonia.

Ten poruszający film dokumentalny „Covenant of Blood: The Last Soldiers of World War II” („Przymierze krwi: Ostatni żołnierze II wojny światowej”) miał wielokrotne premiery i pokazy specjalne w Muzeum Powstania Warszawskiego oraz w Instytucie Pamięci Narodowej (IPN), gdzie regularnie gromadzi pełne sale i wywołuje ważne dyskusje na temat heroicznej walki Polaków z okupantem niemieckim i sowieckim terrorem po 1944 roku. Otrzymał entuzjastyczne recenzje za to, że jest pierwszym pełnometrażowym filmem dokumentalnym w języku angielskim opowiadającym historię Żołnierzy Wyklętych – ostatnich żołnierzy II wojny światowej, którzy walczyli z komunistycznym zniewoleniem aż do lat 50. XX wieku. To prawdziwy przełom w upowszechnianiu polskiej historii na arenie międzynarodowej, oparty na archiwach, świadectwach i rzadkich materiałach.

Patrick Ney urodził się w Wielkiej Brytanii i przeprowadził się do Polski w 2010 roku. Od tego czasu założył firmy, napisał książki oraz zrealizował kilkaset filmów o historii Polski, specjalizując się w polskim doświadczeniu XX wieku. Jego filmy zostały obejrzone ponad 175 milionów razy na całym świecie. Ma 240 000 obserwujących w mediach społecznościowych i otrzymał kilka nagród za swoją twórczość filmową, w tym prestiżową nagrodę Bohateron za serię o Powstanie Warszawskie, „63 dni niezwyklej odwagi”. W 2020 roku otrzymał polskie obywatelstwo z rąk Prezydenta. Ma polską żonę i dwoje polskich dzieci oraz mieszka w Warszawie.

Jest również ratownikiem pola walki oraz przeszkolonym ratownikiem pierwszej pomocy. Patrick realizuje zarówno pełnometrażowe filmy dokumentalne, jak i pisze książkę „Polska. Romans”, w której opisuje swoje doświadczenia związane z przeprowadzką do Polski i procesem stawiania się Polakiem. Bywa określany jako najlepszy nieoficjalny ambasador Polski.

Miguel Poradowski OP (1913–2003).

Tomizm polityczny, doświadczenie totalitaryzmu i katolicka refleksja nad Ameryką Łacińską

Witold Roman Starża-Kopytyński

Miguel Poradowski OP (1913–2003) ocupa un lugar central en la historia intelectual del exilio polaco en Hispanoamérica, no tanto por su visibilidad institucional cuanto por la densidad teórica de su obra y la coherencia entre biografía, experiencia

histórica y reflexión filosófico-política. Formado en la tradición dominicana y profundamente marcado por los totalitarismos del siglo XX, Poradowski elaboró una interpretación de la modernidad política desde el tomismo clásico, aplicada críticamente al contexto hispanoamericano, en particular al chileno.

Nacido en Polonia en 1913, su juventud transcurrió en un país que intentaba reconstruirse tras más de un siglo de particiones, experiencia que influyó tempranamente en su comprensión del Estado, la nación y la fragilidad del orden político. Su ingreso en la Orden de Predicadores significó una inmersión sistemática en la filosofía de santo Tomás de Aquino, entendida no como escolástica repetitiva, sino como realismo metafísico aplicado al orden social¹. Durante su formación, Poradowski asumió que la política no podía separarse de la antropología ni de la ética, convicción que marcaría toda su obra posterior. La Segunda Guerra Mundial y la posterior imposición del régimen comunista en Polonia constituyeron para él una experiencia decisiva. Al igual que otros intelectuales polacos del exilio, interpretó el totalitarismo no solo como fenómeno político, sino como error filosófico radical, basado en una concepción falsa del hombre². Esta lectura lo llevó a identificar un hilo común entre nazismo y comunismo: la negación de la persona como sujeto moral y la absolutización del poder histórico.

Su traslado definitivo a Hispanoamérica, y particularmente a Chile, no significó una ruptura con

Postać ojca Miguela Poradowskiego OP należy do najważniejszych, a zarazem najbardziej złożonych figur polskiej emigracji intelektualnej XX wieku. Jego biografia łączy w sobie doświadczenie Europy Środkowo-Wschodniej naznaczonej totalitaryzmami, klasyczną formację tomistyczną Zakonu Kaznodziejskiego oraz wieloletnią obecność w Ameryce Łacińskiej, gdzie rozwinął oryginalną refleksję nad polityką, państwem i kryzysem nowoczesnej cywilizacji. Poradowski nie był jedynie emigrantem-świadkiem epoki, lecz aktywnym uczestnikiem sporów ideowych, w których stawką była interpretacja demokracji, komunizmu oraz miejsca chrześcijaństwa w porządku społecznym.

Urodzony w 1913 roku w Polsce, Poradowski należał do pokolenia, którego młodość przypadła na okres odbudowy państwa po 1918 roku, a dojrzałość na czas jego ponownego zniszczenia w wyniku II wojny światowej. Już w latach formacji zakonnej ujawniło się jego zainteresowanie filozofią realistyczną, w szczególności tomizmem rozumianym nie jako system zamknięty, lecz jako metoda analizy rzeczywistości społecznej i politycznej. Wybór drogi dominikańskiej oznaczał dla niego zakorzenienie w tradycji intelektualnej, która stawiała w centrum pojęcia prawa naturalnego, osoby ludzkiej oraz obiektywnego porządku moralnego.

Doświadczenie totalitaryzmów XX wieku miało dla Poradowskiego znaczenie fundamentalne. Zarówno nazizm, jak i komunizm postrzegał on jako projekty radykalnie antyrealistyczne, negujące naturę osoby ludzkiej i podporządkowujące życie społeczne ideologii. To doświadczenie ukształtowało jego późniejszą krytykę nowoczesnych ideologii politycznych, w której szczególne miejsce zajmował marksizm. Poradowski nie ograniczał się przy tym do krytyki praktyk politycznych, lecz sięgał do filozoficznych i antropologicznych podstaw tych systemów, wskazując na ich sprzeczność z klasycznym rozumieniem prawa, dobra wspólnego i wolności.

su identidad intelectual europea, sino una traslación del centro de reflexión. En el ámbito universitario chileno desarrolló una intensa actividad docente y ensayística, orientada a analizar las tensiones entre democracia, ideología y cristianismo en sociedades marcadas por profundas desigualdades sociales³. Chile ofrecía, además, un laboratorio político excepcional, donde convergían liberalismo, marxismo y catolicismo social.

El núcleo de su pensamiento puede definirse como tomismo político, entendido como teoría del orden social fundada en el derecho natural, la noción de bien común y la centralidad de la persona humana. Poradowski rechazó tanto el individualismo liberal como el colectivismo marxista, a los que consideraba dos expresiones simétricas de una misma reducción antropológica⁴. En sus escritos insistió en que la democracia, desprovista de fundamentos morales objetivos, degenera en procedimiento vacío o en manipulación ideológica.

Uno de los aspectos más relevantes de su obra fue su crítica sistemática del marxismo latinoamericano. A diferencia de análisis puramente económicos o sociológicos, Poradowski abordó el marxismo como metafísica implícita, una visión total del mundo que prometía redención histórica a costa de eliminar la trascendencia⁵. Esta crítica se volvió particularmente incisiva frente a la difusión de la teología de la liberación, a la que consideró una forma de sincretismo incompatible con el cristianismo clásico⁶.

Su oposición a la teología de la liberación no fue coyuntural ni política, sino doctrinal. Argumentó que la identificación entre Reino de Dios y emancipación socioeconómica conducía a una secularización interna de la fe cristiana, subordinándola a categorías marxistas de lucha y conflicto⁷. Esta posición lo situó en tensión con amplios sectores del catolicismo latinoamericano de los años sesenta y setenta, pero también lo convirtió en referente para núcleos intelectuales que buscaban una alternativa al marxismo dominante.

El impacto de Poradowski se manifestó menos en la esfera mediática que en la formación de élites intelectuales católicas, tanto clericales como laicas. Sus cursos, conferencias y libros circularon en ámbitos universitarios y eclesiales, influyendo en generaciones de estudiantes y pensadores chilenos⁸. Aunque gran parte de su obra permanece dispersa y poco estudiada, constituye un

Po zakończeniu II wojny światowej Poradowski znalazł się poza granicami Polski i ostatecznie związał swoje życie z Ameryką Łacińską, przede wszystkim z Chile. Emigracja nie oznaczała dla niego zerwania z polską tradycją intelektualną, lecz jej kontynuację w nowym kontekście kulturowym. Chile, z jego silnymi uniwersytetami i intensywnym życiem intelektualnym, stało się dla Poradowskiego przestrzenią pracy dydaktycznej, publicystycznej i formacyjnej. Jego działalność obejmowała wykłady, publikacje oraz udział w debatach publicznych dotyczących ustroju państwa, demokracji i zagrożeń ideologicznych.

Centralnym elementem myśli Poradowskiego był tomizm polityczny, rozumiany jako realistyczna teoria ładu społecznego, oparta na prawie naturalnym i personalistycznej antropologii. W jego ujęciu polityka nie była autonomiczną sferą technicznego zarządzania, lecz dziedziną podporządkowaną moralnemu porządkowi bytu. Krytykował nowoczesne koncepcje demokracji, które redukowały ją do procedur większościowych, pozbawionych odniesienia do obiektywnego dobra wspólnego. Jednocześnie stanowczo odrzucał wszelkie formy autorytaryzmu, które ignorowały godność osoby ludzkiej i jej naturalne prawa.

Szczególne miejsce w działalności Poradowskiego zajmowała krytyka marksizmu w kontekście Ameryki Łacińskiej. Postrzegał on marksizm jako ideologię importowaną, nieadekwatną do realnych struktur społecznych regionu, a jednocześnie niezwykle destrukcyjną dla tradycyjnych wspólnot, takich jak rodzina, Kościół i naród. Jego analizy miały charakter zarówno filozoficzny, jak i historyczny, ukazując marksizm jako nowoczesną formę gnozy politycznej, obiecującej zbawienie immanentne kosztem transcendencji.

Najbardziej kontrowersyjnym aspektem działalności Poradowskiego była jego jednoznaczna krytyka teologii wyzwolenia. W przeciwieństwie do wielu duchownych latynoamerykańskich lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych XX wieku, Poradowski postrzegał ten nurt jako próbę syntezy chrześcijaństwa z materializmem dialektycznym, co uważał za wewnętrznie sprzeczne. Argumentował, że chrześcijaństwo nie może zostać zredukowane do projektu politycznego ani narzędzia walki klasowej, a zbawienie nie jest rezultatem rewolucji

corpus coherente que enlaza la tradición tomista europea con los dilemas políticos latinoamericanos del siglo XX. Desde la perspectiva del Katolicki Uniwersytet Lubelski, la figura de Poradowski resulta especialmente significativa. Su pensamiento converge con la línea realista y personalista desarrollada en Lublin, particularmente en la crítica a las ideologías y en la defensa de la dignidad de la persona frente al poder totalizante⁹. Aun sin vínculo institucional directo con KUL, Poradowski pertenece plenamente al mismo universo intelectual.

La trayectoria de Miguel Poradowski demuestra que el exilio polaco no fue un fenómeno marginal, sino un vector de transmisión y renovación del pensamiento católico europeo en escala global. Su obra constituye un testimonio de cómo la experiencia del totalitarismo, asumida filosóficamente, pudo dar lugar a una reflexión profunda y universal sobre la política moderna, válida más allá de las fronteras nacionales.

(Las notas ¹⁻⁹ corresponden a: archivos dominicanos, obras publicadas en Chile, artículos en revistas católicas, debates sobre teología de la liberación y bibliografía tomista)

¹ Archiwum Polskiej Prowincji Dominikanów, Kraków,teczka personalna: Poradowski, Miguel OP (Michał), korespondencja z lat 1948–1955; por także: Archiwum Generalne Zakonu Kaznodziejskiego (Archivum Generale Ordinis Praedicatorum, Rzym), sygn. Chile–Provincia S. Laurentii, dokumenty personalne.

² Archiwum Universidad Católica de Chile (Santiago de Chile), Facultad de Teología, akta wykładowców zagranicznych: Miguel Poradowski OP, nominacje dydaktyczne, programy kursów z filozofii politycznej i tomizmu społecznego (lata 1952–1970).

³ M. Poradowski OP, El orden cristiano y el orden político, Santiago de Chile 1956. Tenże, Tomismo y sociedad contemporánea, Santiago de Chile 1962. Tenże, Nación, Estado y bien común, Santiago de Chile 1971.

⁴ M. Poradowski OP, artykuły w czasopismach katolickich: – “Cristianismo y totalitarismo”, Revista Estudios (Santiago), nr 112 (1954), s. 45–67; – „El marxismo como religión secular”, Teología y Vida, t. 8 (1967), s. 201–228.

⁵ Por. recepcję i polemiki w prasie katolickiej Chile: – “Debate sobre el tomismo político”, Mensaje (revista jesuita), nr 183 (1968), s. 12–19; – odpowiedzi Poradowskiego w: Estudios, nr 201 (1969), s. 89–104.

⁶ Materiały dotyczące sporów wokół teologii wyzwolenia: – G. Gutiérrez, Teología de la liberación, Lima 1971; – M. Poradowski OP, „La teología de la liberación y la fe católica”, Revista Pastoral Popular, nr 34 (1972), s. 5–22. Por. także reakcje episkopatu chilijskiego w aktach Konferencji Episkopatu Chile (1969–1975).

⁷ Kontekst polityczny Chile: – dokumenty dot. okresu rządów Salvadora Allende (1970–1973), Archivo Nacional de Chile, Fondo Gobierno; – Poradowski jako uczestnik debat akademickich i kościelnych nad marksizmem i chrześcijaństwem (protokoły seminariów teologicznych, Santiago).

⁸ Bibliografia tomistyczna używana przez Poradowskiego: – Thomas Aquinas, Summa Theologiae, I–II; – J. Maritain, Humanisme intégral, Paris 1936; – C. Journet, L'Église du Verbe incarné, Paris 1941–1951. Poradowski cytuje i interpretuje je w kluczu politycznym i antytotarytnym.

⁹ Recepcja pośmiertna i oceny: – wspomnienia w środowiskach dominikańskich Chile i Polski (nekrologi, biuletyny zakonne); – A. García de la Huerta, “Catolicismo y política en Chile: el caso Poradowski”, w: Historia intelectual chilena del siglo XX, Santiago 2004, s. 233–258.

społecznej. Jego stanowisko było zakorzenione w klasycznej teologii i filozofii tomistycznej, co czyniło je wyraźnie odmiennym od dominujących wówczas trendów.

Poradowski funkcjonował w Ameryce Łacińskiej jako intelektualista katolicki o wyraźnie europejskim zapleczu, lecz jego myśl nie miała charakteru kolonialnego czy paternalistycznego. Wręcz przeciwnie, starał się on interpretować problemy regionu w świetle uniwersalnych kategorii filozoficznych, pozostając jednocześnie w dialogu z lokalnymi tradycjami i doświadczeniami historycznymi. Jego teksty i wykłady oddziaływały przede wszystkim na środowiska akademickie, duchowieństwo oraz katolicką inteligencję świecką.

Dorobek pisarski Poradowskiego obejmuje liczne książki, artykuły i eseje poświęcone filozofii polityki, katolickiej nauce społecznej oraz krytyce ideologii. Choć znaczna część tych prac powstała poza Polską i w językach obcych, stanowią one integralną część polskiej tradycji intelektualnej rozwijanej na emigracji. Jego oddziaływanie miało charakter długofalowy, polegający na formowaniu sposobu myślenia, a nie na doraźnym wpływie politycznym.

Z perspektywy Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Miguel Poradowski jawi się jako postać szczególnie bliska realizmowi filozoficznemu i personalizmowi chrześcijańskiemu, rozwijanym w polskiej myśli katolickiej XX wieku. Choć nie był formalnie związany z KUL, jego refleksja pozostaje zbieżna z linią intelektualną reprezentowaną przez takich myślicieli jak Karol Wojtyła czy Mieczysław Albert Krąpiec, zwłaszcza w krytyce ideologii redukujących osobę ludzką do funkcji społecznych lub ekonomicznych.

Znaczenie Miguela Poradowskiego polega na tym, że jego biografia i dorobek ukazują emigrację nie jako marginalny epizod, lecz jako przestrzeń twórczego rozwoju polskiej myśli katolickiej. Jego obecność w Ameryce Łacińskiej była nie tylko faktem geograficznym, lecz elementem globalnej historii katolickiego intelektualizmu XX wieku. Poradowski pozostaje jednym z najważniejszych przykładów tego, w jaki sposób doświadczenie totalitaryzmu, tomistyczna formacja filozoficzna i zaangażowanie w debatę publiczną mogły zaowocować oryginalną refleksją nad nowoczesnym światem.

Raíces Polacas en la Tierra Colorada

por Elizabeth A. Potocki y Karina E. Potocki

Catalina y Adam Potocki

Bisabuelos Catalina y Adam Potocki

Escribir nuestra historia familiar, no es tarea fácil: al mencionar localidades europeas que existían a comienzos del 1900 y que ahora ya tienen otra denominación, pueblos enteros que han desaparecido del mapa por las guerras y ocupaciones sistemáticas, así como fronteras que se han reconfigurado, dificultan la tarea, siendo el idioma en muchos casos, la única referencia de la nacionalidad.

La salida de los bisabuelos y abuelos de Europa, obedeció a numerosos motivos, algunos coyunturales: históricos, económicos, de seguridad... y otros familiares y personales. Lo importante a destacar es que la decisión de ir en búsqueda de un lugar o una situación mejor, los llenó de valentía y los envolvió en nuevos proyectos. Adam Potocki, nuestro bisabuelo, proveniente de la aldea de Budzanów, distrito de Trembowlia, Galitzia, viajó en el buque vapor *Francesca*¹, llegando a Buenos Aires el 22 de enero de 1910, viene acompañado de Gabriel Potocki, su hijo mayor, de 17 años.

En Polonia tenían casa y campiña. Adam escribió una carta a su mujer Catalina, quien esperaba noticias -en

Europa- junto a sus otros tres hijos más pequeños: José, Lauro y Juan. En ella expresaba que vendiera las propiedades y embarcara, con los hijos, hacia Argentina: llegan un año más tarde, el 23 de febrero de 1911.

En ese momento histórico, Polonia había sido invadida y su territorio dividido entre los países vecinos, quedando bajo dominio extranjero. La situación económica era muy difícil y la posibilidad de una inminente primera guerra mundial resonaba cada vez más fuerte en los medios de comunicación y se colaba en las conversaciones de los pobladores de ese entonces. Al ser padres de cuatro varones- la posibilidad de la guerra y el hecho de perder a sus hijos, fue un punto de inflexión.

El largo viaje de Europa a la Argentina siguió este itinerario: Galitzia, Viena, Trieste, puerto de Buenos Aires, Río de la Plata, río Paraná hasta el puerto de Posadas. Una vez en Territorio Nacional de las Misiones, se dirigieron hasta colonia Tres Capones, recorrido que lo hicieron en carros y carritos. Por último, se trasladaron a la localidad de Azara, asentamiento definitivo. Allí se dedicaron a la ganadería, al cultivo de frutales y hortalizas, e iniciaron el cultivo del oro verde en la región – la yerba mate.

Abuelo Juan Potocki

Juan, el hijo más pequeño de Catalina y Adam, nuestro abuelo, fue un hombre muy emprendedor y reconocido por sus actividades en la zona. Formó familia con Ana Wróblewski y fueron padres de tres varones y tres mujeres, Eva, Adán, Marta, Jorge, Roberto y Ana.

Juan también se dedicó a tareas del campo, cría de animales de granja y corral, el cultivo de frutales y de la yerba mate. En la década de 1940 y bajo el fomento del Ministerio de Agricultura, inicia de manera experimental el cultivo de la planta de mora y la cría del gusano de seda hasta obtener los preciados capullos para la venta.

Sobreviviente de la mordedura de una serpiente yarará, por años se dedicó a la captura de ejemplares vivos de serpientes venenosas de la zona, los cuales enviaba en recipientes o tambores sellados al Instituto Malbrán a fin de obtener suero antiofídico y salvar vidas.

Luchador incansable así podríamos describirlo. Su

¹Información según registro de embarque de inmigrantes, obtenida por el CEMLA

historia fue reflejada en una publicación de la Revista Nacional Siete Días, del año 1975, bajo el título “Una epopeya en la Tierra Virgen”, entrevistado por el periodista Nicolás Kasanzew, donde relataba de manera sintética, las penurias enfrentadas por los inmigrantes al llegar a estas tierras, a principios del siglo XX.

Revista Siete Días. Nota periodística a Juan Potocki

Nuestro padre, Adán

Adán Potocki y Julia Wozniuk, tuvieron tres hijos, Elizabeth, Karina y Matías. Integró la fuerza de seguridad Gendarmería Nacional, por más de treinta y cinco años, prestando servicios en distintos puntos de la Argentina, sirviendo a la Patria. Una vez retirado de la misma, vuelve a residir al lugar que lo vio nacer, Azara; afincado allí, se dedica a recuperar y rearmar el antiguo Club Rey Juan Sobieski, fundado por los primeros colonos polacos llegados a Azara. Siendo presidente del mismo y junto a otras personas, lleva a cabo la construcción edilicia del nuevo club y la reorganización de las actividades culturales polacas. En el año 2002 es condecorado por el

Gobierno de Polonia con la Cruz de Oro al Mérito por su contribución a la cultura e identidad polacas.

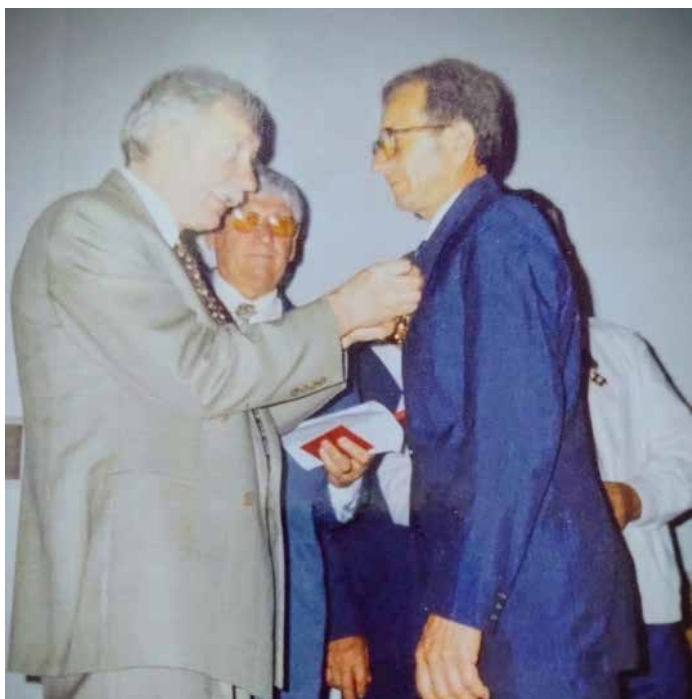
Condecoración del gobierno de Polonia a Adán Potocki-Año 2002

Palabras de cierre

Sabemos que intentaron no olvidar su idioma de origen, sostener su religión, sus costumbres y comidas típicas, y se valieron de lo que sabían hacer, cultivar los campos, cosechar... Aquello que sabían y trajeron se enriqueció con lo nuevo de la tierra argentina y en especial de la tierra colorada, Misiones.

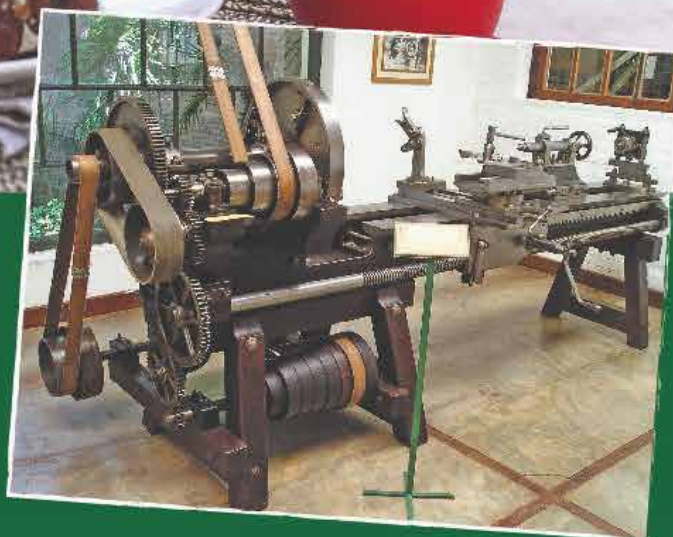
Esta tierra les dio nueva vida, nuevo lugar donde residir, les permitió ver crecer a sus hijos y nietos, incorporaron nuevas costumbres, tradiciones e idioma, así fue configurándose nuestra identidad, aquella que tiene raíces polacas, identidad que no olvida ese pasado, lo reconoce y agradece, abrazando en simultáneo a este país generoso y al cual contribuimos actualmente con nuestras vidas, valores y profesiones.

PASIÓN POR EL MATE.

MUSEO HISTÓRICO
JUAN SZYCHOWSKI

VENÍ A CONOCER EL ORIGEN
DEL SABOR **AMANDA**

DÍAS Y HORARIOS:
Miércoles a domingo
y feriados de 10 a 17hs

Reservá tu visita +5493758649135

 @museo_juanszychowski

Archivos Corporativos - Archiwum Korporacyjne - Archivo y Museo de las Archiwum I Muzeum Fraternidades Académicas Polskich Korporacji Polacas Akademickich

Estimados señores: A principios de año, me gustaría compartir información sobre el proyecto "Élites Polacas de Cracovia. Biografías, Fotografías, Tumbas, Corporaciones", realizado en colaboración con los Archivos Corporativos, que Paweł Ratajczak (Corporación de Masovia) lleva a cabo con gran dedicación desde septiembre de 2024. El proyecto consiste en recopilar las biografías de 1800 personas de 31 fraternidades de Cracovia entre 1921 y 1939. De hecho, es aún más amplio, ya que también abarca a miembros de fraternidades no cracovianas enterrados en Cracovia y la Pequeña Polonia, y en cierta medida en Silesia y otras partes del país.

Adjunto un informe que documenta la labor de Paweł Ratajczak desde septiembre de 2024 hasta finales de 2025, incluyendo la realización de investigaciones en universidades e instituciones de Cracovia, así como la colocación de más de 1000 velas en las tumbas de miembros de la fraternidad en Cracovia, la región de Małopolska y otras partes de Polonia. Al finalizar esta labor, planeamos publicar un Diccionario Biográfico de los Miembros de la Fraternidad de Cracovia. También nos gustaría que se prepararan publicaciones similares para otras ciudades.

El profesor Maurycy Zajęcki (Fraternidad Chrobria) cosupervisa el contenido y la organización del proyecto. Se necesita apoyo financiero para continuar el proyecto y lo solicitamos. Se pueden hacer donaciones a la cuenta de la Fundación "Vivat Academia".

Fundación Vivat Academia
ul. Robocza 3/69, Poznań 61-517
18 2530 0008 2022 1088 0533 0001
Código SWIFT: NESBPLPW

Les animo a completar las biografías de sus familiares, enviar fotos y cualquier otro dato sobre sus antiguas fraternidades académicas. Les invito a visitar el Museo de las Fraternidades Académicas Polacas (www.archiwumkorporacyjne.pl).

Szanowni Państwo, z początkiem roku chciałbym przekazać informację o prowadzonym we współpracy z Archiwum Korporacyjnym projekcie "Polskie elity Krakowa. Biogramy, fotografie, groby, korporacje", który od września 2024 r. z wielkim oddaniem realizuje Paweł Ratajczak (Korporacja Masovia). Projekt dotyczy opracowania biogramów 1800 osób z 31 korporacji Krakowa z lat 1921-1939. W rzeczywistości jest nawet nieco szerszy bo dotyczy także członków niekrakowskich korporacji pochowanych w Krakowie i Małopolsce, a w pewnym stopniu także na Śląsku i w innych częściach kraju.

Załączam sprawozdanie dokumentujące wysiłek Pawła Ratajczaka z okresu od września 2024 r. do końca 2025 r. związany z kwerendami w krakowskich uniwersytetach i instytucjach, ale także położeniem ponad 1000 zniczy na grobach członków korporacji w Krakowie, Małopolsce i innych miejscach w Polsce. Na końcu tych działań planujemy wydanie Słownika Biograficznego Korporantów Krakowskich. Chcielibyśmy zresztą, aby analogiczne wydawnictwa były także przygotowane dla innych miast. Merytoryczną pieczę i opiekę organizacyjną nad projektem współprawuje prof. Maurycy Zajęcki (Korporacja Chrobria). Dla kontynuowania projektu potrzeba wsparcia finansowego, o co prosimy. Można je wpłacać na konto Fundacji "Vivat Academia".

*Fundacja "Vivat Academia"
ul. Robocza 3/69, Poznań 61-517
18 2530 0008 2022 1088 0533 0001
Kod SWIFT: NESBPLPW*

Ze swej strony zapraszam do uzupełnienia biogramów członków korporacji z Państwa rodziny, przekazywaniu zdjęć oraz wszelkich innych śladów po dawnych korporacjach akademickich. Zapraszam do odwiedzenia Muzeum Polskich Korporacji Akademickich (www.archiwumkorporacyjne.pl). Z szacunkiem i pozdrowieniami, Dr. Bartłomiej Wróblewski, LLM Archiwum Korporacyjne - Archiwum I Muzeum Polskich Korporacji Akademickich A: ul. M. Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej 13, 60-461 Poznań T: (+48) 602 236 194 / E: archiwum@archiwumkorporacyjne.pl / www.archiwumkorporacyjne.pl / www.fb.com/archiwum.korporacyjne

Intermarium

Romuald Szeremietiew

*Bandera de la Iniciativa de los Tres Mares -
recoge el blasón de los Jagiello*

El historiador francés Louis Eisenmann observó que «la tragedia de Polonia tras la Primera Guerra Mundial fue que emergió demasiado débil para convertirse en una gran potencia, pero demasiado fuerte para aceptar el papel de estado cliente». Józef Piłsudski reiteró que había desperdiciado su vida al no haber logrado construir una federación con la que las grandes potencias tuvieran que contar.

La federación propuesta se inspiró en las tradiciones de la antigua Mancomunidad Polaco-Lituana. Piłsudski creía que su creación permitiría a los estados de Europa Central evitar la dominación de Alemania o Rusia. A pesar de ganar la guerra contra Rusia en 1920, este plan nunca se materializó. En aquel entonces, los seguidores del Mariscal concibieron un concepto conocido como «Intermarium», la creación de una unión de estados ubicados entre los mares Adriático, Báltico y Negro, que abarcaría, además de Polonia, a Lituania, Letonia, Estonia, Belarus, Ucrania, Checoslovaquia, Hungría, Rumania, Yugoslavia y Finlandia. Lamentablemente, las contradicciones entre estos estados impidieron la creación del "Intermarium". Otro intento de crear un bloque capaz de resistir a Alemania y Rusia fue el plan del ministro Józef Beck, conocido como "Tercera Europa". Además de los países bálticos, los países del sureste europeo, Rumania, Hungría, junto con la Rutenia de los Cárpatos y Yugoslavia, desempeñarían un papel importante en este bloque. Sin embargo, a pesar de las reacciones positivas de los círculos políticos de estos países, el bloque de la "Tercera Europa" nunca se creó. En septiembre de 1939, estalló la guerra y Beck se quedó sin tiempo para implementar su plan. A finales de septiembre de 2015, se celebró el 70.º

Francuski historyk Louis Eisenmann zauważył, iż „tragedia Polski po I wojnie światowej polegała na tym, że odrodziła się ona zbyt słaba, by stać się potęgą, lecz zbyt silna, by pogodzić się z rolą klienta u innych”.

Józef Piłsudski powtarzał, że przegrał swoje życie bowiem nie udało mu się zbudować federacji, z którą mocarstwa musiałby się liczyć.

Proponowana federacja nawiązywała do tradycji dawnej Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Piłsudski uważał, że jej powstanie pozwoli uniknąć państwom Europy Środkowej dominacji Niemiec lub Rosji. Mimo wygranej wojny z Rosją w 1920 r. zamiaru tego nie udało się zrealizować. Wówczas w obozie Marszałka pojawiła się koncepcja określana mianem „Intermarium” (Międzymorza), stworzenia związku państw znajdujących się między Adriatykiem, Bałtykiem a Morzem Czarnym, obejmującym poza Polską, Litwę, Łotwę, Estonię, Białoruś, Ukrainę, Czechosłowację, Węgry, Rumunię, Jugosławię oraz Finlandię. Niestety, sprzeczności istniejące między tymi państwami, spowodowały, że „Międzymorze” nie powstało.

Kolejną próbą stworzenia bloku zdolnego oprzeć się Niemcom i Rosji był zamiar ministra Józefa Becka określany jako „Trzecia Europa”. W tym bloku oprócz państw bałtyckich istotną rolę miały odegrać państwa południowo-wschodniej Europy, Rumunia, Węgry wraz z Rusią Przykarpacką i Jugosławią. Jednak mimo pozytywnych reakcji kręgów politycznych tych państw blok „Trzeciej Europy” też nie powstał. We wrześniu 1939 r. wybuchła wojna i Beckowi zabrakło czasu, aby plan zrealizować.

W końcu września 2015 r. odbyła się 70. Sesja Zgromadzenia ONZ. Wtedy z inicjatywy prezydent Chorwacji Kolindy Grabar-Kitarović doszło do pierwszego spotkania przywódców Polski, Litwy, Łotwy, Estonii, Czech, Słowacji, Węgier, Bułgarii, Rumunii, Chorwacji, Słowenii i Austrii. Przy czym prezydent Chorwacji oświadczyła, że na pomysł zorganizowania spotkania „...w tym samym czasie wpadliśmy z prezydentem Andrzejem Dudą”.

Prezydenta Kitarović zapisała się jako zwolenniczką bliskiej współpracy krajów Międzymorza. Mówiła w czasie jednej z wizyt w Polsce: „Zbyt długo koncentrowaliśmy się na wzmacnianiu relacji między wschodem a zachodem, zaniebując te między północą a południem. Europa Środkowa od Adriatyku po Bałtyk i od Morza Czarnego po Bałtyk stoi przed podobnymi wyzwaniami gospodarczymi i geopolitycznymi”. Pani prezydent mówiła: „Polska jako

periodo de sesiones de la Asamblea General de la ONU. Por iniciativa de la presidente croata Kolinda Grabar-Kitarović, tuvo lugar la primera reunión de los líderes de Polonia, Lituania, Letonia, Estonia, República Checa, Eslovaquia, Hungría, Bulgaria, Rumanía, Croacia, Eslovenia y Austria. La presidente croata declaró que la idea de la reunión surgió simultáneamente con el presidente Andrzej Duda.

La presidente Kitarović se ha consolidado como una firme defensora de la estrecha cooperación entre los países del Intermarium. Durante una de sus visitas a Polonia, declaró: «Durante demasiado tiempo, nos hemos centrado en fortalecer las relaciones entre el Este y el Oeste, descuidando las relaciones entre el Norte y el Sur. Europa Central, desde el Adriático hasta el Báltico y desde el Mar Negro hasta el Báltico, se enfrenta a retos económicos y geopolíticos similares». La presidente añadió: «Polonia, como el país más grande de este grupo, es muy importante en este contexto. Creo que Polonia puede desempeñar un papel de liderazgo; incluso me gustaría que así fuera. El presidente Andrzej Duda ha reiterado su disposición y voluntad para participar en este tipo de cooperación». Continuó: "Sé que su presidente, Andrzej Duda, está interesado en la idea de conectar estas dos partes de Europa, es decir, el norte y el sur, porque compartimos intereses comunes. Sin embargo, no nos limitaremos a esto. La seguridad también es crucial, especialmente en el sector energético, donde debemos aspirar a la independencia, pero también en el transporte y la infraestructura. Además, al invertir en estas áreas, impulsaremos simultáneamente nuestras economías. Así, podemos conectar a nuestros países de diversas maneras, incluso en términos de liderazgo político". En julio de 2017, se celebró en Varsovia la Segunda Cumbre de la Iniciativa de los Tres Mares. El presidente estadounidense, Donald Trump, asistió como invitado especial, dirigiéndose a los participantes y destacando el carácter histórico de este evento. Destacó que los representantes de los países de los Tres Mares se reúnen en una ciudad donde "muchas veces, lo imposible se ha vuelto posible".

En Polonia, los polacos eligieron a Karol Nawrocki como presidente. La idea del mariscal Piłsudski y el ministro Beck está cobrando relevancia. No se puede desperdiciar.

największe państwo tej grupy jest tu bardzo ważna. Myślę, że Polska może odgrywać tu rolę lidera, chciałabym nawet, aby tak się stało. Prezydent Andrzej Duda już wielokrotnie podkreślał, że jest do tego gotowy i chętny podjąć tego typu współpracę". I dalej mówiła: „Wiem, że wasz prezydent

Andrzej Duda jest zainteresowany pomysłem połączenia tych dwóch stron Europy, czyli właśnie północy i południa, bo dzielimy wspólne interesy. Nie ograniczymy się jednak tylko do tego. Bardzo istotna jest także kwestia bezpieczeństwa, mam tu na myśli przede wszystkim energetykę, w której musimy walczyć o niezależność, ale także transport czy infrastrukturę. Zresztą inwestując w te obszary, będziemy równocześnie napędzać nasze gospodarki. Tak więc możemy połączyć nasze kraje na różne sposoby, także w kwestii politycznego przywództwa".

W lipcu 2017 r. w Warszawie odbył się II Szczyt Inicjatywy Trójmorza. Uczestniczył w nim jako gość specjalny prezydent USA Donald Trump, który zwracając się do uczestników obrad podkreślił, że wydarzenie to ma charakter historyczny. Podkreślił, że przedstawiciele krajów Trójmorza spotykają się w mieście, gdzie "wielokrotnie wcześniej rzeczy niemożliwe stawały się możliwymi".

W Polsce prezydentem Polacy wybrali Karola Nawrockiego. Idea Marszałka Piłsudskiego i ministra Becka staje się aktualna. Nie wolno tego zmarnować.

Recuerdo de la Armia Krajowa - 15-02-2026 Misa en la Iglesia Polaca de Buenos Aires

Witold Roman Starża-Kopytyński

El 30 de septiembre de 1941, por una orden del comandante en jefe Władysław Sikorski, la Unión de Lucha Armada (Związek Walki Zbrojnej) fue reconocida como parte constitutiva de las Fuerzas Armadas Polacas. El 14 de febrero de 1942, el General Władysław Sikorski, dio la orden al Comandante en Jefe de la Związek Walki Zbrojnej, General Stefan Rowecki, de cambiar el nombre de la organización clandestina por el de Armia Krajowa. La AK siguió cumpliendo las tareas fijadas por las autoridades militares en 1940.

Se trataba de una lucha continua, llevada a cabo de forma integral, lo que significaba no sólo la actividad de combate y sabotaje, inteligencia y propaganda, sino también las actividades de contrainteligencia, comunicaciones, y logística.

Su actividad estaba subordinada al objetivo que era un levantamiento general. Este levantamiento, incluido el de Varsovia, fue preparado minuciosamente durante 4 años: se prepararon y entrenaron los cuadros, se aseguró la logística, se fabricaron armas y municiones, se acopiaron materiales de uso médico y sanitario.

A principios de 1942, la AK contaba con unos 75.000 soldados.

A principios de 1944, estas fuerzas ascendieron a 380.000 soldados.

La capacidad de combate estaba determinada por la cantidad de armas que poseía.

A principios de 1944, la AK disponía de más de 53.000 armas y 128.000 granadas. En relación con las necesidades esta cantidad era completamente insuficiente.

La estructura del armamento también era inadecuada: principalmente fusiles, pistolas y revólveres, con apenas un 5% de ametralladoras de mano, y ametralladoras pesadas.

Los lanzamientos aéreos de armamento a la AK

llevados a cabo desde febrero de 1942 hasta diciembre de 1944 suministraron apenas unas 600 toneladas, y debido a decisiones estratégicas británicas, se trataba de cantidades destinadas únicamente a actividades de distracción.

Rechazaron proveer suministros para las necesidades mucho mayores de las operaciones insurgentes.

La escasez de armamento se compensó emprendiendo la producción propia. Esta empresa, sin precedentes en la resistencia europea, dio lugar a la producción semi-industrial de dos tipos de subfusiles (Sten y Błyskawica), varios tipos de granadas, lanzallamas, explosivos y otros equipos de sabotaje y distracción.

La producción fue de más de 1.000 subfusiles, más de 800 lanzallamas, varias decenas de toneladas de explosivos y unas 300.000 granadas.

De acuerdo con las directivas del Comandante en Jefe, General Sikorski, la AK debía ser la única organización militar que actuara en el territorio del país, reuniendo en sus filas a todos los polacos que desearan luchar contra las fuerzas de ocupación.

El cruce de la frontera polaca de preguerra por el Ejército Rojo el 4 de enero de 1944 significó que era inminente el momento en que la AK iniciara su plan de operaciones militares intensivas en la retaguardia del frente alemán, conocido con el nombre en clave de «Burza», «Tormenta».

Su principal tarea iba a ser «acentuar [...] la voluntad de vencer a los alemanes, incluso en el caso de una relación

de fuerzas desfavorable para nosotros» y «ante la entrada del ejército regular ruso en nuestras tierras - actuar como anfitrión». Es decir, una acción militar contra los nazis, y una acción política contra los soviéticos.

Las acciones debían consistir en «un feroz hostigamiento de la retaguardia alemana en retirada, y una fuerte distracción en toda la profundidad del terreno, especialmente en las comunicaciones».

Las operaciones armadas de la «Tormenta», que comenzaron en la primavera de 1944, se desarrollaron en levantamientos locales que estallaron a medida que se desplazaba el frente germano-soviético.

Desde Wołyń hasta Varsovia, las unidades de AK expulsaron a las fuerzas de ocupación, conquistaban ciudades y capturaban franjas enteras del país.

La recreación de divisiones y regimientos polacos de antes de septiembre de 1939 subrayó la continuidad ininterrumpida de las Fuerzas Armadas polacas, e introdujo oficialmente a la AK en el teatro de la guerra como ejército aliado, lo que se reflejó en su reconocimiento oficial en agosto de 1944.

Los efectos políticos esperados, es decir, el establecimiento de una articulación con el Ejército Rojo, fracasaron.

La directiva del Kremlin fue que el NKWD interviniera y planteara la alternativa: o incorporación al ejército de Berling o arresto. Como resultado, en mayo de 1945, más de 50.000 soldados de la AK, arrestados durante la Operación Tormenta o capturados más tarde sobre el terreno por las autoridades soviéticas y los comunistas locales, se encontraban en prisiones y campos soviéticos.

Un componente relevante de la AK fueron las Szare Szeregi – que fue el nombre del ZHP (Związek Harcerstwa Polskiego) clandestino, durante la ocupación alemana.

Las Filas Grises fueron fundadas el 27 de septiembre de 1939 en Varsovia por un grupo de miembros del Consejo Supremo de los Harcerze, y colaboraron con la Delegación del Gobierno en el Exilio en Polonia y el Cuartel General de la Armia Krajowa.

Su fuerza numérica era de 8.359 miembros al 1 de mayo de 1944. La fase final de la «Tormenta» fue el Levantamiento de Varsovia (1 de agosto - 2 de octubre de 1944) que, por su dimensión, difícilmente puede

considerarse una parte de la «Tormenta», aunque tuvo lugar dentro de ella y estuvo orgánicamente ligado. Las Szare Szeregi tuvieron relevante actuación en el Levantamiento.

La falta de armamento y municiones suficientes limitó las operaciones ofensivas de los insurgentes, y tras 63 días de comates, tuvieron que capitular.

Aproximadamente 18.000 insurgentes murieron, 25.000 resultaron heridos y las bajas civiles ascendieron a 250.000 muertos. La ciudad quedó en gran parte destruida.

El 19 de enero de 1945 el comandante de la AK, general Leopold Okulicki, emitió una orden de disolución.

Seguir luchando dentro de la estructura - el mayor ejército clandestino de voluntarios del mundo - no tenía ninguna posibilidad de éxito.

Pero no todos cumplieron la orden de «Niedźwiadek», a algunas de las agrupaciones les llegó con retraso,

otras, como consecuencia de las detenciones soviéticas, ya estaban dispersas o disueltas, y muchas se negaron a cumplirla. El general Okulicki liberó a los soldados de AK de sus juramentos, pero no los liberó de seguir sirviendo a la Patria, sino todo lo contrario.

La orden de disolver AK era un llamamiento inequívoco a continuar la lucha. El término «ocupantes», utilizado en la orden contra los soviéticos, no dejaba lugar a dudas sobre el estado de la Polonia ocupada por el Ejército Rojo. Esto se vio reforzado por el mensaje del general Okulicki que precedía a su última orden:

«Polonia, según la prescripción rusa, no es por la que luchamos desde hace seis años contra los alemanes, por la que ha corrido un mar de sangre polaca y por la que se ha sufrido un inmenso tormento y la destrucción del país. Nunca aceptaremos vivir de otra manera que no sea en un Estado polaco completamente soberano, independiente y socialmente justo».

La AK dejaba de existir como organización, pero permanecía como fenómeno social. Era imposible disolver el espíritu del AK, que equivalía a una cosmovisión de independencia.

Para la sociedad, AK era el símbolo y la síntesis de la postura independentista de la nación.

Sus sucesores fueron los "Soldados Condenados" ("Żołnierze Wyklęci"), también conocidos como los "Żołnierze niezłomni" es decir "Soldados inquebrantables", y fueron individuos y organizaciones de la Armia Krajowa, las Fuerzas Armadas Nacionales (Narodowe Siły Zbrojne, NSZ), Libertad e Independencia (Wolność i Niezawisłość, WiN), la Asociación de Lucha Armada (Związek Walki Zbrojnej, ZWZ), involucrados en operaciones clandestinas en Polonia contra los ocupantes alemanes nazis y comunistas, así como contra los colaboradores comunistas.

La guerra continuó por 20 años más; 100.000 soldados de la AK no se rindieron. La población civil en simultáneo se rebeló continuamente, y sostuvo a los soldados clandestinos.

Por ello, y en palabras de SS Juan Pablo II

"Debemos recordarlos, al menos ante Dios y la historia".

Regimiento XI 164 - Rosario, Argentina

La Sociedad Polonesa Federico Chopin da inicio cada año a sus actividades con un tradicional almuerzo que reúne a socios, familias y amigos en un clima de encuentro y celebración. Esta querida costumbre representa mucho más que una simple reunión, es un espacio donde se fortalecen los lazos comunitarios y se mantienen vivas las tradiciones heredadas de las familias que forjaron nuestra institución. Durante la jornada, los propios miembros preparan y comparten platos típicos de la gastronomía polaca, evocando sabores y recuerdos que forman parte de nuestra identidad cultural. Asimismo, los grupos de danzas de la institución presentan sus bailes tradicionales, llenando el salón de música, color y emoción, y rindiendo homenaje a nuestras raíces. La Sociedad invita a sumarse a sus cuerpos de baile: Wesoly Balet, destinado a mayores de 18 años, y Ziemia Polska, para niños y jóvenes de 2 a 15 años. Ambos grupos constituyen espacios de aprendizaje, amistad y preservación cultural. Además, quienes lo deseen pueden asociarse a la institución y formar parte activa de esta comunidad que trabaja día a día para mantener vivas las tradiciones polacas en nuestra ciudad y toda la Argentina. Los esperamos para el primer almuerzo de este 2026 el domingo 15 de marzo en nuestra sede para compartir, celebrar y seguir construyendo juntos esta hermosa historia. Cabe destacar que todo lo recaudado será destinado a mejoras edilicias de la institución.

Las reservas para el almuerzo, inscripción a los ballets, solicitud de socios y demás consultas las pueden hacer al +54 9 3416554263.

Zygmunt Szendzielarz "Łupaszko"

El 8 de febrero se conmemora el 75º aniversario del asesinato de cuatro partisanos de Vilna en la prisión de Mokotów, entre ellos el comandante de la 5ª Brigada de Vilna, el legendario mayor Zygmunt Szendzielarz "Łupaszko". El 30 de junio de 1948, el mayor Zygmunt Szendzielarz "Łupaszko" fue arrestado en la aldea de Osielec. En septiembre de 1943, por orden del Comando del Distrito de Vilna del Ejército Nacional, se convirtió en el líder de la unidad partisana, anteriormente comandada por el subteniente Antoni Burzyński "Kmicic". Szendzielarz comenzó la reconstrucción de la unidad, que en enero de 1944 recibió el nombre oficial de 5ª Brigada de Vilna del Ejército Nacional. Operaba en una zona al noreste de Vilna. En 1943 y 1944, la unidad de "Łupaszko" luchó contra las fuerzas alemanas apoyadas por formaciones colaboracionistas lituanas, así como contra partisanos soviéticos. Posteriormente, comandó la 5ª Brigada de Wilno del Ejército Nacional, reorganizada primero en 1945 y luego en 1946, modificando su zona de operaciones (Białystok, Pomerania, Varmia y Masuria). Operó dentro de las estructuras del Comando del Distrito de Białystok del Ejército Nacional y, posteriormente, del Centro de Movilización extraterritorial del Distrito de Wilno del Ejército Nacional, dirigido por el teniente coronel Antoni Olechnowicz "Pohorecki". Tras su arresto, fue trasladado inmediatamente a Varsovia. La investigación sobre "Łupaszko" duró más de dos años. La sentencia se ejecutó el 8 de febrero de 1951.

Servicio Militar Antes de la Guerra:

Del 14 de noviembre de 1931 al 12 de agosto de 1932, asistió al Curso Unitario en la Escuela de Cadetes de Infantería de Ostrów Mazowiecka. Tras completar el curso y ascender a cabo cadete, continuó sus estudios en la Escuela de Cadetes de Caballería de Grudziądz. Inició su servicio militar en el 4º Regimiento de Ulanos de Trans-Neman en Vilna como subteniente. En 1938, fue ascendido a teniente.

Durante la Guerra:

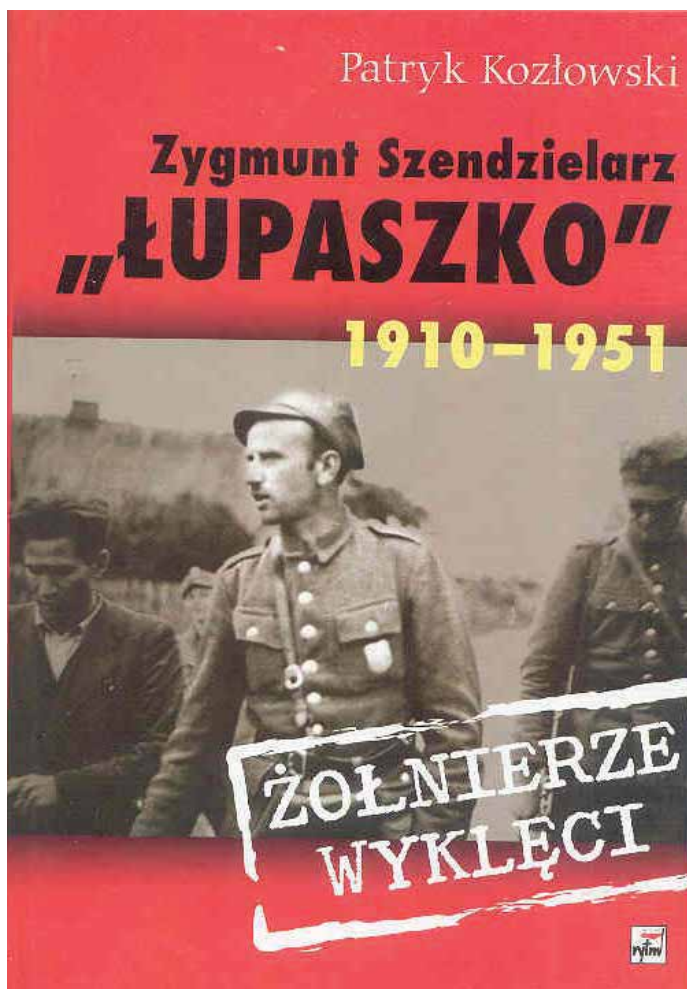
Participó en la Campaña de Septiembre como comandante del 2º Escuadrón del 4º Regimiento de Ulanos de Trans-Neman. Del 9 al 10 de septiembre, el regimiento fue aplastado, y Szendzielarz, al frente del 2º Escuadrón, se unió a las subunidades del teniente coronel Świącicki el 13 de septiembre. Al día siguiente, fueron subordinados al comandante de la Brigada de Caballería Combinada, al mando del coronel Adam Zakrzewski. El escuadrón del teniente Szendzielarz luchó en la ruta de Lubartów a Majdan Sopocki, donde posteriormente

8 lutego minie 75 lat od zamordowania w więzieniu mokotowskim 4 członków wileńskiej partyzantki, w tym dowódcy 5 Brygady Wileńskiej -legendarnego majora Zygmunta Szendzielarza „Łupaszki”.

30 czerwca 1948 r. we wsi Osielec został aresztowany mjr Zygmunt Szendzielarz „Łupaszko”. Od września 1943 r., z rozkazu Komendy Wileńskiego Okręgu AK stanął na czele oddziału partyzanckiego dowodzonego wcześniej przez ppor. Antoniego Burzyńskiego „Kmicica”. Szendzielarz rozpoczął odbudowę oddziału, który w styczniu 1944 r. oficjalnie otrzymał nazwę 5. Wileńskiej Brygady Armii Krajowej.

Operował on na obszarze rozciągającym się na północny-wschód od Wilna. Oddział „Łupaszki” w 1943 i 1944 r. toczył boje z wojskami niemieckimi, wspieranymi przez litewskie formacje kolaboracyjne, a także z partyzantką sowiecką. Następnie dowodził odtworzoną najpierw

pasó a formar parte del Grupo Operativo de Caballería del general Władysław Anders como subunidad de la Brigada de Caballería Kresowa, comandada por el coronel Jerzy Grobicki. Estas formaciones intentaron cruzar a Hungría, pero fueron derrotadas por los alemanes. Los restos de la unidad, incluido Szendzielarz, se unieron a la Brigada de Caballería Nowogródek, que también intentó cruzar a Hungría. Zygmunt nunca llegó a su destino y fue hecho prisionero por los alemanes, de donde escapó tras unos días a Lwów, donde vivía su madre. Tras el fin de las hostilidades en Polonia, intentó llegar a Francia, donde se estaba reconstituyendo el Ejército Polaco, pero resultó imposible. Regresó a Vilna, donde intentó, sin éxito, salir de Polonia. Este fracaso lo llevó a involucrarse en actividades clandestinas.

Miembro de la Unión de Lucha Armada-Ejército Nacional (ZWZ-AK) en los Kresy

Desde principios de 1940, participó activamente en el movimiento clandestino dentro del 4º Regimiento de Ulanos, adoptando el seudónimo de "Łupaszko". En abril de 1943, estableció contacto con el Comando del Distrito de Vilna del Ejército Nacional. En agosto, por orden del teniente coronel Aleksander Krzyżanowski "Wilk", fue asignado al mando de una unidad partisana del Ejército Nacional que operaba en la Región de

w 1945, a później w 1946 r. 5 Wileńską Brygadą AK, zmieniając teren jej operowania (Białostoczczyzna, Pomorze, Warmia i Mazury), działał w strukturach Komendy Okręgu Białystok AK, a później eksterytorialnego Ośrodka Mobilizacyjnego Okręgu Wileńskiego AK, na czele którego stał ppłk Antoni Olechnowicz „Pohorecki”. Po aresztowaniu został natychmiast przewieziony do Warszawy. Śledztwo w sprawie „Łupaszki” trwało ponad dwa lata. Wyrok wykonano 8 lutego 1951 r.

Śłużba wojskowa

Przed wojną:

Od 14 listopada 1931 r. do 12 sierpnia 1932 r. był słuchaczem Kursu Unitarnego w Szkole Podchorążych Piechoty w Ostrowi Mazowieckiej. Po ukończeniu kursu i awansie na kaprala podchorążego kontynuował naukę w Szkole Podchorążych Kawalerii w Grudziądzu.

Śłużbę w wojsku rozpoczął w 4. Pułku Ułanów Zaniemeńskich w Wilnie w stopniu podporucznika. W 1938r. awansował na stopień porucznika.

W czasie wojny:

Uczestniczył w kampanii wrześniowej jako dowódca 2 szwadronu w 4 pułku Ułanów Zaniemeńskich. Z 9 na 10 września pułk został rozbity, a Szendzielarz na czele 2 szwadronu dołączył 13 września do pododdziałów ppłk. Świącickiego. Następnego dnia podporządkowano je dowódcy kombinowanej Brygady Kawalerii pod dowództwem płk. Adama Zakrzewskiego. Szwadron por. Szendzielarza stoczył wówczas walki na szlaku od Lubartowa do Majdanu Sopockiego, gdzie wszedł następnie w skład Grupy Operacyjnej Kawalerii gen. Władysława Andersa jako pododdział Kresowej Brygady Kawalerii dowodzonej przez płk. Jerzego Grobickiego. Formacje te próbowały przedostać się na Węgry, jednak zostały rozbite przez Niemców. Resztki oddziału, w tym Szendzielarz, dołączyły do Nowogródzkiej Brygady Kawalerii, która również chciała się przedostać na terytorium Węgier. Zygmunt nigdy nie dotarł do celu, trafił do niemieckiej niewoli, z której po kilku dniach zbiegł do Lwowa, gdzie mieszkała jego matka. Po zakończeniu działań wojennych na terenie Polski próbował przedostać się do Francji, gdzie odtwarzała się armia polska, ale okazało się to niemożliwe. Powrócił do Wilna, gdzie podjął kolejną nieudaną próbę opuszczenia Polski. To niepowodzenie spowodowało, że włączył się w działalność konspiracyjną.

Przynależność do ZWZ-AK na Kresach

Od początku 1940 roku działał w konspiracji w środowisku 4. Pułku Ułanów, przyjmując pseudonim „Łupaszka”. W kwietniu 1943 nawiązał kontakt z Komendą Wileńskiego Okręgu AK.

los Lagos de Vilna, bajo el mando del subteniente Antoni Burzyński "Kmicic". Al llegar a su base, se enteró de que la unidad había sido desarmada por una brigada partisana soviética y que "Kmicic" había sido asesinado.

Con los restos de la unidad, Szendzielarz formó una nueva unidad: la 5ª Brigada de Vilna del Ejército Nacional.

A principios de 1945, fue nombrado comandante del movimiento partisano del Distrito de Białystok del Ejército Nacional Ciudadano.

Actividades en la clandestinidad anticomunista:

A principios de 1945, fue nombrado comandante del Distrito de Białystok del Ejército Nacional Ciudadano. La 5ª Brigada de Vilna se convirtió en una unidad dispositiva y luchó contra unidades regulares del Ejército Rojo, el Ejército Popular Polaco, la Milicia Ciudadana y la Oficina de Seguridad. Cuando Szendzielarz recibió la orden de disolver la unidad en septiembre de 1945, decidió continuar con sus actividades clandestinas. Llegó a Pomerania, donde en 1946 regresó al combate e inició operaciones de sabotaje. En abril de ese mismo año, reorganizó la 5ª Brigada de Vilna en el bosque de Tuchola y asumió su mando. Operó en los voivodatos de Pomerania Occidental, Gdansk y Olsztyn.

En otoño de 1946, Szendzielarz y un pequeño grupo de soldados se dirigieron a la región de Białystok, donde formaron la 6ª Brigada de Vilna. En la región de Warmia y Mazuria, representaron un desafío significativo para las autoridades comunistas, llegando a realizar 30 operaciones de combate al mes. Con el paso del tiempo y las posteriores detenciones entre los subordinados de "Łupaszko", el impulso de la Brigada disminuyó. En 1947, las operaciones eran de carácter defensivo, y el grupo alcanzó aproximadamente 40 hombres. Tras conversaciones con sus subordinados, el mayor decidió cesar la lucha y regresar a la vida civil, asegurándose de que los soldados pudieran regresar a la clandestinidad. Se instaló en Królowe, cerca de Głubczyce, en Opole, Silesia. Amenazado con ser arrestado, se trasladó a Zakopane y luego se estableció en Osielec, un pueblo entre Jordanów y Maków Podhalański. Mantuvo contacto regular con la 6ª Brigada de Vilna del Ejército Nacional. Como parte de la generalizada "Acción X" llevada a cabo por el Servicio de Seguridad (UB) contra la comunidad de Vilna, Szendzielarz fue arrestado el 30 de junio de 1948 en Osielec y trasladado a Varsovia, donde fue encarcelado en la calle Rakowiecka. Fue sometido a un interrogatorio severo y brutal. El 23 de octubre de 1950 comenzó el juicio del Distrito de Vilna del Ejército

W sierpniu rozkazem podpułkownika Aleksandra Krzyżanowskiego „Wilka” został skierowany na stanowisko dowódcy oddziału partyzanckiego AK działającego na Pojezierzu Wileńskim pod dowództwem podporucznika Antoniego Burzyńskiego „Kmicica”. Po dotarciu do jego bazy dowiedział się, iż oddział został rozbrojony przez sowiecką brygadę partyzancką, a „Kmicic” zamordowany. Szendzielarz z resztek oddziału utworzył nową jednostkę – 5. Wileńską Brygadę Armii Krajowej.

Na początku 1945 został mianowany komendantem partyzantki Okręgu Białostockiego Armii Krajowej Obywatelskiej.

Działalność w podziemiu antykomunistycznym:

Na początku 1945 został mianowany komendantem Okręgu Białostockiego Armii Krajowej Obywatelskiej. 5. Wileńska Brygada stała się oddziałem dyspozycyjnym i prowadziła walki z regularnymi oddziałami Armii Czerwonej, Ludowego Wojska Polskiego, Milicji Obywatelskiej i Urzędu Bezpieczeństwa. Kiedy we wrześniu 1945 Szendzielarz otrzymał rozkaz rozformowania oddziału, podjął decyzję o kontynuowaniu działalności konspiracyjnej. Dotarł na Pomorze, gdzie w 1946 roku wrócił do walki, rozpoczynając działalność dywersyjną. W kwietniu tego samego roku odtworzył w Borach Tucholskich 5. Wileńską Brygadę i stanął na jej czele. Działała na terenie województwa zachodniopomorskiego, gdańskiego i olsztyńskiego.

Na jesieni 1946 roku Szendzielarz razem z niewielką grupą żołnierzy przedostał się na teren Białostoczczyzny, gdzie utworzył 6. Brygadę Wileńską. Na obszarze Warmii i Mazur dali się mocno we znaki ludowej władzy. Potrafili przeprowadzić miesięcznie 30 akcji bojowych. Z upływem czasu i kolejnymi aresztowaniami wśród podkomendnych „Łupaszki” impet Brygady malał. W 1947r. działania miały charakter defensywny, stan osobowy zgrupowania wynosił około 40 ludzi. Po rozmowach z podkomendnymi major podjął decyzję o zaprzestaniu walk i powrocie do cywilnego życia, jednocześnie zapewniając żołnierzom możliwość powrotu do konspiracji. Zamieszkał w

Nacional. El jurado, presidido por Mieczysław Widaj, condenó a Zygmunt Szendzielarz a 18 penas de muerte. La sentencia se ejecutó el 8 de febrero de 1951. Salió de su celda a las 19:30. Según se informa, se dirigió a sus compañeros de celda con las palabras: "Que Dios los bendiga, caballeros". "Łupaszko" fue asesinado a las 20:15. Su cuerpo fue enterrado en un lugar no revelado del Cementerio Powązki de Varsovia. En 1993, la Sala Militar del Tribunal Supremo revocó el veredicto de 1950, reconociendo que el Mayor Szendzielarz trabajaba para un Estado polaco independiente. En 2013, como resultado de las labores de exhumación realizadas por el Instituto de la Memoria Nacional en el Cementerio Militar Powązki de Varsovia, se descubrieron los restos mortales del Mayor Zygmunt Szendzielarz "Łupaszka" en la denominada sección "Ł". Su funeral de estado, al que asistió el Presidente de la República de Polonia, tuvo lugar el 24 de abril de 2016. Ascendido póstumamente al rango de teniente coronel, fue enterrado en el Cementerio Militar Powązki junto a su hija Barbara. Fue uno de los comandantes partisanos polacos más destacados. Represión por parte del aparato de seguridad comunista polaco.

En Osielec, cerca de Jordanów, fue arrestado y encarcelado en la prisión de la Oficina de Seguridad, en la calle Rakowiecka. Fue interrogado unas 50 veces y torturado. El juicio contra antiguos miembros del Distrito del Ejército Nacional de Vilna, entre los acusados se encontraba Zygmunt Szendzielarz, comenzó el 23 de octubre de 1950. «Łupaszko» no negó su participación en la clandestinidad anticomunista ni pidió clemencia. Junto con sus compañeros de armas, fue condenado a múltiples penas de muerte el 2 de noviembre de 1950. La sentencia se ejecutó el 8 de febrero de 1951. Ese mismo día, otros tres oficiales del Ejército Nacional de Vilna fueron asesinados de un disparo en la nuca: el teniente coronel Antoni Olechnowicz "Pohorecki", el teniente Lucjan Minkiewicz "Wiktor" y el capitán Henryk Borowski "Trzmiel".

Luchó por una Polonia "libre y limpia como una lágrima". Murió como morían los héroes de aquella época: de un disparo en la nuca. El 8 de febrero de 1951, en el sótano de una prisión del barrio de Mokotów de Varsovia, Zygmunt Szendzielarz "Łupaszko" fue asesinado. Se han cumplido 75 años del brutal asesinato.

Fue un oficial profesional del ejército polaco que defendió las fronteras en 1939. Durante la ocupación, participó en el movimiento clandestino en la región de Vilnius y en 1943 tomó el mando de una unidad forestal a partir de la cual se creó la legendaria 5ª Brigada de Vilnius del Ejército Nacional. La unidad luchó contra

miejsowości Królowe nieopodal Głubczyc na Śląsku Opolskim. Zagrożony aresztowaniem przeniósł się do Zakopanego, a potem zamieszkał w Osielcu, wsi między Jordanowem a Makowem Podhalańskim. Utrzymywał stały kontakt z 6. Wileńską Brygadą AK. W ramach szeroko zakrojonej "Akcji X", prowadzonej przez UB przeciwko środowisku wileńskiemu, Szendzielarz został aresztowany 30.06.1948r w Osielcu i przewieziony do Warszawy, gdzie osadzono go w więzieniu przy ul. Rakowieckiej. Przeszedł ciężkie i brutalne śledztwo. 23.10.1950r. rozpoczął się proces Okręgu Wileńskiego AK. Skład sędziowski pod przewodnictwem Mieczysława Widajki skazał Zygmunta Szendzielarza na 18-krotną karę śmierci. Wykonanie wyroku nastąpiło 08.02.1951r. Wyprowadzono go z celi o godzinie 19:30. Do kolegów z celi miał zwrócić się słowami: "Z Bogiem, Panowie".

"Łupaszka" został zamordowany o godzinie 20:15. Jego ciało pogrzebano w nieznanym miejscu na warszawskich Powązkach. w 1993r. Izba Wojskowa Sądu Najwyższego unieważniła wyrok z 1950r. uznając, że mjr. Szendzielarz działał na rzecz niepodległego Państwa Polskiego. W 2013r. w wyniku prac ekshumacyjnych prowadzonych przez IPN na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach w Warszawie, w tzw. Kwaterze "Ł" odnaleziono doczesne szczątki mjr. Zygmunta Szendzielarza "Łupaszki". Jego państwowy pogrzeb z udziałem Prezydenta RP odbył się 24.04.2016r. Awansowany pośmiertnie do stopnia podpułkownika, spoczął na Powązkach Wojskowych obok córki Barbary. Był jednym z najwybitniejszych polskich

los alemanes, sus colaboradores lituanos y los partisanos soviéticos. A partir de 1944, los soviéticos instalaron autoridades comunistas en los territorios polacos ocupados, utilizando el terror. Además de la NKVD, la pacificación de la sociedad hostil a los comunistas la llevaba a cabo el Ministerio de Seguridad Pública, creado según el modelo soviético. Pero la resistencia continuó. Entre las unidades que seguían combatiendo se encontraba también la 5ª Brigada de Vilnius del Ejército Nacional, comandada por el mayor "Łupaszka". – "Hemos declarado una lucha a vida o muerte contra aquellos que, por dinero, órdenes o puestos, asesinan a los mejores polacos a manos soviéticas", dijo sobre su lucha.

Fue capturado el 30 de junio de 1948. La cruel investigación duró dos años y medio, y el falso juicio fue un espectáculo. Fue transmitido por radio. "Łupaszka" y otros oficiales clandestinos fueron acusados de espionaje y de ataques a los servicios de seguridad polacos y soviéticos y también, lo más pérfidamente, de colaborar con los alemanes.

dowódców partyzanckich. Represje ze strony polskiego komunistycznego aparatu bezpieczeństwa

W Osielcu pod Jordanowem został aresztowany i osadzony w więzieniu Urzędu Bezpieczeństwa przy Rakowieckiej. Był przesłuchiwany około 50 razy, a także torturowany.

Proces byłych członków Okręgu Wileńskiego AK, w którym oskarżony był między innymi Zygmunt Szendzielarz, rozpoczął się 23 października 1950 roku. „Łupaszka” nie zaprzeczał swojemu udziałowi w podziemiu antykomunistycznym, ani nie poprosił o łaskę.

Wraz z towarzyszami broni został skazany 2 listopada 1950 roku na wielokrotną karę śmierci.

Wyrok wykonano 8 lutego 1951 roku. W tym samym dniu strzałem w tył głowy zamordowano jeszcze trzech innych oficerów wileńskiej AK: podpułkownika Antoniego Olechnowicza „Pohoreckiego”, porucznika Lucjana Minkiewicza „Wiktora” i kapitana Henryka Borowskiego „Trzmiela”.

SOMOS ABOGADOS ESPECIALIZADOS EN LA TRAMITACIÓN DE CIUDADANÍA POLACA.

Conocemos en detalle la legislación europea y nos mantenemos actualizados con las últimas decisiones judiciales y las tendencias legales en Polonia.

Ofrecemos también asesoramiento en una amplia gama de asuntos legales en Argentina y Polonia, tanto a empresas como a particulares.

Contamos con el servicio de búsqueda de documentación en Polonia y otros países para la tramitación de la ciudadanía polaca.

NO DUDE EN CONSULTARNOS

Agende su cita por whatsapp al 2216149973 o a polonialegales@gmail.com
J.L. Borges 2076, of. 1 (acudir solo con cita previa)

ANDRÉS ROZANSKI - NOELIA QUINTERO SZYMANOWSKI ABOGADOS - WWW.POLONIALEGALES.COM.AR

Obóz Harcerzy “Rycerze” (Campamento Scout “Caballeros”)

Druh H.O. Lucas Dubnicki
Komendant Obozu

Dos semanas de campamento en la naturaleza, formación y servicio scout.

Del 4 al 18 de enero, jóvenes harcerze (scouts) participaron del campamento de verano bajo el hasło (lema) “Harcierz postępuje po rycersku”, punto 5 del Prawo Harcerskie (mandamiento scout) que dice que el “harcierz se comporta de manera caballeresca”, es justo, leal y valiente, defiende a quien es más débil, no abusa de su fuerza ni de su posición y actúa siempre con dignidad. Trata a los demás con respeto, evita la humillación, la violencia innecesaria y la deshonestidad,

y asume la responsabilidad de sus actos. Ser “rycerz” no implica pelear, sino tener un fuerte sentido del honor y de la ética, incluso cuando nadie está mirando.

El Obóz “Rycerze” se desarrolló en la localidad de La Granja, provincia de Córdoba. A lo largo del campamento, los participantes compartieron una cotidianeidad intensa, marcada por el método scout y una fuerte identidad temática. Se trabajó la superación individual a través de *sprawności* (insignias) exigentes, momentos lúdicos y de diversión.

Desde el primer día, el obóz estuvo atravesado por una noticia que nos pegó fuerte a todos. En la mañana del 4 de enero falleció José “Pipek” Bielewicz, histórico cuidador del predio de la Colonia Polaca de La Granja. Pipek fue mucho más que quien cuidaba el lugar... fue parte de la vida de la colonia y de los obozy harcerskie, siempre presente, siempre dispuesto, sosteniendo ese espacio para que durante años pudiéramos encontrarnos, acampar y volver una y otra vez. Durante el obóz lo recordamos con respeto y cariño, rindiéndole luto y homenaje, agradeciendo su entrega, su amor por la naturaleza y todo lo que dejó en quienes pasamos por La Granja.

Volver con el Harcerstwo a La Granja también fue volver con la memoria a flor de piel. Fue la primera vez que se realizó un obóz en este lugar desde la partida del Dh. Juan Manuel Speerli, y su presencia se sintió desde el comienzo. Juan estuvo en cada gesto, en cada silencio, en cada paso y actividad. El 13 de enero, se celebró una misa con la presencia del Ks. Jerzy Twaróg, y se realizó una ceremonia en su memoria en el noveno aniversario de su partida.

La conducción del obóz estuvo a cargo de la Komenda, integrada por el Dh. Komendant H.O. Łukasz Dubnicki, Dh. Oboźny Ćw. Romeo Juarez, Dh. Kierownik Ćw. Bruno Dellepiane y el Dh. Sekretarz Ćw. David Osuch, quienes acompañaron el desarrollo del programa, la vida diaria y los procesos formativos de los harcerze.

La organización en *zastępy* (equipos) es un eje central en el funcionamiento del scoutismo, fortaleciendo la autonomía, el liderazgo y el trabajo en equipo.

Participantes del obóz:

Zastęp “Złoty Zawiszy”

Zastępowy: Ćw. Józef Kaminski

Podzastępowy: Wyw. Marek Moszoro

Szeregowy: Mł. Luciano Cisneros

Szeregowy: Och. Darek Kubaczka

Zastęp "Husary"

Zastępowy: Ćw. Karol Krakowiak

Podzastępowy: Wyw. Marcin Goraj

Szeregowy: Mł. Mateo Lewkowicz

La segunda semana los druhowie Józef Kaminski, Marek Moszoro y Marcin Goraj rindieron la insignia Trzy Pióra, una de las sprawności harcerskie más exigentes y emblemáticas, orientada al fortalecimiento de la vida interior y la relación con la naturaleza. Esta insignia, obtenida exclusivamente en campamentos de verano, implica atravesar pruebas personales de silencio, supervivencia y soledad, promoviendo una reflexión profunda sobre la propia vida harcerska.

Por su parte, Darek Kubaczka rindió Sobieradek Obozowy, insignia que reconoce la autosuficiencia y la iniciativa en la vida de campamento, el manejo del equipamiento, el trabajo manual y la autonomía en las tareas cotidianas; para su aprobación es necesario tallar en madera sus propios utensilios y comer con ellos durante un día entero, prueba que Darek superó con mucho orgullo. Además, fue distinguido como mejor harcerz del obóz, en reconocimiento a su compañerismo, su compromiso y actitud de servicio.

El campamento constó de actividades formativas y recreativas, juegos temáticos, construcciones, fogones y espacios de reflexión. En coherencia con la temática propuesta, se confeccionaron espadas rústicas, utilizadas en actividades recreativas para recrear combates históricos, integrando trabajo manual, creatividad e historia.

Asimismo, se realizó una wycieczka (excursión) a Colonia Caroya, donde los participantes visitaron una fábrica de chacinados y embutidos, aprendiendo y degustando un proceso productivo característico de la región.

El Obóz "Rycerze" fue una experiencia que nos marcó a todos. Entre risas, esfuerzo, actividades y juegos, volvimos a vivir el campamento como ese espacio que a los chicos les gusta, al que quieren volver, compartir la vida en naturaleza y aprender haciendo.

Un lugar para crecer en grupo, fortalecer vínculos y construir recuerdos que quedan para siempre.

En memoria de Juan Manuel.

Czuwaj!

Fotos gentileza Dhna. Przewodnicząca Joasia Sempolinska

Foto gentileza Ks. Jerzy Twaróg

Fotos Lucas Dubnicki

**OD KILKU DNI W INTERNECIE MOŻNA NABYĆ EBOOK "WROGOWIE".
PUBLIKACJA W WERSJI ONLINE DOSTĘPNA JEST W ATRAKCYJNEJ
CENIE GDZIE MOŻNA JĄ KUPIĆ**

EBOOK JUŻ W SPRZEDAŻY

*Zachęcam do lektury
Michał Hasik*

**PRZECIĄG
SPORTOWY**

PUBLIO (EPUB + MOBI + PDF) <https://publio.pl/wrogowie-michal-karol-hasik,p2610872.html>

WOLBLINK (Epub na e-czytniki, smartfony i komputery Mobi Kindle, PDF)

<https://woblink.com/.../wrogowie-michal-karol-hasik-445482u>

Wędrówka 2026 Moc pozaziemska

Cw. Dawid Osuch Gomez
Skarbnik i Kronikarz Wędrówki

Trek 2026: poder extraterrestre
Cw. David Osuch Gómez
Tesorero y Cronista del Trek

Ruta: Ascochinga / La Cumbre / Capilla del Monte

Del 8 al 9 al 11 de enero de 2026

Comandante de la expedición:
Dh Phm Jan Paweł Uzarowicz
Viajeros:
Dh Ćwik Romeo Juárez Páez
Dh Ćwik Bruno Dellepiane
Dh Ćwik David Osuch
Dh Ćwik Alexander Gomoliszewski
Dh Ćwik Karol Krakowiak
Dh Ochodnik Santiago Oleksów

El Druh. Paweł llegó el 7 de enero al campamento de "Colonia Polaca, La Granja, Córdoba" junto con sus compañeros Alexandra y Santiago. El inicio oficial de la caminata se retrasó un día, hasta el 01/09, debido a la lluvia.

Día 1

Nos despertamos a las 7 de la mañana y, afortunadamente, pudimos dormir en las cabañas. Terminamos de preparar nuestras mochilas con provisiones para la caminata y desayunamos rápidamente.

Los excursionistas que prestaban servicio en el campamento fueron relevados de sus funciones durante la caminata.

Los Sres. Stanislaw Uzarowicz y Adrian Brands nos

Trasa: Ascochinga / La cumbre / Capilla del monte

Od 8 / 9ego do 11ego stycznia 2026 r.

Komendant wyprawy:
Dh Phm Jan Paweł Uzarowicz

Wędrownicy:
Dh Ćwik Romeo Juárez Páez
Dh. Ćwik Bruno Dellepiane
Dh Ćwik David Osuch
Dh Ćwik Alexander Gomoliszewski
Dh Ćwik Karol Krakowiak
Dh Ochodnik Santiago Oleksów

Druh Paweł przybył 07/01 do obozu w "Colonia Polaca, La Granja, Córdoba" wraz z druhami Alexandra i Santiago. Oficjalny początek wędrówki został opóźniony jeden dzień, na 09/01, ponieważ padał deszcz.

Dzień 1szy

Obudziliśmy się o 7 rano, na szczęście mogliśmy spać w barakach. Zakończyliśmy przygotowywanie naszych plecaków z zapasami na wędrówce(?), szybko zjedliśmy śniadanie.

Wędrownicy, którzy pełnili jakąś funkcję w obozie, zostali zwolnieni z obowiązków na czas wędrówki.

Pan Stanislaw Uzarowicz i Pan Adrian Brands, zawieźli nas samochodem do miejsca rozpoczęcia naszej wędrówki,

llevaron al punto de partida de nuestra caminata, donde termina el camino asfaltado y comienza uno de tierra. Uno de nosotros, Bruno, tuvo que regresar al campamento porque se sentía mal y no podría completar la caminata. Compartimos sus provisiones y partes de la tienda. Por lo tanto, nuestras mochilas iban sobrecargadas, y aunque no las pesamos, estimamos que pesaban entre 13 y 16 kilogramos. Durante las primeras horas, caminamos sin problemas, parando a descansar cada hora. Al comienzo de la caminata, nos acompañó un perrito que sería nuestro fiel compañero.

Alrededor del mediodía/12 horas, paramos en la reserva natural "Las Tres Cascadas", donde almorzamos y descansamos hasta las 14:00, tras lo cual retomamos la caminata.

gdzie kończy się droga asfaltowa, a zaczyna droga gruntowa. Jeden z nas, Bruno, musiał wrocic do obozu, ponieważ źle się czuł i nie mógłby ukończyć trasy. Podzieliliśmy się jego zapasami i częściami namiotu między siebie. Dlatego też nasze plecaki zostały obciążone, a chociaż ich nie ważymy, to szacujemy, że ważyły od 13 do 16 kilogramów. W pierwszych godzinach chodziliśmy bez żadnych problemów, zatrzymując się na odpoczynek co godzinę.

Na początku trasy dołączył do nas mały pies, który będzie nam towarzyszył przez cały czas.

Około południa/12hs zatrzymaliśmy się w rezerwacie "Las tres cascadas", gdzie zjedliśmy obiad i odpoczęliśmy do godziny 14:00, po czym wróciliśmy do chodzenia.

Nadal chodziliśmy w ten sam sposób, w pewnym momencie musieliśmy rozdzielić się na dwa zespoły, ponieważ plecak Dh Davida pękł i niektórzy zostali, aby pomóc.

O godzinie 16:30 grupa, która się spóźniła, dotarła na miejsce, i dwóch wedrowników którzy chodili szpicel,

Continuamos la caminata de la misma manera, pero en un momento dado tuvimos que dividirnos en dos grupos porque la mochila de David se había reventado, y algunos nos quedamos para ayudar.

A las 16:30, llegó el grupo que llegó tarde, y dos excursionistas que iban caminando se habían alejado demasiado del campamento, por lo que tuvimos que perseguirlos. Era el mismo lugar donde habían dormido en 2016. Mientras tanto, se avecinaba una tormenta. Empezó a llover con fuerza y a truenos. Los truenos cayeron muy cerca de nuestra tienda.

Durante el aguacero, solo logramos montar una tienda, donde guardamos todas nuestras mochilas y nos quedamos allí hasta que paró de llover. En ese momento, decidimos que lo mejor sería volver al campamento, ya que todo nuestro equipo estaba completamente mojado y continuar en esas condiciones no sería bueno. Aún nos quedaban 20 km para el segundo día. Nuestras mochilas ya pesaban un 50% más y no sabíamos qué tiempo haría mañana.

Contactamos con el campamento, dejamos nuestro equipo y esperamos a que vinieran a recogernos en coche. Dejamos al perro en el pueblo donde lo encontramos y volvimos al campamento.

Los intendentes del campamento nos esperaban, con

una cena caliente, menos mal.

Día dos

Nos despertamos tarde y queríamos conducir hasta Capilla del Monte, donde está el Cerro Uritorco, nuestro destino. Ya en camino, se acercaba la hora y tuvimos que dejarlo para el domingo. Cenamos de maravilla en La Falda y volvimos al campamento. Algunos de los excursionistas que estaban en la sede del campamento volvieron a sus tareas, esperando el domingo para llegar a nuestro destino.

Día 3.

A las 7 a. m. nos despertamos y, tras un breve informe del comandante del campamento, partimos hacia Capilla del Monte, donde nos esperaba el Cerro Uritorco, el pico más alto de las Sierras Chicas, con 1980 metros de altura, junto con numerosas historias de avistamientos de ovnis.

El viaje en coche por el sendero de montaña nos recordó nuestro primer día en la montaña. Los paisajes eran los mismos, y el avistamiento de cóndores fue una de las mejores experiencias que pudimos haber disfrutado.

A las 9 a. m. estábamos listos para entrar al parque. Todo el grupo, siete excursionistas, comenzó el ascenso.

En menos de cuatro horas, todos estábamos en la cima. Todo el sendero fue aceptable, de dificultad media. Una vez arriba, todos pudieron concentrarse, observar y tomar tantas fotos como quisieran. Las vistas son espectaculares, de 360°.

Después de un breve descanso, almorzamos: nuestro

przeszli za daleko punkt biwakowy i musieliśmy ich gonić aby wrócili. To samo miejsce, które wędrownicy w 2016 r. spali. Tymczasem zbliżała się również burza. Zaczął padać silny deszcz i buza. Grzmoty uderzały bardzo blisko naszego namiotu.

Podczas ulewy udało nam się rozłożyć tylko jeden namiot, w którym schowaliśmy wszystkie nasze plecaki i zostaliśmy tam, aż przestało padać. W tym momencie postanowiliśmy, że lepiej będzie wrócić do obozu, ponieważ wszystkie nasze rzeczy były kompletnie mokre, a dalsze przebywanie w takich warunkach nie byłoby dobre. Jeszcze nam brakowały 20 km na 2gi dzień. Nasze plecaki już warczyły 50% więcej, i nie wiedzieliśmy jak miała być pogoda jutrzejszym dniu.

Skontaktowaliśmy się z obozem, zostawiliśmy nasze rzeczy i czekamy, aż przyjadą po nas samochodem. Zostawiliśmy psa w wiosce, w której go znaleźliśmy, i wróciliśmy do obozu.

Kwaternistrzostwo obozu, czekali na nas, z kolacją ciepłą, dzięki bogu.

Dzień 2gi

Wstaliśmy późno, i chcieliśmy już pojechać samochodem do Capilla del Monte, gdzie jest cerro uritorco, nasz cel wędrowki. Już w trasie, godzina gonila nas, i musieliśmy zostawić na niedziele. Zjedliśmy wspaniały obiad, w La Falda, i wróciliśmy do obozu. Część wędrowników którzy byli w komedzie obozowej, wrócili do funkcji, czekając na niedziele aby dojechać do naszego celu.

Dzien 3ci.

O 7 rano, wstaliśmy, i po szybkim meldunku dh. Komendanta obozu, wyjechalismy do Capilla del Monte, gdzie czekał na nas, cerro Uritorco, najwyższy szczyt Sierras chicas, 1980 metrow i wiele historii o obserwacjach UFO. Przejście samochodem przez trasę gór, przypomniał nam naszego 1szego dnia w górach. Krajobrazy były takie same, i widok kondorów była jedna z najlepszych rzeczy, jakie mogliśmy się cieszyć.

o 9tej już byliśmy gotowi do wejścia do parku. Cała grupa, 7dmu wędrowników, zaczęliśmy chodzić do góry.

Przez nie całe 4 godziny, byliśmy wszyscy na szczycie.

Cala trasa była ok, średniej trudności.

Już na szczycie, każdy mógł się skupić, popatrzeć, i zrobić ile zdjęć chciał. Widoki są ogromne, 360°.

Po krótkim odpoczynku, zjedliśmy obiadek, nasze wspaniałe PATE, PICANTE, Ciastka, Wazywa w Tetra, i owoce.

delicioso paté, piñata, galletas, verduras en salsa tetra y fruta. Y entonces, tuvo lugar la ceremonia, algo que ningún senderista esperaba. Nos pusimos los uniformes para tomarnos fotos, y nuestro Comandante comenzó a leer la Orden de Caminata. Esta orden no solo describía toda la estructura del comando y las patrullas, sino que también recordaba brevemente a nuestro amigo Juan Manuel Zubra Sperli, quien había estado allí 10 años antes con sus amigos. Gracias a su familia, la Cruz de

A potem, odbyła się, ceremonia, która zaden wędrownik czekał. Zalorzylismy mundury, aby zrobić zdjęcia, i nasz Komendant zaczął czytać Rozkaz Wędrowki. W tym rozkazie nie tylko była cała struktura komendy, patrolów, ale też krótkie wspomnienie naszego druha Juan Manuel Zubra Sperli, który 10 lat przedtem, był w tym miejscu, z swoimi przyjaciółmi. Dzięki rodziny, Krzyż Zubra był znami w całej wędrowce, To był nasz hold, naszemu brata.

Zubra fue un sello distintivo durante toda la caminata. Fue nuestro homenaje, nuestro hermano. Muchos apenas lo conocíamos, pero sentimos su espíritu acompañándonos durante toda la ruta. Bajamos la colina en no más de tres horas, y luego compramos rápidamente algunos recuerdos y algo rico para comer en el camino de regreso. Los chicos querían regresar rápido porque se suponía que había un baile en el campamento, así que a las 7:00 p. m. ya estábamos en La Granja.

El comandante del campamento nos esperaba, y en el informe del cuartel general, concluimos nuestra caminata de 2026.

Una experiencia nueva y enriquecedora. La vida de un viajero nos pone a prueba una vez más. Continuaremos nuestro viaje.

Dużo z nas prawie go nie znaliśmy, ale czuliśmy że jego duch nas towarzyszył w całej trasie.

Zeszliśmy z wzgórza w nie więcej niż 3 godziny, a potem szybko kupic upominki, i coś smacznego do powrotu. Chłopaki chcieli szybko wrócić, bo miała być potanczówka w obozie, także o 19tej, już byliśmy w La Granja. Komendant obozu czekał na nasz, i w raporcie, przy komendzie, zakonczyliśmy naszą wędrowkę 2026 r.

Nowe i wzbogacające doświadczenie. Życie wędrownika wystawia nas na próbę raz jeszcze. Będziemy kontynuować naszą drogę.

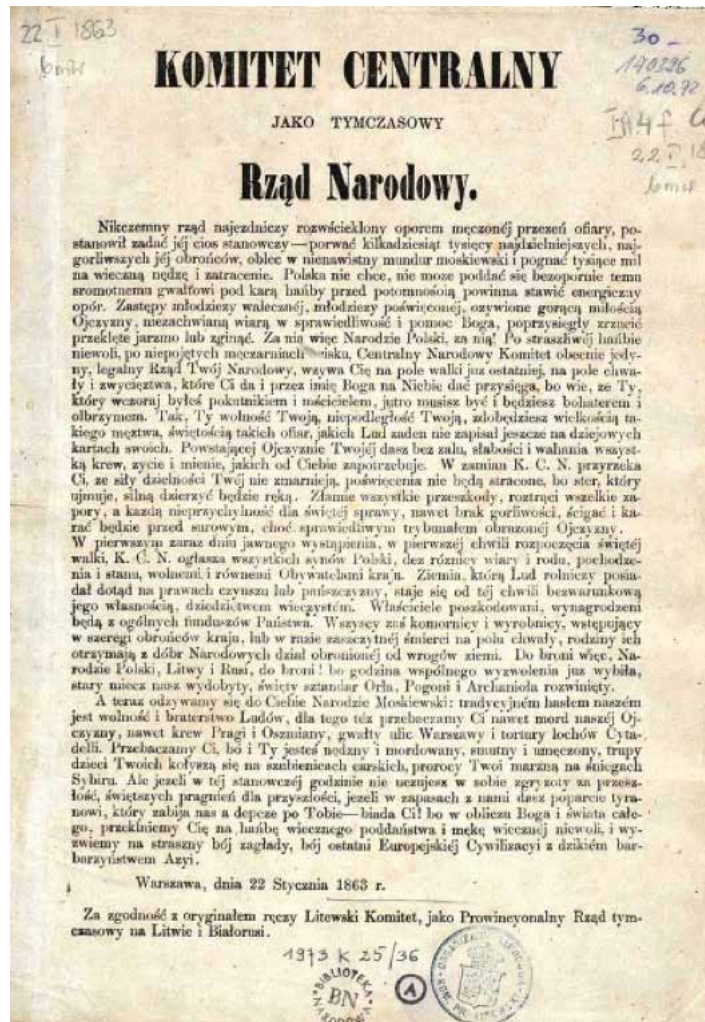
Czuwaj!

Levantamiento de enero - Powstanie Styczniowe - Manifiesto del 22 de enero Manifest 22 stycznia. de 1863

Fue un manifiesto del Comité Nacional Central que anunciaba el estallido de un levantamiento armado. Transformó el KCN en el Gobierno Nacional Provisional. Definió el objetivo político de la lucha: reconstruir un estado independiente. Se refería tanto a los polacos como a otras naciones que vivían en el territorio de la República de Polonia antes de la partición: lituanos y rutenos. Consideraba que el objetivo social del Levantamiento del KCN era la emancipación de los campesinos y la construcción de una sociedad en la que todos los ciudadanos fueran iguales ante la ley.

El perverso gobierno invasor, enfurecido por la resistencia de la víctima a la que torturaba, decidió asestarle un golpe decisivo: secuestrar a decenas de miles de sus más valientes y fervientes defensores, vestirlos con el odioso uniforme moscovita y conducirlos miles de kilómetros hacia la miseria y la perdición eternas. Polonia no quiere, no puede someterse indiscutiblemente a esta violencia ignominiosa; bajo pena de deshonra ante la posteridad, debe oponer una vigorosa resistencia. Legiones de jóvenes valientes, jóvenes devotos, animados por un ardiente amor a la Patria, una fe inquebrantable en la justicia y en la ayuda de Dios, han jurado liberarse del yugo maldito o morir. Así pues, ¡por ella, nación polaca, por ella!

Tras la terrible vergüenza del cautiverio, tras los incomprensibles tormentos de la opresión, el Comité Nacional Central, ahora el único Gobierno Nacional legal, te llama al campo de batalla final, al campo de gloria y victoria que te dará, y en nombre de Dios en el cielo hace un juramento, porque sabe que tú, que ayer

Był to manifest programowy Komitetu Centralnego Narodowego, ogłaszający wybuch zbrojnego powstania. Przekształcał on KCN w Tymczasowy Rząd Narodowy. Określał polityczny cel walki, jakim była odbudowa niepodległego państwa. Odnosił się zarówno do Polaków, jak i innych nacji zamieszkujących przedrozbiorowe terytorium Rzeczypospolitej: Litwinów, Żydów i Rusinów (Ukraińców). Za społeczny cel Powstania KCN uznał uwłaszczenie chłopów i budowę społeczeństwa, w którym wszyscy obywatele byłoby równi wobec prawa.

Nikczemny rząd najezdniczy, rozwścieklony oporem męczzonej przezeń

ofiary, postanowił zadać jej cios stanowczy: porwać kilkadziesiąt tysięcy najdzielniejszych, najgorliwszych jej obrońców, oblec w nienawistny mundur moskiewski i pognać tysiące mil na wieczną nędzę i zatracenie. Polska nie chce, nie może poddać się bezspornie temu sromotnemu gwałtowi, pod karą hańby przed potomnością powinna stawić energiczny opór. Zastępy młodzieży walecznej, młodzieży poświęconej, ożywione gorącą miłością Ojczyzny, niezachwianą wiarą w sprawiedliwość i w pomoc Boga, poprzysięgły zrzucić przeklęte jarzmo lub zginąć.

Za nią więc, Narodzie Polski, za nią!

Po strasznej hańbie niewoli, po niepojętych męczarniach ucisku Centralny Narodowy Komitet, obecnie jedyny legalny Rząd Twój Narodowy, wzywa Cię na pole walki już ostatniej, na pole chwały i zwycięstwa, które Ci da i przez imię Boga na niebie dać przysięga, bo wie, że Ty,

fuiste penitente y vengador, mañana debes ser y serás un héroe y un gigante. Sí, conquistarán su libertad, su independencia con la grandeza de tal coraje, la santidad de tales sacrificios como ningún otro pueblo ha escrito aún en las páginas de su historia.

A la Patria emergente, sin remordimientos, debilidades ni vacilaciones, le entregarán toda la sangre, la vida y los bienes que necesita de ustedes.

A cambio, el Comité Nacional Central les promete que no desperdiciará su fuerza y valentía, que sus sacrificios no se perderán, porque el timón que toman estará sostenido por una mano fuerte. Él romperá todos los obstáculos, derribará todas las barreras, y toda desaprobación hacia la santa causa, incluso la falta de celo, la derribará y castigará ante el severo, pero justo, tribunal de la Patria. Desde el primer día del discurso público, en el primer momento del inicio de la santa lucha, el Comité Nacional Central proclama a todos los hijos de Polonia, sin distinción de fe, linaje, origen ni condición, ciudadanos libres e iguales del país. La tierra que los agricultores han poseído hasta ahora mediante renta o servidumbre se convierte desde ese momento en su propiedad incondicional, su herencia perpetua. Los propietarios perjudicados serán remunerados con cargo a los fondos generales del Estado. Y todos los alguaciles y trabajadores que se unan a las filas de los defensores de la patria, o en caso de muerte honorable en el campo de la gloria, sus familias, recibirán de los estamentos nacionales los cañones de la tierra defendida de los enemigos.

A las armas, pues, pueblos polaco, lituano y ruteno, a las armas, porque la hora de la liberación común ya ha sonado; nuestra vieja espada está desenvainada, el estandarte sagrado del Águila, el Pogon y el Arcángel está desplegado. Y ahora nos dirigimos a ustedes, pueblo moscovita: nuestra consigna tradicional es la libertad y la hermandad de los pueblos, y por eso les perdonamos incluso el asesinato de nuestra Patria, incluso la sangre de Praga y Oszmian, la violación de las calles de Varsovia y la tortura en las mazmorras de la Ciudadela. Te perdonamos, porque tú también eres miserable y asesinado, triste y atormentado, los cadáveres de tus hijos se mecían en la horca zarista, tus profetas se congelan en las nieves de Siberia. Pero si en esta hora decisiva no sientes en ti mismo dolor por el pasado, santos deseos por el futuro, si al luchar con nosotros apoyas al tirano que nos mata y te pisotea, ¡ay de ti!, porque ante Dios y el mundo entero, te maldeciremos con la vergüenza de la servidumbre eterna y el tormento de la esclavitud eterna, y te desafiaremos a la terrible batalla de la aniquilación, la última batalla de la civilización europea contra la barbarie salvaje de Asia.

który wczoraj byłeś pokutnikiem i mścicielem, jutro musisz być i będziesz bohaterem i olbrzymem!

Tak, Ty wolność Twoją, niepodległość Twoją zdobędziesz wielkością takiego męstwa, świętością takich ofiar, jakich lud żaden nie napisał jeszcze na dziejowych kartach swoich. Powstającej Ojczyźnie Twojej dasz bez żalu słabości i wahania, wszystką krew, życie i mienie, jakich od Ciebie zapotrzebuje.

W zamian Komitet Centralny Narodowy przyrzeka Ci, że siły dzielności Twojej nie marnuje, poświęcenia nie będą stracone, bo ster, który ujmuję, silną dzierżyć będzie ręką. Złamię wszystkie przeszkody, roztrącić wszelkie zapory, a każdą nieprzychylność dla świętej sprawy, nawet brak gorliwości, ścigać i karać będzie przed surowym, choć sprawiedliwym trybunałem Ojczyzny.

W pierwszym zaraz dniu jawnego wystąpienia, w pierwszej chwili rozpoczęcia świętej walki, Komitet Centralny Narodowy ogłasza wszystkich synów Polski, bez różnicy wiary i rodu, pochodzenia i stanu, wolnymi i równymi obywatelami kraju. Ziemia, którą Lud rolniczy posiadał dotąd na prawach czynszu lub pańszczyzny, staje się od tej chwili bezwarunkową jego własnością, dziedzictwem wiecznym. Właściciele poszkodowani wynagrodzeni będą z ogólnych funduszy Państwa. Wszyscy zaś komornicy i wyrobnicy, wstępujący w szeregi obrońców kraju, lub w razie zaszczytnej śmierci na polu chwały, rodziny ich, otrzymują z dóbr narodowych dział bronionej od wrogów ziemi.

Do broni więc, Narodzie Polski, Litwy i Rusi, do bronią, bo godzina wspólnego wyzwolenia już wybiła, stary miecz nasz wydobyty, święty sztandar Orła, Pogoni i Archanioła rozwinięty. A teraz odzywamy się do Ciebie, Narodzie Moskiewski: tradycyjnym hasłem naszym jest wolność i braterstwo Ludów, dlatego też przebaczymy Ci nawet mord naszej Ojczyzny, nawet krew Pragi i Oszmiany gwałty ulic Warszawy i tortury lochów Cytadeli.

Przebaczymy Ci, bo i Ty jesteś nędzny i mordowany, smutny i umęczony, trupy dzieci Twoich kotyszą się na szubienicach carskich, prorocy Twój marzną na śniegach Sybiru. Ale jeżeli w tej stanowczej godzinie nie uczujesz w sobie zgryzoty za przeszłość, świętych pragnień dla przyszłości, jeżeli w zapasach z nami dasz poparcie tyranowi, który zabija nas, a depcze po Tobie! biada Ci, bo w obliczu Boga i świata całego przeklniemy Cię na hańbę wiecznego poddaństwa i mękę wiecznej niewoli, i wyzwiemy na straszny bój zagłady, bój ostatni europejskiej cywilizacji z dzikim barbarzyństwem Azji.

Levantamiento de enero de 1863. Branka: la noche que despertó el levantamiento de Enero. 14 de enero de 1863.

Andrés Chowanczak

El cuadro Polonia, 1863 del pintor polaco Jan Matejko muestra las consecuencias del Levantamiento de Enero: prisioneros esperan su deportación a Siberia bajo la vigilancia de soldados rusos, mientras una mujer encadenada simboliza a Polonia y la joven a su lado representa a Lituania.

El invierno de 1863 encontró a Varsovia sumida en una tensión permanente. Sobre la ciudad se cernía la amenaza de un enfrentamiento abierto con el régimen zarista, pero fue la noche del 14 al 15 de enero la que quedó grabada en la historia como el detonante inmediato del mayor levantamiento nacional polaco del siglo XIX. Aquella noche comenzó la branka: un reclutamiento forzoso, selectivo y nominal para el ejército ruso, concebido como un golpe quirúrgico destinado a arrancar de la sociedad polaca a su sector más activo y rebelde.

El responsable de la branka¹ fue el margrave² Aleksander Wielopolski, jefe del gobierno civil del Reino de Polonia. Su plan, rompía con el sistema habitual de sorteo para el servicio militar ruso y se basaba en listas nominales previamente elaboradas. En ellas figuraban, de manera deliberada, jóvenes vinculados a círculos patrióticos y conspirativos. Wielopolski estaba convencido de que,

enviándolos por 15 o incluso 25 años a los cuarteles del ejército zarista en los confines del imperio, lograría —según su propia expresión— “ahogar el levantamiento en una cucharada de agua” y restaurar el orden. El cálculo resultó un error histórico de consecuencias dramáticas.

Cuando las patrullas rusas comenzaron a irrumpir en los edificios de Varsovia, forzando puertas y arrancando a los jóvenes de sus camas en plena noche, la ciudad fue dominada por una mezcla de terror, indignación y furia. Sin embargo, gracias a la eficaz red de información de la organización nacional clandestina, muchos de los conspiradores lograron eludir el reclutamiento. En lugar de marchar hacia los regimientos rusos, miles de jóvenes huyeron hacia los bosques cercanos a la capital, entre ellos el de Kampinos. Allí, en condiciones extremas, mal armados y expuestos al frío invernal, aguardaron la señal para iniciar la lucha.

Ante esta situación, el Comité Central Nacional se vio obligado a tomar una decisión trascendental: permitir la desarticulación total de las estructuras clandestinas o adelantar el levantamiento, aun sabiendo que no existía una preparación militar suficiente.

Manifiesto que dio inicio al Levantamiento de Enero. Los sucesos de la noche del 14 de enero demostraron que un pueblo llevado al límite opta por la defensa del honor y la libertad, incluso cuando las probabilidades de victoria parecen mínimas. Hasta hoy, la branka permanece en la memoria histórica como símbolo de la brutalidad del ocupante y de la inquebrantable determinación de la juventud polaca.

Consultor: Profesor Dr Tadeusz Trocikowski.

1. La branka es un término histórico que designa el reclutamiento forzoso para el servicio militar, especialmente en el Reino de Polonia en el siglo XIX, donde constituyó una represión destinada a incorporar a la juventud patriótica al ejército zarista, lo que se convirtió en un impulso para el estallido del Levantamiento de Enero. En un sentido más amplio, también puede significar el secuestro forzoso o la deportación para trabajos forzados.

2. Margrave: funcionario encargado de administrar una marca, es decir, una provincia militar fronteriza, que poseía atribuciones más amplias que las de un conde y que, con el tiempo, pasó a convertirse también en un título aristocrático hereditario que designaba a un gobernante territorial, inferior al duque y superior al conde, equivalente al actual marqués.

La decisión fue inequívoca: luchar. La branka, concebida para sofocar las aspiraciones independentistas, se transformó en su más poderoso catalizador. Apenas unos días después, el 22 de enero de 1863, se proclamó el

LINDNER

ECOSTAR
The next recycling technologies™

NIHOT®
Airconomy®

PRECIMECA

CROSS

WRAP®

KADANT | PAAL®

**Integramos tecnologías y
soluciones para la
valorización de los residuos
en la economía circular**

Argentina – Uruguay – Paraguay – Chile

www.sim-alianza.com.ar

Libertad religiosa – Confederación de Varsovia 1573

En la foto: Acta de la Confederación de Varsovia.

El 28 de enero de 1573, durante el Sejm de Convocatoria, la szlachta, tras establecer la Confederación General de Varsovia, aprobó una ley que garantizaba la tolerancia religiosa. Esta ley aseguraba la igualdad y la libertad religiosa para los seguidores de las diversas ramas del cristianismo. El Acta de la Confederación de Varsovia, debido a su carácter tolerante, fue un documento único en la Europa de la época, sumida en disputas religiosas.

¿Por qué la República de Polonia se convirtió en el hogar de los menonitas recién llegados de Europa Occidental? Hubo varias razones. Por un lado, la tolerancia religiosa polaca, famosa en toda Europa en aquella época. Mucho antes de la llegada de los defensores del antibaptismo (bautismo de adultos), el país gobernado por la dinastía Jagellónica se convirtió en un mosaico multiétnico y multirreligioso. Polacos, lituanos, rutenos, tártaros y alemanes, católicos, protestantes, seguidores del judaísmo, la ortodoxia y el islam convivían en armonía. Polonia fue uno de los pocos países sin guerras religiosas. La culminación de esta tolerancia fue la firma de la Confederación de Varsovia, también conocida como la Paz de Varsovia, por la szlachta en 1573. Este documento establece que los miembros de la Confederación no irán a la guerra por motivos religiosos. La Confederación de Varsovia fue el primer documento europeo en introducir

los principios de la tolerancia religiosa. Por lo tanto, no es sorprendente que Polonia pareciera ser la Tierra Prometida para la mayoría de los protestantes, incluidos los menonitas, quienes fueron perseguidos en muchos países de Europa Occidental.

Por otro lado, factores económicos y sociales fueron decisivos para la decisión de los menonitas a favor de la zona del Vístula. Desde la Edad Media, han existido estrechas relaciones comerciales entre los Países Bajos y Gdańsk. Estas se intensificaron a mediados del siglo XVI, cuando la República de Polonia se convirtió en una base de materias primas lejana para las ciudades holandesas. Las rutas terrestres y marítimas previamente pavimentadas y los contactos facilitaron el movimiento de los seguidores de las enseñanzas de Menno Simons que buscaban refugio. La elección del delta del Vístula como zona de asentamiento también se vio influenciada por las características específicas de los propios pueblos, que se asemejaban a las condiciones socioeconómicas imperantes en sus regiones de origen mucho antes de la llegada de los recién llegados de los Países Bajos y el norte de Alemania. Como resultado, los nuevos colonos se adaptaron rápidamente a las condiciones del Großer Werder.

La singularidad de los escudos de armas nobiliarios polacos. ¿Por qué se diferenciaban de los utilizados en casi toda Europa?

Niezwyczajność polskich herbów szlacheckich. Dlaczego różniły się od tych używanych w niemal całej Europie?

Kamil Janicki

Durante la mayor parte de la Edad Media, los representantes de la élite aún no poseían todas las características que hoy se asocian inextricablemente con la caballería o la nobleza. El típico "miles" polaco, o caballero guerrero, de los años 1100, 1200 o incluso 1250 no usaba escudo de armas, no tenía apellido nobiliario, no necesariamente ostentaba apellido familiar y, desde luego, no era caballero, ya que esta costumbre nunca se popularizó mucho en Polonia. Parece que la forma más antigua en que los guerreros polacos se reconocían y se agrupaban era mediante gritos verbales: simples consignas gritadas en tiempos de necesidad o en el campo de batalla para reunir a hombres armados de una región determinada o bajo el mando de un señor específico. ¿Cómo se las arreglaban antes de la invención de los escudos de armas nobiliarios?

La mayoría de los gritos conocidos se referían a nombres o apodos, como "Gierałtowie", del nombre Gerard, o "Pirzchała", de "pirzchanie", que significa enfadarse. Otros lemas se referían a lugares ("Nałęcze", como en un lago; "Opole", como en una fortaleza) u objetos ("Laska", "Kiczka"). Sorprendentemente, los lemas o llamadas, como "Al campo" o "Golpearon la cabeza", eran los más raros.

Los gritos no siempre eran consistentes. Se conocen casos en los que un mismo grupo de guerreros se convocaba de diversas maneras. Sin embargo, con el tiempo, algunos lemas se hicieron memorables y formaron parte de la tradición. Muchos de ellos dieron origen a apellidos.

Los orígenes de las familias hidalgas polacas

Una familia entre los caballeros polacos no era lo mismo que una familia. Denotaba una vocación común, luego un nombre y símbolo comunes, pero solo en raras ocasiones un linaje común.

Przez większość średniowiecza przedstawiciele elit nie mieli jeszcze tych wszystkich cech, które dzisiaj nieodłącznie kojarzą się z rycerstwem czy szlachectwem. Typowy polski „miles”, a więc właśnie rycerz, z roku 1100, 1200 albo nawet 1250 nie używał herbu, nie miał szlacheckiego nazwiska, niekoniecznie szczylił się nazwą rodu, a już tym bardziej nie był „pasowany” na rycerza, bo ten zwyczaj nad Wisłą nigdy nie zdobył szczególnej popularności.

Wydajesię, że najstarszym sposobem, na jaki polscy wojownicy rozpoznawali się wzajemnie i zbierali w grupy, były ustne zawołania: proste hasła wykrzykiwane w potrzebie lub na polu bitwy, by w jednym miejscu zgromadzić zbrojnych czy to z danego regionu, czy podległych konkretnemu panu.

Jak radzono sobie przed wynalezieniem herbów szlacheckich?

La armadura de los caballeros polacos del siglo XIII, dibujada por Jan Matejko. Uzbrojenie polskich rycerzy z XIII wieku na rysunku Jana Matejki.

Escudos de armas seleccionados de la caballería polaca. Una postal de principios del siglo XX.

Los miembros de una misma familia podían provenir del mismo vecindario o tener antecedentes de lucha en la misma unidad militar o bajo el mismo estandarte. Sin embargo, no eran, por regla general, tíos ni primos.

Por ejemplo, la familia Jastrzębiec comprendía hasta trescientas sesenta familias diferentes. A su vez, los Toporczyk afirmaban ser los antepasados de las familias Tęczyński, Ossoliński y Tarło, posteriormente emparentadas, así como de los Pałukis, quienes no tenían ninguna conexión con los demás miembros de la familia.

Solo con el paso de los siglos, cuando los orígenes de las familias se desdibujaron, los hidalgos comenzaron a trazar vínculos de parentesco con cualquiera que compartiera el mismo nombre y lema.

¿Por qué los caballeros y los hidalgos necesitaban escudos de armas?

Esta comprensión de las familias también influyó en la especificidad de los escudos de armas polacos. Un escudo

Większość znanych zawołań nawiązywała do imion lub przezwisk, jak choćby „Gierałtowie” od imienia Gerard czy „Pirzchała” od pirzchania, czyli wpadania w gniew. Inne hasła dotyczyły miejsc („Nałęcze”, jak jezioro, „Opole”, od grodu) albo przedmiotów („Laska”, „Kiczka”). O dziwo najrzadziej zdarzały się dewizy czy wezwania, jak „Na pole” lub „Biją w łeb”. Zawołania nie zawsze były stałe. Są znane przypadki, gdy jedna grupa wojów wzywała się na kilka różnych sposobów. Z czasem jednak wybrane hasła zapadały w pamięć, stawały się elementem tradycji. Wiele z nich dało początek nazwom rodów.

Geneza polskich rodów szlacheckich

Ród wśród polskiego rycerstwa nie był tym samym, co rodzina. Oznaczał wspólnotę zawołania, potem zaś nazwy i znaku, ale tylko w rzadkich przypadkach – wspólnotę krwi.

Członkowie danego rodu mogli pochodzić z tego samego sąsiedztwa albo mieć za sobą zwyczaj walki w jednej drużynie wojskowej czy też pod wspólną chorągwią. Nie byli natomiast co do zasady swoimi wujami i kuzynami.

Przykładowo do rodu Jastrzębców należało aż trzysta sześćdziesiąt różnych rodzin. Z kolei za Toporczyków podawali się protoplaści późniejszych spokrewnionych rodzin Tęczyńskich, Ossolińskich czy Tarłów, ale też Pałukowie, których z pozostałymi rodowcami nic nie łączyło.

Dopiero z upływem wieków, gdy prapoczątki rodów uległy zatarciu, szlachcice poczęli się doszukiwać krewniactwa u każdego, kto szczyił się tą samą nazwą i wspólnym zawołaniem.

Dlaczego rycerze i szlachcice potrzebowali herbów?

Takie rozumienie rodów przełożyło się także na specyfikę polskich herbów. Herb był jak gdyby kolejnym krokiem w ewolucji sposobów rozpoznawania sojuszników na polu bitewnym.

Gdy rosta liczebność oddziałów i komplikowała się ich organizacja, a coraz cięższe uzbrojenie kamuflowało sylwetki rycerzy i skrywało ich twarze, ustne sygnały przestawały wystarczać. W zgiełku mogło się zdarzyć, że brat uderzył na brata, a zdezorientowany sąsiad natarł na sąsiada.

de armas fue, en cierto sentido, el siguiente paso en la evolución del reconocimiento de los aliados en el campo de batalla.

A medida que aumentaba el número de unidades, su organización se volvía más compleja, y las armas cada vez más pesadas camuflaban las siluetas de los caballeros y ocultaban sus rostros; las señales verbales ya no eran suficientes. En medio de la agitación, un hermano podía golpear a otro hermano, o un vecino confundido podía atacar a su vecino.

Para evitar malentendidos trágicos, en el siglo XII, los hombres de armas de Europa Occidental comenzaron a colocar símbolos personales en los escudos utilizados en la batalla. Con el tiempo, estos símbolos se volvieron hereditarios, apreciados y considerados un indicador clave de privilegio.

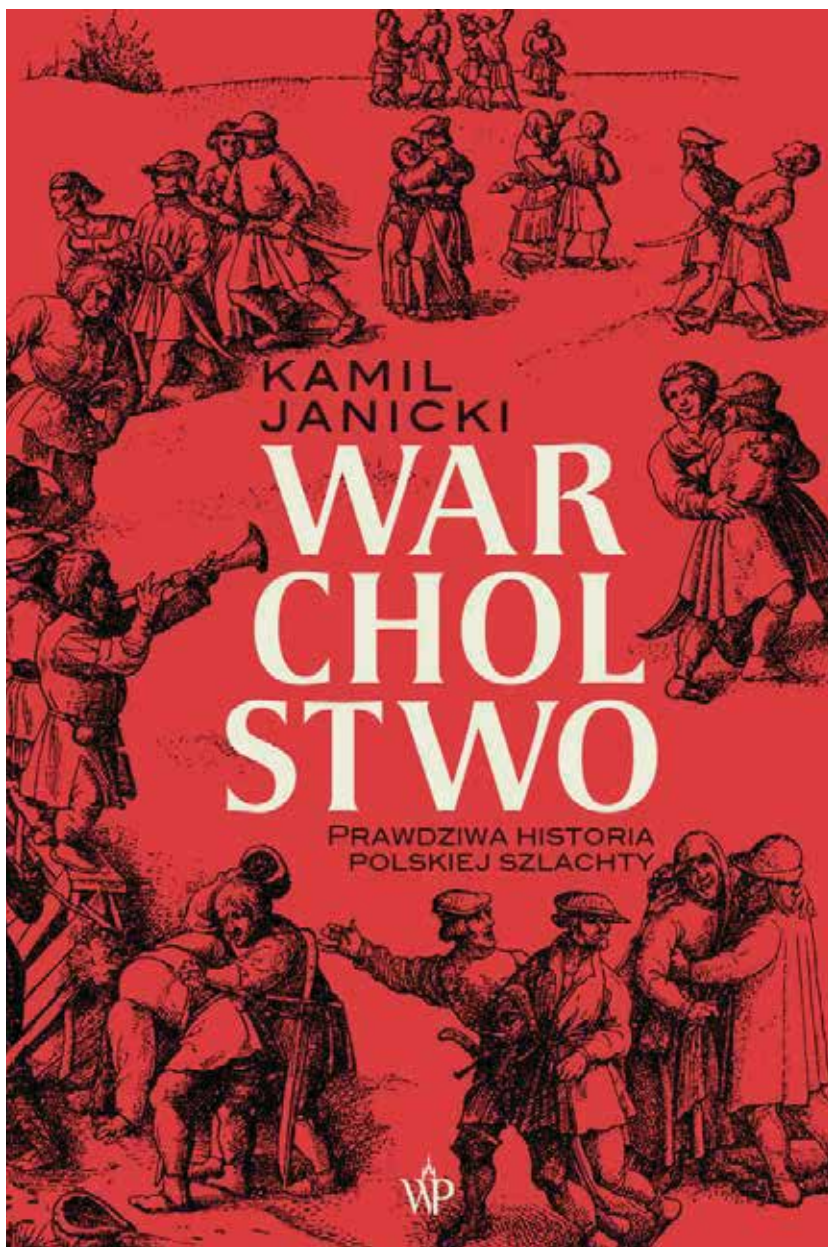
Escudos de armas en Occidente y en el Vístula

En la cultura occidental, un escudo de armas era el símbolo de una familia caballeresca o noble específica. Cada casa noble tenía su propio símbolo, perteneciente solo a un puñado de parientes directos.

Como resultado, por ejemplo, en Alemania había aproximadamente doscientos mil escudos de armas en total. Como explica vívidamente el experto Andrzej Bebłowski, el emblemático armero alemán de Siebmacher ocupa un gabinete completo y considerable. Para comprender su contenido, «hay que consultar los índices, que también son obras de varios volúmenes. Incluso se llegó a crear un índice (ya de un solo volumen) para un índice de varios volúmenes».

A modo de comparación, en Polonia, en el siglo XV, solo había doscientos setenta y cuatro escudos de armas. Una cantidad insignificante, setecientas veces menor.

Wybrane herby polskiego rycerstwa. Poczłtówka z pocztątku XX wieku. La extraordinaria especificidad de los escudos de armas nobiliarios polacos.

Aby uniknąć tragicznych nieporozumień, w XII wieku zbrojni w Europie Zachodniej zaczęli umieszczać na tarczach używanych w walce osobiste znaki. Z czasem symbole te stały się dziedziczne, zaczęto je hołubić i traktować jako jeden z kluczowych wyznaczników uprzywilejowania.

Herby na Zachodzie i nad Wisłą W kulturze zachodniej herb był znakiem konkretnej rodziny rycerskiej czy też szlacheckiej. Każdy dom szlachecki miał własny znak, przynależny tylko garstce bezpośrednich krewniaków.

W efekcie na przykład w Niemczech było łącznie około dwustu tysięcy herbów. Jak obrazowo opowiada znawca tematu Andrzej Bebłowski, sztandarowy niemiecki herbarz Siebmachera zajmuje całą szafę okazałych rozmiarów. Aby zorientować się w jego treści, „trzeba szukać w skorowidzach, które są też dziełem wielotomowym. Doszło nawet do tego, że zrobiono skorowidz (już jednotomowy)

Los escudos de armas llegaron a Polonia con retraso. Comenzaron a usarse en el siglo XIII, probablemente en Silesia como muy pronto. Sin embargo, no se generalizaron por todo el país hasta el siglo XIV.

Tenían su propia especificidad visual. Inicialmente, predominaban las imágenes de objetos típicos y cotidianos o símbolos muy simplificados. Así, se podían ver lanzas, flechas, herraduras y cruces, pero no grifos, leones o dragones, tan populares, por ejemplo, en Francia.

Además, algo único que aún causa considerable confusión: los escudos de armas recibían nombres propios a lo largo del río Vístula, generalmente derivados de apodos y sin relación alguna con su apariencia.

Por ejemplo, el escudo de armas de Jelita representa tres lanzas cruzadas, mientras que el de Dąbrowa, que hace referencia a un bosque de robles, presenta una herradura rematada con tres cruces. Incluso el escudo de armas de Lis no presenta un animal del bosque, sino una flecha doblemente cruzada.

A veces, los nombres de las familias y los escudos de armas coincidían; en otros casos, eran completamente diferentes. Además, los nuevos escudos de armas, de los siglos XV y XVI, se crearon de maneras muy diferentes, lo que con el tiempo no hizo más que ahondar la confusión.

Sin embargo, por regla general, a lo largo del río Vístula, un escudo de armas pertenecía a una familia con una definición muy amplia. Un símbolo determinado era utilizado no solo por padre, hijo y nietos de un mismo estamento, sino también por todos los miembros de una comunidad heráldica, incluyendo miles de hidalgos.

do wielotomowego skorowidza”.

Dla porównania w Polsce w wieku XV wszystkich herbów było zaledwie... dwieście siedemdziesiąt cztery. Bagatela, siedemset razy mniej.

Niezwykła specyfika polskich herbów szlacheckich

Herby dotarły do Polski z opóźnieniem. Zaczęto ich używać w XIII wieku, chyba najwcześniej na Śląsku. W całym kraju stały się jednak powszechne dopiero w stuleciu XIV. Miały swoją wizualną specyfikę. Początkowo przeważały na nich wyobrażenia typowych, codziennych przedmiotów lub dalece uproszczonych symboli. Widywało się więc włócznie, strzały, podkowy i krzyże, ale nie gryfy, lwy czy smoki, tak popularne na przykład we Francji.

Wielkie historie co kilka dni w twojej skrzynce! Wpisz swój adres e-mail, by otrzymywać newsletter. Najlepsze artykuły, żadnego spamu. Poza tym rzecz unikalna i rodząca do dzisiaj niemały zamęt: herby otrzymały nad Wisłą nazwy własne, zwykle przejęte od zawołań i niemające nic wspólnego z ich wyglądem.

Na przykład herb Jelita przedstawia trzy skrzyżowane włócznie, a herb Dąbrowa – nawiązujący mianem do lasu dębowego – podkowę zwieńczoną trzema krzyżami. Nawet herb Lis ma na tarczy nie wizerunek leśnego zwierzęcia, ale dwukrotnie skrzyżowaną strzałę.

Niekiedy nazwy rodów i herbów były takie same, w innych przypadkach zupełnie rozbieżne. Poza tym nowe herby, z XV czy XVI wieku, powstawały na dość różne sposoby, co z czasem tylko pogłębiało chaos.

Co do zasady jednak nad Wisłą herb przynależał do bardzo szeroko rozumianego rodu. Danym znakiem posługiwali się nie tylko ojciec, syn i wnukowie z jednego majątku, lecz także wszyscy członkowie danej wspólnoty heraldycznej, łącznie nawet tysiące szlachciców.

Marcelino, pan y vino

Marcelino, chleb i wino

Ks. Stefan Moszoro-Dąbrowski

En la tradición cinematográfica española, la Pascua se asocia inevitablemente con ciertos clásicos que conmueven los corazones y recuerdan las profundas verdades de la fe. Se trata de la leyenda medieval Marcelino, pan y vino, llevada al cine en 1955, la historia de un niño abandonado por su madre que encuentra refugio en un convento franciscano.

Marcelino, en su inocencia infantil, establece un vínculo con Cristo representado en el crucifijo. En la película, el Cristo crucificado cobra vida, le habla al niño y lo invita a acercarse. Este extraordinario encuentro recuerda las palabras de Jesús en el Evangelio según San Marcos: «Dejad que los niños vengan a mí, no se lo impidáis, porque de ellos es el reino de Dios» (Mc 10,14). La fe y la sencillez infantiles de Marcelino contrastan con la forma adulta de ver el mundo. Para nosotros, los adultos, la cruz a menudo parece una dolorosa paradoja: ¿cómo es posible que Jesús, que sanaba a los enfermos, resucitaba a los muertos y calmaba las tormentas, muera con tanto sufrimiento y abandono? Sin embargo, los niños, con su lógica sencilla, lo entienden mejor que nosotros.

Los niños aceptan la realidad tal y como es. Para ellos, no hay nada extraño en que un superhéroe con gafas pase desapercibido o que los juguetes cobren vida por la noche. Del mismo modo, no les sorprende que Jesús, que podía hacerlo todo, eligiera morir en la cruz. Para un niño no es una cuestión de lógica, sino de fe: que Cristo es capaz de todo, incluso de sufrir por amor.

Los adultos pueden aprender mucho de los niños. Entre ellos se encuentran «Marcelinos» que nos muestran que la cruz no es un absurdo ni un capricho de Dios. Es el camino del amor que Cristo eligió para todos nosotros. Vale la pena mirar la Pasión con los ojos de un niño, con sencillez, sin análisis ni preguntas innecesarias que a menudo oscurecen el sentido de lo más importante.

Quizás en esta Cuaresma, en lugar de proteger a los niños del misterio de la Cruz, deberíamos permitirles participar en esta historia. Jesús también los invita, porque «de ellos es el reino de Dios». Marcelino comprendió algo que a menudo se nos escapa: que la Cruz no es el final, sino el principio. Permitámonos mirar la Cruz con la confianza y la sencillez de los niños. Quizás entonces descubramos que el misterio de la Pasión es más hermoso de lo que nos parece.

W hiszpańskiej tradycji filmowej Wielkanoc nieodłącznie kojarzy się z pewnymi klasykami, które poruszają serca i przypominają o głębokich prawdach wiary. Chodzi o średniowieczną legendę Marcelino, pan y vino zekranizowaną w 1955 r. – opowieść o chłopcu porzuconym przez matkę, który znajduje schronienie w klasztorze franciszkanów.

Marcelino, w swej dziecięcej niewinności, nawiązuje więź z Chrystusem przedstawionym na krucyfiksie. W filmie ten ukrzyżowany Chrystus ożywa,

przemawia do chłopca i zaprasza go do siebie. To niezwykle spotkanie przypomina słowa Jezusa z Ewangelii wg św. Marka: „Pozwólcie dzieciom przychodzić do Mnie, nie przeszkadzajcie im; do takich bowiem należy królestwo Boże” (Mk 10,14).

Dziecięca wiara i prostota Marcelina kontrastują z dorosłym sposobem patrzenia na świat. Dla nas, dorosłych, Krzyż często wydaje się bolesnym paradoksem – jak to możliwe, że Jezus, który uzdrawiał chorych, wskrzeszał umarłych i uciszał burze, umiera w takim cierpieniu i opuszczeniu? Jednak dzieci, w swojej nieskomplikowanej logice, rozumieją to lepiej niż my.

Dzieci akceptują rzeczywistość taką, jaka jest. Dla nich nie ma nic dziwnego w tym, że superbohater w okularach pozostaje nierozpoznany, a zabawki ożywają nocą. Podobnie nie dziwi ich, że Jezus, który mógł wszystko, wybrał śmierć na Krzyżu. Dla dziecka to nie kwestia logiki, ale wiary – że Chrystus jest zdolny do wszystkiego, nawet do cierpienia z miłości.

Dorośli sporo mogą nauczyć się od dzieci. Wśród nich można znaleźć takich „Marcelinów”, którzy pokazują nam, że Krzyż nie jest absurdem ani kaprysem Boga. To droga miłości, którą Chrystus wybrał dla nas wszystkich. Warto spojrzeć na Pasję oczami dziecka – z prostotą, bez zbędnych analiz i pytań, które często zaciemniają sens tego, co najważniejsze.

Może w tym Wielkim Poście, zamiast chronić dzieci przed tajemnicą Krzyża, powinniśmy pozwolić im uczestniczyć w tej historii? Jezus zaprasza także je, bo „do takich należy królestwo Boże”. Marcelino zrozumiał coś, co nam często umyka – że Krzyż nie jest końcem, ale początkiem. Pozwólmy sobie spojrzeć na Krzyż z dziecięcą ufnością i prostotą. Może wtedy odkryjemy, że tajemnica Pasji jest piękniejsza, niż nam się wydaje.

Stanisław Staszic

6 de noviembre de 1755 - 20 de enero de 1826

Patriota polaco elegido para honrar y recordar este año por el Parlamento.

Destacado activista de la Ilustración polaca, pionero del cooperativismo, escritor político, filósofo, traductor, naturalista (geógrafo y geólogo), sacerdote católico y ministro de Estado.

Staszic apoyó en 1794 la fallida Insurrección de Kościuszko, un intento del Estado de librarse de la influencia extranjera (principalmente rusa y prusiana) que se había apoderado de Polonia después de su segunda partición.

Sus obra Declaraciones sobre la vida de Jan Zamoyski fue publicada de forma anónima en 1787, más concretamente en la víspera de la "Gran Sejm". Staszic se transformó de la noche a la mañana de un tutor poco conocido en uno de los pensadores políticos principales de finales del siglo XVIII de la República de las Dos Naciones.

El libro fue un rotundo éxito, convirtiéndose en un modelo para otras obras similares y comenzando una avalancha de libros y panfletos políticos basándose en la obra de Staszic. Fue reimpresso en numerosas ocasiones, incluso en ediciones no autorizadas.

En el libro, Staszic retrata la vida de Jan Zamoyski, uno de los políticos más destacados de la historia de Polonia. Staszic tomaba a Zamoyski como ejemplo sobre cómo elaborar nuevas reformas para sacar al país adelante; de las cuales, muchas de ellas, ya habían sido propuestas y apoyadas por el propio Zamoyski dos siglos antes.

Tras la tercera partición y la caída del Estado polaco, emprendió viajes de investigación y estudios geológicos, siendo el primer polaco en estudiar científicamente los montes Tatras. Publicó Sobre el origen de los Cárpatos y otras montañas y llanuras de Polonia y elaboró el Mapa geológico de Polonia y países vecinos. Por estos logros, se le conoce como el padre de la geología polaca.

A comienzos del siglo XIX se estableció y presidió en Varsovia la Sociedad de Amigos de las Ciencias (1808–1826). Gracias a él, la Sociedad contó con dos sedes: en la calle Kanonia y en el Palacio Staszic. Apoyó la institución financieramente y donó su biblioteca y manuscritos.

Participó en la creación de importantes centros educativos:

La Escuela Académica de Minería en Kielce

La Universidad de Varsovia

La Escuela de Ingeniería Civil de Caminos y Puentes

El Instituto Agronómico y Escuela

Preparatoria del Instituto Politécnico

Como propietario de aldeas en Lublin, fue pionero del cooperativismo agrícola. Fundó la Sociedad Agrícola de Hrubieszów, cedió tierras a campesinos en usufructo hereditario, los liberó de la servidumbre, estableció autogobierno y creó escuelas, un hospital y un banco de préstamos.

En su testamento, destinó todo su patrimonio a fines sociales y caritativos, deseando “ser útil a la nación”. Fue enterrado junto a la antigua iglesia de los Camaldulenses en Bielany, Varsovia.

Puedes seguirnos en FB <https://www.facebook.com/groups/1680414902583624>

1. El material a publicarse en nuestro periódico Głos Polski deberá ser entregado preferentemente por correo electrónico a glospolski@upranet.com.ar hasta el día 10 para ser incluido en el ejemplar del mes. Los anuncios de EVENTOS con fecha de ejecución deberán entregarse con 40 días de anticipación a la fecha de realización del mismo.
2. Horario de atención de la Unión de los Polacos Secciones y Organizaciones que funcionan en la sede J. L. Borges 2076, CABA - Secretaría: lunes a viernes de 14 a 20.
 - Sección Cultural P.M.S.: martes y viernes 17 a 20.
 - Sección „Nasz Balet”: miércoles 19 - 21 y viernes 19 - 22.
 - Biblioteca I. Domeyko: martes 14:30 a 17:30 y viernes 17 a 20.
 - Asociación Cultural Argentino - Polaca ACAP: martes y viernes 15 a 20.

3. *GŁOS POLSKI Materiały nadesłane do publikacji nie zawsze odpowiadają poglądom Redakcji. Zastrzegamy sobie prawo do skrótów otrzymanych artykułów oraz wprowadzania poprawek gramatycznych. Redakcja nie ponosi żadnej odpowiedzialności za podpisane publikacje. Nie zwracamy materiałów nie zamówionych. Usługi korespondentów oraz pracowników Głosu Polskiego są nieodpłatne.*

Los materiales enviados para publicación no siempre corresponden a las opiniones de la Redacción.

Nos reservamos el derecho de acortar los artículos recibidos y realizar correcciones gramaticales.

La redacción no se hace responsable de las publicaciones firmadas.

No devolvemos materiales que no hayan sido pedidos.

Los servicios de corresponsales y miembros del Consejo de Redacción no son remunerados.

GŁOS POLSKI - LA VOZ DE POLONIA

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual n° 5044120 - Propietario: Unión de los Polacos en la República Argentina

Director

Witold Roman Starża-Kopytyński

Consejo de Redacción

Andrzej Chowańczak

Anna Głowacz

Andrea Rackevicius

Iwonna Rajczakowska

Monika Pońc

Barbara Sobolewska

Eduardo Szokała

Monika Wawrzyńczak

Cristina del Luján Goljanek

Producción fotográfica

Tadeusz Łedźwa

Redacción: Jorge L. Borges 2076, C1425FFB, Buenos Aires

mail: glospolski@upranet.com.ar

Para publicitar en Głos Polski: glospolski@upranet.com.ar